

4

Wet tegenbewijsregeling box 3

Wet tegenbewijsregeling box 3

Aan de orde is de behandeling van:

- **het wetsvoorstel Wijziging van de Wet inkomstenbelasting 2001 om een tegenbewijsregeling te introduceren bij het bepalen van het belastbare inkomen uit sparen en beleggen (Wet tegenbewijsregeling box 3) (36706).**

De voorzitter:

Ik heropen de vergadering. Aan de orde is de behandeling van het wetsvoorstel 36706, Wijziging van de Wet inkomstenbelasting 2001 om een tegenbewijsregeling te introduceren bij het bepalen van het belastbare inkomen uit sparen en beleggen, kortweg de Wet tegenbewijsregeling box 3. Ik heet de staatssecretaris Fiscaliteit, Belastingdienst en Douane van harte welkom in de Eerste Kamer.

De beraadslaging wordt geopend.

De voorzitter:

Ik wil het woord geven aan de heer Crone namens GroenLinks-Partij van de Arbeid, maar meneer Crone is nog niet helemaal klaar, dus ik geef het woord aan de heer Holterhues namens de ChristenUnie.

De heer Holterhues (ChristenUnie):

Dank u, voorzitter. Vandaag behandelen we de Wet tegenbewijsregeling box 3. Het is een goede zaak dat het kabinet in deze wet zorgt voor rechtsherstel. Sinds het Kerstarrest zijn belastingplichtigen in afwachting van een eerdere box 3-regime, dat niet langer schuurt met het eigendomsrecht. De Wet werkelijk rendement box 3 zit inmiddels al in de parlementaire pijplijn, maar vandaag komt eerst de tussenoplossing aan de orde: de tegenbewijsregeling.

Voorzitter. Mijn fractie heeft een dilemma bij dit wetsvoorstel. Enerzijds begrijpen we de staatssecretaris en hebben we begrip voor de situatie waarin hij verkeert. Wet of niet, de Belastingdienst moet nu eenmaal compensatie bieden aan iedere belastingplichtige die kan aantonen dat zijn werkelijke rendement onder het fictieve rendement uitvalt. Een codificatie van de arresten van de Hoge Raad biedt een beter juridisch fundament om dit op grote schaal te kunnen uitvoeren. Anderzijds vindt mijn fractie dat dit wetsvoorstel nogal wat vragen oproept. Met name het niet meenemen van de mogelijkheid tot kostenaf trek en de stevige gevolgen voor de uitvoering bij de Belastingdienst vormen een dilemma voor mijn fractie.

Voorzitter. Het voorliggende wetsvoorstel is voor een groot deel een voortvloeisel uit de gestelde eisen van de Hoge Raad. Aan de hand daarvan kan het werkelijke rendement worden vastgesteld. Toch is hier een cruciaal punt weggelaten. Bij het bepalen van het werkelijke rendement moet namelijk wel de waarde stijging van een pand worden opgeteld bij de huurinkomsten, maar kosten als onderhoud en lokale belastingen mogen hier niet van afgetrokken worden. Dat wringt voor mijn fractie, want daarmee is het berekende werkelijke rendement geen complete, kloppende schets van het werkelijke rendement in de praktijk. Bezitters

van huurwoningen schieten met dit wetsvoorstel dus niets op, hetgeen consequenties kan hebben voor de beschikbaarheid van huurwoningen. Ook kan het leiden tot huurprijsstijgingen. Als verhuurders hogere belastingkosten willen compenseren, kunnen ze immers proberen de huren te verhogen, voor zover dat binnen de regelgeving mogelijk is. In de Wet werkelijk rendement box 3 wordt de mogelijkheid tot kostenaf trek wel opgenomen, maar pogingen om deze toe te voegen aan de voorliggende tegenbewijsregeling zijn door de staatssecretaris ontraden, "met hoofdletters, dikgedrukt en onderstreept", zo zei hij. Het argument dat dit zou leiden tot vertraging door extra complexiteit in de uitvoering omdat ICT-systemen hier niet op voorbereid zijn, kan mijn fractie goed begrijpen, maar het argument dat er geen dekking beschikbaar is voor de budgettaire derving voelt scheef. Dat zou volgens mijn fractie geen reden zijn om wel of geen volledige mogelijkheid tot rechtsherstel te bieden. Hoe zien de gevolgen van het weglaten van de mogelijkheid tot kostenaf trek in voorliggend voorstel eruit voor beleggers, die dankzij deze methodiek met hun werkelijke rendement wellicht onterecht uitkomen boven het fictieve rendement, zo vraagt mijn fractie. Kan de staatssecretaris aangeven wat het mogelijke effect kan zijn van dit voorstel op huurprijsstijgingen?

Voorzitter. Mijn fractie heeft grote zorgen over de uitvoerbaarheid van het wetsvoorstel. De uitvoeringstoets schetst geen positief beeld. Bij elk van de vijf getoetste terreinen heeft de Belastingdienst een rode vlag geplaatst. Het risico op procesverstoringen is groot en er is een groot aantal nieuwe medewerkers nodig. Zo leest mijn fractie in de uitvoeringstoets: "Indien onvoldoende medewerkers kunnen worden geworven, leidt dit mogelijk tot verdringing van werkzaamheden dan wel complexe herprioriteringskeuzes binnen de uitvoeringsdirecties en heeft dit aanzienlijke gevolgen voor de dienstverlening en het toezicht".

Mijn fractie leest in de beantwoording van onze schriftelijke vragen dat er inmiddels grote stappen zijn gezet. Er wordt rekening gehouden met een tijdelijke overbezetting van de Belasting Telefoon om belastingplichtigen te helpen en de werving van nieuwe medewerkers is in volle gang. Voorts vraagt dit wetsvoorstel ook veel van de belastingplichtigen. Zij of hij moet immers zelf het tegenbewijs aanleveren en berekenen wat het werkelijk rendement is. Anders dan bij de reguliere belastingaangifte moet alles zelf door de burger aangeleverd en ingevuld worden. Iets wat ze in het systeem van het forfaitaire rendement niet gewend waren. Het risico op fouten is dus groot, zo wordt ook gesignaleerd in de uitvoeringstoets. Dat baart mijn fractie zorgen. Kan de staatssecretaris nog eens op de uitvoeringstoets reflecteren? Hoe wordt er omgegaan met de gesignaleerde risico's? Verwacht de staatssecretaris de volledige beoogde bezetting bij de Belastingdienst op orde te hebben voor de inwerkingtreding van deze wet? Is de Belastingdienst qua personele capaciteit volgens de staatssecretaris dan voldoende voorbereid op de uitvoering van de tegenbewijsregeling?

Voorzitter. Mijn fractie ziet uit naar de beantwoording van onze vragen.

De voorzitter:

Dank u wel, meneer Holterhues. Dan is het woord aan de heer Crone van GroenLinks-Partij van de Arbeid.

De heer **Crone** (GroenLinks-PvdA):

Dank u wel, voorzitter. Dit is een belangrijk debat. Het gaat om een wet die een overgang vormt naar een definitieve regeling voor box 3. Wij staan hier wel met gemengde gevoelens. We moeten straks tegen heug en meug voor iets gaan stemmen wat misschien anders had gekund. En dan zijn er ook nog uitvoeringsproblemen, waar net al naar werd gevraagd.

Voorzitter. De overgangswet bepaalt dat we nu naar een ander systeem overgaan dan we hadden. We hadden sinds 2001 een eenvoudig stelsel. De aanname was: iedereen kan een rendement van 4% halen; daarover heffen we 30% belasting en dan betaal je de facto 1,2%. Maar inmiddels hebben we jarenlang ervaring gehad met een rendement van 0% of bijna 0% voor sommige spaarrekeningen. We kunnen dus niet meer op een werkelijk rendement van 4% rekenen. Maar daarmee is het nog niet automatisch een aantasting van het eigendomsrecht. Overigens zijn de verschillen zeer groot. Sommigen haalden veel méér rendement, met name bij aandelen en vastgoed. Iedereen die normale ETF-beleggingen had, heeft de afgelopen jaren een gemiddeld rendement van 10% gehad. In 2019 was het 31% en in 2020 18%. In 2022 was het minder: -18%. Maar daarna werd het toch weer 25% en 26%. Wij vinden dan ook dat het recht overeind moet blijven dat ook vermogenden bijdragen aan maatschappelijke voorzieningen en een vergelijkbare belasting betalen als werkenden met een inkomen uit arbeid. 30% is een heel laag tarief voor mensen die werken. Die betalen allemaal meer, tot zelfs bijna 50%. Er wordt nu veel minder belasting geheven op rendement uit vermogen. Lage inkomens betalen dus veel meer aan de maatschappelijke voorzieningen dan vermogenden. Die dragen hun steentje niet bij. Overigens is het goed om te weten dat box 3 niet over de gewone mensen gaat. Dat denken mensen vaak: nou heb ik eens een paar duizend euro op mijn rekening staan en dan moet ik betalen. Nee, de meeste mensen — de helft, geloof ik — hebben een rekening met niet eens een paar duizend euro. Die vallen buiten alle heffingen van box 3, want er is een vrijstelling van €115.000 voor partners. Daarnaast telt het eigen huis niet mee en de pensioenen ook niet. Het is dus een heffing die alleen geldt voor de echt vermogenden. En naarmate je meer vermogen hebt, is je draagkracht natuurlijk groter. Als je bijvoorbeeld twee ton vermogen hebt na de vrijstelling, betaal je uiteindelijk maar €1.200, namelijk 1,2% over het tweede ton. Dat is dus helemaal niet zo veel: twee ton hebben en dan €1.200 betalen.

Voorzitter. Daarom is mijn eerste vraag aan de staatssecretaris: heeft de Hoge Raad niet strikt juridisch eenzijdig geredeneerd vanuit het eigendomsrecht? We moeten het natuurlijk doen met de uitspraak van de Hoge Raad, maar het is toch een algemeen aanvaard fiscaal beginsel dat je niet alleen naar de techniek kijkt, maar ook naar de draagkracht, naar wie wat kan dragen? Dat doen we bij alle belastingen. De draagkracht van vermogenden speelt nu helemaal niet meer mee. Ik zou aan de staatssecretaris willen vragen of hij ook heeft overwogen om op grond van draagkracht weliswaar te accepteren dat er een lager, meer marktconform forfait is, maar daarbij te kiezen voor bijvoorbeeld een hoger tarief, zeg van 40%. Die draagkracht is er bij grote vermogens. Voor nog grotere vermogens kan er misschien zelfs een tarief van 50% gelden. Kan dit niet als nog mee worden genomen voor het jaar 2026, en misschien voor 2027 en 2028 als er meer uitstel komt voor het nieuwe stelsel?

Over draagkracht gesproken: heeft de staatssecretaris ook gekeken naar box 2? Dat is natuurlijk de echte pretbox voor vermogen. Alleen al het feit dat iedereen hem aanduidt met die naam, geeft wel aan dat dat zo is. In de pretbox, box 2, zit 500 miljard. Dat is niet ondernemersvermogen; dat is in veel gevallen vermogen van mensen die hun geld parkeren waar het goedkoper is, waarover dus geen belasting of uitgestelde belasting wordt betaald. Met alleen een kleine tariefaanpassing is daar de laatste twee jaar al 5 miljard en 6 miljard, bij elkaar 11 miljard, boven de raming binnengehaald. Een kleine tariefaanpassing in 2026 zou dus misschien wel weer 5 of 6 miljard uitlokken van mensen die hun uitgestelde belasting naar voren halen en daarmee een bijdrage leveren in plaats van te blijven beleggen of consumeren. Staatssecretaris, bent u dus bereid om het geld te halen waar het zit? Dit is namelijk een deugdelijke dekking. Minister Heinen en u hamerden er vorig jaar in de Voorjaarsnotadiscussie nog keer op keer op: als er maar een deugdelijke dekking is. Nou, dit is er één, naast de tariefaanpassing die ik net noemde. Maar de kern is nu dat we in ieder geval voorlopig bij een stelsel met forfaits blijven, maar dan met meer gesplitste forfaits, die laag zijn voor spaargeld en hoger voor andere beleggingen, zoals vastgoed en huurinkomsten. Op basis daarvan gaan de mensen nu geld terugkrijgen vanaf het jaar 2017 totdat de nieuwe wet er zal zijn. Dit is een eenzijdige aanpak, want wie minder dan het forfaitaire rendement heeft gehaald, krijgt een digitaal formulier en kan zijn geld terugkrijgen, mits hij dat kan aantonen, maar wie meer rendement heeft gehaald dan het forfait, heeft geluk, want die hoeft niks bij te betalen. De staatssecretaris zal dat wel bevestigen. Maar daarmee hebben we wel weer een eenzijdige aanpak, die toch vooral nuttig zal zijn voor de mensen met de hoogste vermogens. Dat blijkt overigens ook uit de cijfers, want de staatssecretaris geeft in de antwoorden keurig aan dat meer dan de helft van de kleinste groep ontvangers van de miljarden die we hiervoor uittrekken hoog vermogend is.

Voorzitter. Dit kan dan helaas niet eens een breedgedragen voorstel worden, want tot mijn grote verbazing hebben CDA, PVV, ik geloof zelfs ook de ChristenUnie, en CDA tegengestemd. Ik wilde dus aan u vragen: hoe breed is het draagvlak in het kabinet voor dit soort eerlijke maatregelen? Dit zijn toch geen wonderlijke dingen? Ze slaan een enorm gat in de begroting als ze tegenstemmen. Door onze steun heeft u natuurlijk toch een meerderheid gehaald. Dat moet wat waard zijn. Maar het verbaast me heel erg. Ik heb er in elk geval niks over gehoord van de ChristenUnie, maar ik hoop het straks wel van deze partijen te horen. Zij slaan een gat van miljarden in de begroting door hiertegen te stemmen. Voor andere punten, waar ook al veel bezuinigingen zijn, is dan geen geld. Ik zou zeggen: haal het geld waar het is; dan zou u hier best wat meer kunnen halen.

Voorzitter. Dan is de uitvoering van het geheel natuurlijk nog een bijzonder geval. Rode vlaggen betekenen niet perse dat het niet mag, want wij mogen alles overrulen als politiek, ook rode vlaggen van de uitvoering. Maar er is toch ook veel verzet. Laat ik maar beginnen bij de vastgoedsector. Daar denken ze allemaal dat het niet kan. Ik wilde er dus nog een toelichting op vragen waarom de kosten van verhuur enzovoort niet kunnen worden afgetrokken. Ik vind dat verder niet nodig, want ik zou er dan tegenoverstellen: als u die kosten aftrekbaar wilt maken van het forfaitaire rendement, gaat u dan wel meer betalen als u er meer uithaalt dan het forfaitaire rendement? Misschien kan ik de staatssecretaris vragen om een beetje out of the box te

denken, out of box 3 en 2. Als de vastgoedsector die kostenaftrek dus wil, moeten ze ook accepteren dat ze meer betalen dan het forfaitair rendement als ze hoge rendementen hebben. Het is niet van twee walletjes eten, maar het is gelijk oversteken. Ik ben dus benieuwd naar uw reactie hierop. Die rendementen zijn natuurlijk wel hoog, want je kunt natuurlijk naar de huren kijken en naar de nieuwe Huurwet, maar de waarde van het vastgoed is natuurlijk gigantisch gestegen, met vele procenten per jaar, en dat nu al twintig jaar lang. Er is dus wel wat te halen.

Ik heb nog een andere vraag. Wat verwacht u van een eventuele massaclaim, of van de claim vanuit een aantal belastingadviseurs? Hebben die kans of hebben die geen kans? Ik denk dat ze niet zo'n grote kans hebben, want het wetsvoorstel is nu gunstiger dan als u de strakke lijn van de Hoge Raad had gevolgd. Ik denk dan dus: al gaan ze procederen — dan kunnen ze weer jaren tijdrekken en heel veel kosten maken — ze kunnen uiteindelijk niet over dit voorstel heen, omdat u nog onder de Hoge Raad zit.

Voorzitter. Het is onbegrijpelijk dat we nu dus miljarden aan belastinggeld gaan overmaken naar de meest vermogenden, waarbij het grootste deel terecht komt bij de kleinste groep. Het herstel kost 16,6 miljard, waarvan slechts de helft wordt teruggehaald bij de vermogenden. De andere helft komt uit de inkomstenbelasting, die iedereen betaalt, en uit de staatsschuld, die uiteindelijk ook iedereen moet terugbetalen. Dat is de consequentie van het relatief te laag belasten van de vermogens.

Ik ben echt stomverbaasd. Er is een motie aangenomen van D66 en mijn partij, van Stultiens en Vijlbrief, om die onrechtvaardigheid te herstellen: laat de vermogenden de lasten niet afwentelen op de werkende mensen. Ik kijk nou toevallig naar de VVD, als ik het heb over de werkende mensen. Wat gebeurt er? Het gebeurt dus wel. Nota bene de VVD, de BBB, het CDA en de ChristenUnie hebben tegen deze motie gestemd, die gelukkig wel is aangenomen. Ik neem aan dat u zo dadelijk bij de Miljoenennota ook hier wel degelijk de steun heeft. Ik verwacht straks natuurlijk een reactie van de VVD, van het CDA, van de BBB en de ChristenUnie, op de vraag of zij ook hier kiezen voor de werkende mensen en zeggen: er moet inderdaad een groter deel van die 16 miljard teruggehaald worden bij de vermogenden. Ik heb wat suggesties gedaan over de tarieven in box 2. Ik ben benieuwd hoe de staatssecretaris daarop reageert.

Dan nog even de uitvoering. Dat kan heel kort, want ik wil graag een toelichting hebben op de vraag of u voldoende mensen binnenhaalt voor de 1.800 die nodig zijn. Licht u op schema met de uitvoering? Gaat dit niet ten koste — vraag ik zeer nadrukkelijk — van de uitvoering van het oplossen van de toeslagenaffaire? Het zou natuurlijk helemaal dramatisch zijn als de mensen met meer dan twee of drie ton, of met miljoenen nu een enorme belastingteruggave gereserveerd krijgen ten koste van het tempo dat toch al zo laag ligt bij de toeslagenaffaire. Hoe ligt uw prioritering op dit punt? Nogmaals, het is wel bijzonder dat wij het kabinet wederom aan een meerderheid moeten helpen. Ik kan er niet genoeg van krijgen. Ik ben heel benieuwd of de staatssecretaris mede namens collega Heinen een antwoord kan geven op de vraag: hier was een deugdelijke dekking voor, dus waarom hebben de coalitiepartijen er dan toch

nog tegengestemd? Ik ben heel benieuwd naar het antwoord.

De voorzitter:

Dank u wel. Dan is het woord aan mevrouw Moonen namens D66.

Mevrouw **Moonen** (D66):

Voorzitter. Wetgeving is niet altijd een uitdrukking van politieke ambitie. Soms is het vooral een juridische reparatie, ingegeven door noodzaak. Deze tegenbewijsregeling is daar eigenlijk een voorbeeld van. Het is geen richtinggevend nieuw beleid, maar een soort tijdelijke voorziening, een compromis tussen rechtsherstel en uitvoerbaarheid, bedoeld om de tijd te overbruggen totdat zich de structurele oplossing aandient in 2028.

We moeten eerlijk zijn. De staatssecretaris heeft weinig keuze. Sinds het Kerstarrest van de Hoge Raad uit 2021 weten we dat het oude box 3-stelsel, gebaseerd op forfaitair rendement, in strijd is met het Europees Verdrag voor de Rechten van de Mens. We konden dus ook niet doorgaan op die voet. De definitieve hervorming, de wet werkelijk rendement, laat nog even op zich wachten. Die wet is té complex, té technisch en ook te veel om nu te vragen van burgers en van de Belastingdienst. Dat hebben we zelf gehoord tijdens een werkbezoek aan de Belastingdienst. We staan hier dus vandaag met deze tijdelijke regeling; tijdelijk, maar niet vrijblijvend, want ook in een tussenfase geldt dat rechtvaardigheid niet uitgesteld mag worden.

Voorzitter. D66 begrijpt deze regeling in de kern. Ook steunen we in de kern het streven om uit te gaan van werkelijk rendement. We zijn het ermee eens dat dat eigenlijk het uitgangspunt zou moeten zijn. Toch dient zich de volgende vraag aan: wie kan straks echt gebruikmaken van deze tegenbewijsregeling? In theorie mag iedereen dat doen. Iedereen mag zeggen: ik gebruik dat formulier en dien een tegenbewijs in. Maar laten we wel wezen: we hebben een groep mensen met beleggingsportefeuilles, belastingadviseurs, financieel adviseurs, tijd en geld. Voor hen is het allemaal niet zo heel ingewikkeld, want met geld is veel te koop, zeker een goed belastingadvies. Maar hoe is het dan voor de financieel minder vaardige belastingplichtigen? Is voor hen deze regeling niet te complex of, op z'n slechtst, misschien wel ontoegankelijk?

Uit de beantwoording van de schriftelijke vragen blijkt het volgende. Hier heb ik veel vragen over gesteld, want dit raakt aan rechtvaardigheid. Is de entree voor de tegenbewijsregeling voor iedereen even toegankelijk? Dan blijkt uit de beantwoording dat er geen enkele tegemoetkoming is voor eventuele kosten die gemaakt moeten worden om het tegenbewijs aan te leveren. Er is geen hulp. Er is geen ondersteuning. Er is geen enkele uitzondering, ook niet voor de mensen die het nodig hebben. Niet iedereen heeft het nodig, maar het gaat me om de groep die het wel nodig heeft. Die staat er dus alleen voor. Mijn vraag aan de staatssecretaris is dan ook: is dit nu wel rechtvaardig? Is dit het rechtvaardige gezicht van deze regeling?

Voorzitter. Bovendien blijven we voorlopig belasting heffen op fictieve inkomsten, tenzij je dus met die tegenbewijsregeling daar bezwaar tegen maakt. De bewijsplicht ligt dus

bij de burger. Je zou ook de vraag, die een beetje filosofisch is, kunnen stellen: waarom eisen we nog steeds dat mensen zelf hun recht halen? Het is natuurlijk veel mooier als je niet zelf dat recht hoeft te halen, maar dit al vooraf is ingevuld en klopt. Nu moet je achteraf alsnog je recht zien te halen. Dan wijs ik er dus op dat je niet allemaal gelijk aan die streep verschijnt.

Voorzitter. Daar komt bij — de heer Holterhues sprak daar net ook uitgebreid over — dat we te maken hebben met een Belastingdienst die al jaren piept en kraakt. Ze zeggen daarom ook dat dit heel goed is. Ze zeggen: die structurele regeling kunnen we pas invoeren in 2028. Maar zelfs voor die tijdelijke regeling, zo blijkt uit de uitvoeringstoets, zijn er meer dan 1.700 extra fte nodig. Op dit moment is slechts een derde van die vacatures ingevuld. Tegelijkertijd schat de Belastingdienst de gemiste inkomsten op bijna 6 miljard euro tussen 2025 en 2027. Dus het gaat over veel gederfde inkomsten. Mijn vraag aan de staatssecretaris is: is het reëel om te denken dat we dat allemaal kunnen opvangen, dat er genoeg mensen zijn? Holterhues en Crone begonnen er ook over: is het eigenlijk wel uitvoerbaar door de uitvoerende dienst, de Belastingdienst?

Dan het formulier. Er is een formulier waarmee belastingplichtigen tegenbewijs kunnen leveren. Nu zegt het kabinet dat dit eenvoudig is. Maar we weten allemaal, en misschien zeggen de ambtenaren van Financiën dat ook, dat daar de slimste mensen van Nederland werken. Dat is ook een compliment voor uw hele staf. Het zijn de slimste mensen van Nederland die zeggen: dit is eenvoudig. Maar dat is natuurlijk niet de gemiddelde Nederlander. In de technische beantwoording staat: veel van die gegevens zijn al grotendeels digitaal beschikbaar; dat is allemaal al ingevuld. Dankzij de heer Stoffer van de SGP, die in de Tweede Kamer een amendement heeft ingediend — ik denk dat heel verstandig van hem is — is vastgelegd dat je aanvullingen op de stukken tot zes weken na indiening nog kunt aanleveren. Dat is het amendement-Stoffer. Dat roept tegelijkertijd de vraag op hoe eenvoudig het dan is. Als er zo nadrukkelijk ruimte geboden moet worden om tot zes weken nadien aanvullende stukken in te leveren, dan vraag je je toch af: is het dan wel zo'n eenvoudig formulier? Als het zo eenvoudig zou zijn, zou je kunnen zeggen: niemand heeft die zes weken nodig, want het is allemaal heel eenvoudig.

Het is goed voor u om te weten, staatssecretaris, zeg ik via de voorzitter, omdat u er toen nog niet zat maar ik wel, dat mijn maidenspeech ongeveer zeven jaar geleden hierover ging. Die ging over duidelijke taal. Een belangrijk deel van mijn motivatie om de Eerste Kamer in te gaan was en is dat iedereen mee kan doen in Nederland en dat wij als overheid heel toegankelijke taal gebruiken, toegankelijke formulieren, en dat er geen barrières zijn. Daar ging mijn maidenspeech over. Dat weet de voorzitter. Hij knikt; hij kan het zich nog heel goed herinneren. Dat is precies waar het bij dat formulier ook over gaat. Is het complex of is het toegankelijk? Ik ben blij dat de heer Stoffer het voorstel heeft gedaan, maar tegelijkertijd komt het door die zes weken extra niet over alsof het allemaal zo heel simpel is. Ik hecht eraan dat de staatssecretaris daar straks in zijn beantwoording heel serieus op ingaat. De eenvoud van formulieren is voor D66 een serieuze kwestie, zodat ze door iedereen kunnen worden ingevuld en er voor iedereen een gelijk speelveld is om dat tegenbewijs te kunnen leveren.

De heer **Crone** (GroenLinks-PvdA):
Het amendement van Stoffer is in de Tweede Kamer ook door mijn partij ondersteund.

Mevrouw **Moonen** (D66):
Fijn! Dank.

De heer **Crone** (GroenLinks-PvdA):
Als iedereen het formulier invult, heb je een gelijk speelveld. Dat was het doel. Het is ook echt simpel. We hebben er bij een werkbezoek met een aantal mensen mee geoefend. Natuurlijk is niet voor iedereen alles simpel. Men mag sowieso aanvullende informatie aanleveren die niet op het formulier staat en men mag altijd nog contact opnemen met de Belastingdienst. Ik vond dat wel het beste van twee werelden. Je begint eenvoudig. Soms zie je dan al dat je helemaal geen recht hebt op rendement en dus ook niks hoeft in te leveren. Als mensen dat niet hebben, moeten ze met een schoenendoos vol bonnetjes gaan komen. En ja, wie kan er dan nog wijs uit? Ik vond het dus eigenlijk een elegante oplossing voor dit "woud aan moeilijkheden", want dat blijft wel zo. Daarom zou ik zeggen: ondersteunt u dat alstublieft.

Mevrouw **Moonen** (D66):

Dank, meneer Crone. Mijn vraag is ook gericht aan de staatssecretaris en aan de Belastingdienst zelf. Het is sympathiek dat u zegt dat u dat steunt. Ik zie er ook heel veel in dat je de gelegenheid hebt om nadien nog iets in te dienen. Dat kan als zeer sympathiek overkomen. Maar de vraag die ik hier stel is deze: als je die zes weken misschien nodig hebt, is het dan wel zo'n simpel formulier en zo'n simpele regeling? Dat is de vraag die ik stel aan de staatssecretaris waar ik graag een reactie op krijg, ook van de staatssecretaris.

Dan hebben we natuurlijk ook nog belastingplichtigen met een buitenlands vermogen en met vastgoed. De vraag is dan ook in hoeverre dit voor hen eenvoudig is.

Voorzitter. Het debat over deze regeling gaat niet alleen over rechtmatigheid. Het gaat ook over de uitvoerbaarheid en de handhaafbaarheid. Juist die drie vormen de kern van onze toets, van de toets door de Eerste Kamer. Een regeling kan juridisch gezien in orde zijn, terwijl de uitvoering ervan alsnog leidt tot ongelijkheid, tot frustratie. In het ergste geval kan die leiden tot een verlies van vertrouwen van mensen die het overzicht verliezen. Vandaar dat ik hier zo op doorga. Dit — kan ik daarmee uit de voeten? — gaat ook over het vertrouwen van mensen in de politiek.

De uitvoeringstoets van de Belastingdienst wijst op vijf kritieke risico's. De Belastingdienst zegt niet dat de uitvoering onmogelijk is, maar de risico's waar de Belastingdienst op wijst, dwingen ons wel tot alertheid. Tijdelijke wetgeving mag niet uitmonden in tijdelijk rechtsherstel. Dit vraagt om een constante evaluatie. En daar gaat ook mijn laatste vraag over. Als we met deze tijdelijke regeling, de tegenbewijsregeling, aan de slag gaan, hoe wordt er dan gemonitord, zodat we de vinger aan de pols houden bij wat zich werkelijk aan het voltrekken is? Is daar in het wetsvoorstel in voorzien? Is de staatssecretaris bereid om bij te sturen als bijvoorbeeld blijkt dat het voor bepaalde mensen toch te ingewikkeld is, en wel die zin dat wél hulp ter beschikking

wordt gesteld voor degenen die deze het hardst nodig hebben?

Tot slot. Wij zijn in de kern voor deze wet, omdat niet handelen nog erger zou zijn. We begrijpen dus dat u binnen alle mogelijkheden die er zijn, voor dit pad kiest. Maar laten we ons geen illusies maken: deze regeling kent ook imperfecties. Het is een oplossing met een aantal rafelranden. Precies daarom verdienen de mensen voor wie dit geldt of zou moeten gelden, en zeker degenen met minder middelen en mogelijkheden, onze volle aandacht, niet alleen voor wat betreft de wettekst, maar ook voor wat betreft de uitvoering. Want alleen dan is deze regeling meer dan een tussenstation. En dan kan het ook juist een stap zijn op weg naar vertrouwen.

We zien de antwoorden van de staatssecretaris met belangstelling tegemoet.

De voorzitter:

Dank u wel. Dan is het woord aan de heer Van Strien van de PVV.

De heer Van Strien (PVV):

Dank u wel, voorzitter. We bespreken vandaag de wijziging van de Wet inkomstenbelasting 2001 waarmee een tegenbewijsregeling wordt geïntroduceerd bij het bepalen van het belastbaar inkomen uit sparen en beleggen, ofwel de Wet tegenbewijsregeling box 3.

Het wetsvoorstel Wet inkomstenbelasting 2001 werd op 9 mei 2000 in deze Kamer aangenomen. De invoering van een nieuw belastingstelsel was daarmee een feit. Nieuw in de Wet inkomstenbelasting 2001 was de introductie van het boxenstelsel: box 1 voor inkomen uit werk en woning, box 2 voor aanmerkelijk belang en box 3 voor inkomen uit sparen en beleggen. De verwachting was destijds dat van de totaal verwachte belastingopbrengsten van 405 miljard gulden circa 97% in box 1 zou worden geheven, 0,7% in box 2 en 2,3% in box 3. Dat zou uit box 3 ongeveer 9 miljard gulden zijn, oftewel 4,1 miljard euro. De opbrengst van de vermogensbestanddelen in box 3 werd forfaitair vastgesteld op 4% van het gemiddelde nettovermogen. Als de werkelijke inkomsten meer of minder dan die 4% bedroegen, dan werd daar geen rekening mee gehouden. Tegenbewijs was niet mogelijk. Het tarief voor box 3 werd vastgesteld op 30% van die 4% en daarmee was de vermogensrendementsheffing van 1,2% geïntroduceerd. Dat was een enorme stijging ten opzichte van de oude vermogensbelasting van 0,7%, te weten een stijging van 71%. Volgens de toenmalige minister Zalm was het behalen van 4% rendement voor elke sukkel haalbaar. Dat waren de woorden van de heer Zalm. Hij verwees daarbij naar staatsobligaties, die op dat moment 6% rendement opleverden. Het was voor de Staat een prachtige, constante inkomstenpost, onafhankelijk van beurs, inflatie of rente.

Het probleem voor de belastingbetaler met een spaarpotje daarentegen, was dat vanaf dat moment de rente structureel omlaagging, tot vrijwel 0% in 2016, om nog maar niet te spreken over de reële rente, die al in 2012 negatief werd. Door datzelfde probleem werd overigens ook de gepensioneerde getroffen, wiens pensioen niet meer geïndexeerd werd vanwege de lage rekenrente. Ik ben vandaag collega

Van Rooijen maar eens even voor, die dit punt ook nog weleens naar voren pleegt te brengen. Het moet gezegd worden dat dat terecht is.

De heer Crone (GroenLinks-PvdA):

Een korte vraag. Mensen hebben dus tientallen jaren te weinig betaald, want het rendement was al die jaren hoger dan 4%, tot de laatste paar jaar.

De heer Van Strien (PVV):

Sorry, wilt u uw vraag nog even herhalen?

De heer Crone (GroenLinks-PvdA):

Ja. Bent u het met mij eens dat er dus jarenlang te weinig is betaald? Het forfaitaire rendement van 4% was namelijk toen veel lager dan obligatierendementen en al die andere rendementen. Jarenlang is er dus te weinig betaald.

De heer Van Strien (PVV):

Nee, dat ben ik niet met u eens. Vrijwel gelijk na de introductie van het boxenstelsel is de rente namelijk omlaag gegaan. Dat is ongeveer gelijktijdig gebeurd met de invoering van de euro, maar daar kom ik nog op. Ik weet niet wat u verstaat onder "te weinig betaald", maar de vermogensbelasting is gestegen van 0,7% naar 1,2%. Hoezo "te weinig betaald"?

De heer Crone (GroenLinks-PvdA):

Ik was er toen bij, maar dan u moet u er ook bij zeggen ...

De voorzitter:

Het woord is aan de heer Crone.

De heer Crone (GroenLinks-PvdA):

Dan moet u erbij zeggen hoe hoog de vermogensvrijstelling was. Die noemt u niet. Daarnaast is mijn punt het volgende. U zegt dat 4% makkelijk haalbaar was. Dat was toen zo en dat vonden wij een minpunt. Maar dat betekent dat heel veel mensen dus veel te weinig betaalden, want die haalden alleen al op obligaties een rendement van 6%. Het duurde toen nog twintig jaar voor de rente echt zo ver omlaagging.

De heer Van Strien (PVV):

Ik heb net gezegd dat dat helemaal geen twintig jaar duurde. In 2008 hadden we al een financiële crisis waarbij een van de grootste dalingen van de beurs van de afgelopen 100 jaar heeft plaatsgevonden. Dus als het gaat om te weinig betaald: er zijn heel veel mensen die in die periode heel veel te veel betaald hebben.

De voorzitter:

Vervolgt u uw betoog.

De heer Van Strien (PVV):

Ongeveer gelijktijdig met het nieuwe belastingstelsel — ik zei het al — werd de euro ingevoerd. Met name onder de Italiaan Mario Draghi, als voorzitter van de Europese Cen-

trale Bank, van 2011 tot 2019, ging de rente naar historische dieptepunten. Dat alles omdat de zuidelijke landen van de EU zich niet aan afspraken hielden en gigantische staatschulden opbouwden die alleen konden worden gecontinueerd met een extreem lage rente.

Ondertussen had de Staat een constante inkomstenbron in box 3. Zelfs tijdens de kredietcrisis, van 2008 tot ongeveer medio 2011, toen alle beleggers zwaar onderuitgingen, had de overheid een mooie constante inkomstenstroom. Ik merk hierbij tussendoor even op dat als de heilige graal van de heffing op werkelijk rendement ooit zou worden gevonden en ingevoerd, dit betekent dat juist in perioden waarin de overheid echt geld nodig heeft, namelijk in tijden van crisis, de inkomsten uit box 3 ook nog weleens negatief zouden kunnen zijn. Ik voorspel dan ook nu al dat als die heffing op werkelijk rendement ooit zal worden ingevoerd, dat systeem bij de eerste de beste daaropvolgende financiële crisis weer wordt afgeschaft. Is de staatssecretaris het met die voorspelling eens, vraag ik bij dezen.

In 2017 kwam de eerste grote wijziging in de box 3-heffing. Voor spaargeld en andere vermogenscomponenten gingen aparte forfaitaire rendementen gelden. Voorts werd meer geheven naarmate een belastingplichtige meer box 3-vermogen had. Ook nu werd niet uitgegaan van het werkelijk rendement dat iemand had behaald op zijn vermogen, maar van een opeenstapeling van ficties.

Voorzitter. De wetgever realiseerde zich toen al dat het systeem niet deugde, want ongeveer vanaf deze tijd wordt jaarlijks voorgehouden dat op werkelijk rendement geheven zal gaan worden. Vanaf die tijd is de voorspelling ieder jaar: nog een paar jaar, en dan zijn we zover. Ik zei het al: net als de heilige graal is het een ideaal, maar onbereikbaar doel. Ondertussen zitten we met de gebakken peren. De Hoge Raad heeft ingegrepen en de staatssecretaris moet wat. En het moet gezegd: hij heeft een vrijwel onmogelijke opdracht. Dat is de reden dat wij vandaag de Wet tegenbewijsregeling behandelen.

Het is een gevaarlijke wet, want er ligt een gevaarlijk axioma aan ten grondslag, namelijk dat het eerlijk is als je zelf mag aantonen dat je minder rendement hebt gemaakt dan waarvoor je in het forfaitaire systeem wordt aangeslagen. Ik zeg u: dat is niet eerlijk en dat is niet rechtsstatelijk. Ik heb me er dan ook over verbaasd dat ik van met name de diverse partijen die normaal de mond vol hebben van rechtsstatelijkheid, in het debat in de Tweede Kamer niets gehoord heb over dit punt.

Er is hier namelijk sprake van een soort omgekeerde bewijslast: de fiscus stelt met een behoorlijke willekeur vast dat je een zekere hoeveelheid inkomsten hebt genoten en de belastingbetaler mag bewijzen dat het niet zo is. Bij dat tegenbewijs mag de belastingbetaler, met name de particuliere vastgoedbelegger, zijn aanmerkelijke kosten niet aftrekken. Dat leidt tot een ernstige aantasting van het rechtsgevoel. Is de staatssecretaris dat met mij eens? Dat rechtsgevoel is al eerder ernstig aangetast, toen na het Kerstarrest in 2022 de niet-bezwaarmakers in box 3 niet gecompenseerd werden en de wel-bezwaarmakers wel. Dit komt er nog eens bovenop, en dat is niet goed voor de belastingmoraal.

Een ander serieus probleem met deze wet is dat de overheid bij de invoering haar fictieve rendementen nog wat verder kan gaan opschroeven, met als argument dat je toch tegenbewijs mag leveren. Dat lijkt me een onwenselijke situatie. Zo blijft het kabinet voorlopig uitgaan van een aandelenrendement van 7,4% en een verhuurrendement van 5,1%. Graag hoor ik hoe deze demissionaire staatssecretaris hiertegen aankijkt. Tot die werkelijkrendementsfictie hebben we namelijk nog minimaal één kabinet te gaan.

Het argument dat de tegenbewijsregeling alleen maar positief kan uitpakken voor belastingplichtigen ten opzichte van het forfaitair rendement lijkt me dus onjuist. Ik vrees dat met name de particuliere vastgoedbeleggers worden gedupeerd. Die zijn de afgelopen jaren al zwaar aangepakt, met desastreuze gevolgen voor de huurmarkt, en het lijkt er met deze wet niet beter op te worden. Meestal hebben we het hier over verhuurders die afkomstig zijn uit het midden- en kleinbedrijf of zzp'er zijn geweest. Deze mensen hebben het verhuren van een of meer panden bedacht als pensioen, als aanvulling op hun AOW. De tegenbewijsregeling levert voor hen onvoldoende verlichting, omdat de kosten niet aftrekbaar zijn. Graag een reactie van de staatssecretaris.

Voorzitter. De taak van de Eerste Kamer is om wetsvoorstellen te controleren op onder meer juridische kwaliteit, uitvoerbaarheid en handhaafbaarheid. Welnu, een punt dat in de Tweede Kamer ook al uitgebreid aan de orde is geweest, is dat er in de uitvoeringstoets door de Belastingdienst maar liefst vijf rode vlaggen zijn gezet. Ik vind dat vooralsnog een ernstige handicap om ja tegen deze wet te zeggen. Ik wacht echter graag op de reactie van de staatssecretaris alvorens tot een definitief oordeel te komen.

Dank u wel.

De voorzitter:

Dank u wel, meneer Van Strien. Dan is het woord aan de heer Heijnen namens de BBB-fractie.

De heer Heijnen (BBB):

Voorzitter. Wie belasting heft, hoort dat te doen op een rechtvaardige en uitvoerbare manier: niet op basis van ficties en aannames, maar op basis van de werkelijkheid. Daar draait dit debat eigenlijk in de kern om vandaag. Deze wet biedt weliswaar rechtsherstel, maar doet dat op een manier die wat ons betreft tekortschiet. Er worden namelijk werkelijke kosten buiten beschouwing gelaten. Ik zal in mijn bijdrage achtereenvolgens kort de volgende onderwerpen behandelen: waarom deze wet volgens BBB tekortschiet, de uitvoerbaarheid van de wet, het niet-aangenomen amendement-Vermeer, twee specifieke pijnpunten van de wet, volgens ons, en wat het betekent als deze wet niet door onze Kamer zou worden aangenomen. Ik sluit mijn bijdrage af met mijn conclusie.

Voorzitter. Waarom schiet deze wet tekort volgens ons? De Hoge Raad heeft geoordeeld dat belastingheffing over fictief rendement strijdig is met het eigendomsrecht. Deze wet biedt een tegenbewijsregeling. Dat is in theorie een stap vooruit, maar in de praktijk slechts een halve. Zelfs bij geleverd bewijs worden essentiële kosten, zoals die voor onderhoud, verzekeringen en onroerendezaakbelasting bij

verhuurd vastgoed, namelijk niet erkend. Dit is alsof je een bakker belast over de prijs van zijn brood, maar zijn kosten voor meel, gas en de oven negeert. Dat is geen werkelijk rendement; dat is boekhoudfictie.

De Hoge Raad heeft in zijn arresten gekozen voor een strikte uitleg van het werkelijk rendement volgens doel en strekking van het huidige box 3-stelsel, met een forfaitaire rendementsheffing, en dat is zijn goed recht. Het is aan de wetgever om bij het vormgeven van rechtsherstel een bredere afweging te maken. Juist die ruimte lijkt hier nu niet benut. Men had ook kunnen kiezen voor het aansluiten bij de systematiek van het nieuwe box 3-stelsel, dat vanaf 2028 gaat gelden, waarin kostenaf trek wel is toegestaan. En ja, dat kost geld, maar zal deze wet uiteindelijk niet veel duurder worden? Hij zal leiden tot procedures wegens massaal bezwaar, eerst bij de Nederlandse rechter en uiteindelijk bij het Europees Hof. De uitvoeringskosten van dergelijke procedures van nieuw massaal bezwaar plus rente over jaren aan terug te betalen belastingen zullen fors oplopen en misschien uiteindelijk zelfs wel hoger zijn. Dit nog los van de verdere verstopping van de Belastingdienst en de rechterlijke macht. Ondertussen worden steeds meer huurwoningen versneld verkocht. Dit leidt tot minder aanbod, hogere huren en meer starters die niet kunnen kopen. Kortom: penny wise, pound foolish.

Deze wet is ook praktisch, qua uitvoerbaarheid en handhaafbaarheid, een groot risico; verschillende andere sprekers gingen daar al op in. De Belastingdienst zelf luidt de noodklok: vijf rode vlaggen. Vijf! Zoals collega Stoffer in de Tweede Kamer al treffend zei, ik citeer: "Bij vijf rode vlaggen leg je in de Formule 1 de race stil." Volgens mij is dat het geval bij zelfs één rode vlag. Als Limburger voeg ik daaraan nog toe: zelfs Max Verstappen zou op de rem trappen.

Op 5 juni en 27 juni geeft de staatssecretaris aan, ik citeer: "Dat betekent niet dat bij een of meerdere rode vlaggen een voorstel onuitvoerbaar is. De rode vlaggen geven wel aan dat er een of meer risico's zijn die voor de Belastingdienst niet of in beperkte mate beheersbaar zijn."

De heer **Crone** (GroenLinks-PvdA):
Volgens mij is er na een rode vlag een safety car.

De heer **Heijnen** (BBB):
Sorry?

De heer **Crone** (GroenLinks-PvdA):
Een safety car. Dan wordt de race niet stilgelegd, maar ga je daarna weer een nieuwe start maken.

De heer **Heijnen** (BBB):
Ik laat mij in dezen graag leiden door de heer Crone, voorzitter.

De **voorzitter**:
De staatssecretaris gaat hier straks antwoord op geven. Vervolgt u uw betoog.

De heer **Heijnen** (BBB):

De staatssecretaris erkent dus de grote risico's van deze wet en geeft aan, zo lezen wij zijn antwoord, dat pas na invoering echt duidelijk wordt of de wet wel uitvoerbaar is. Dat stelt ons niet echt gerust. Daarom heb ik drie vragen aan de staatssecretaris. Wanneer weten we of deze wet uitvoerbaar is? Is dat volgend jaar, in 2027 of pas in 2028? Wat gebeurt er als de wet toch onuitvoerbaar is, bijvoorbeeld tegelijk met de invoering van het nieuwe box 3-stelsel en de vele procedures die gevoerd gaan worden? Tot slot: is dit geen extra reden om nu alles op alles te zetten om dat nieuwe stelsel naar 2028 of eerder te halen en deze wet los te laten? Professor Heithuis was in de Tweede Kamer heel helder. Hij zei: doe het niet.

Voorzitter. Dan het amendement-Vermeer. Dat zit niet in de wet, maar wat ons betreft is dat een gemiste kans.

Mevrouw **Moonen** (D66):
Ik heb net geluisterd naar het betoog van de heer Heijnen. De volgende vraag komt bij mij op. We weten dat het oude stelsel ook in strijd is met de rechten van de mens. We weten dat de Belastingdienst het gewenste stelsel niet kan laten ingaan. Wat zou dan uw voorstel zijn? We kunnen allemaal kritisch zijn over wat er nu voorligt, maar heeft u zelf een beter alternatief? Gaat u dat nog toelichten?

De heer **Heijnen** (BBB):
Zeker, ik heb een beter alternatief, dat ik zo meteen ga toelichten. Daar kom ik op terug.

Mevrouw **Moonen** (D66):
Goed zo. Dat wachten we af.

De **voorzitter**:
Dank u voor deze bijdrage. Vervolgt u uw betoog.

De heer **Heijnen** (BBB):
Het amendement-Vermeer biedt huurders de mogelijkheid tot een eenmalige overheveling van woningen van box 3 naar de eigen bv — de prebex, zoals de heer Crone zei — in box 2 tegen 2% overdrachtsbelasting. De bezwaren hiertegen van de staatssecretaris overtuigen ons niet. Van boxhoppen is geen sprake; dit is een eenmalige, onomkeerbare overstap. Staatssteun is niet aan de orde. Aan minstens twee van de vier cumulatieve EU-criteria wordt niet voldaan. Ook de uitvoerbaarheid is wat ons betreft geen probleem. Hier hoeft niets te worden geautomatiseerd of aangepast binnen de systemen van de Belastingdienst. Er hoeft geen apart bakje te worden aangemaakt voor een ander tarief in de overdrachtsbelasting. Het bestaande 2%-bakje bestaat en werkt al. De notaris legt de overdracht vast, past het bestaande tarief toe, draagt de belasting af en is hoofdelijk aansprakelijk. Er is dus geen sprake van extra uitvoeringslasten, alleen van het tijdelijk openstellen van een bestaande route.

Ik heb de volgende vragen aan de staatssecretaris. Waarom moet de Belastingdienst onderscheid maken tussen de verkrijging van een eigen woning en verkrijging van een woning door de eigen bv en de achterliggende systemen? Dit is de enige reden waarom er sprake zou zijn van een structuurwijziging. Begrijpen we dat goed? Een aanpassing

van het aangifteformulier zal toch niet zo'n groot probleem zijn, nemen we aan.

Dan de vermeende budgettaire derving van 2 miljard in dit amendement. Volgens ons klopt de gedachtegang daarbij niet. Er worden appels met peren vergeleken. Zo werkt het niet in de praktijk. Er wordt namelijk gerekend alsof verhuurders blijven verhuren in box 3, terwijl er juist zonder faciliteit veel woningen worden verkocht. Dat gebeurt nu al. Om in cijfervoorbeeld van de staatssecretaris te blijven: dit betreft minimaal 250.000 woningen, oftewel de verhuurde woningen van bijna 80.000 huishoudens met drie of meer woningen in box 3. Deze woningen worden dan ook deels verkocht aan starters — dit is al genoemd — tegen 0% overdrachtsbelasting. De Staat ontvangt door deze verkoop ook geen box 3-heffing meer, net zoals bij de faciliteit. Tevens zal deze verkoop leiden tot meer hypotheekrenteaftrek en dus tot meer hypotheekrenteaftrek en lagere belastinginkomsten in box 1. Het amendement, dat helaas niet is aangenomen, leidt juist tot meer belastingopbrengsten dan het wetsvoorstel: meer overdrachtsbelasting, extra vennootschapsbelasting en meer box 1-belasting.

Alles overziende, vinden wij de negatieve appreciatie van het amendement echt een gemiste kans. We bieden de staatssecretaris graag een herkansing aan — een kans voor open doel — in de vorm van een toezegging die wij graag van hem zouden willen ontvangen. Wij vragen de staatssecretaris om, in lijn met het amendement-Vermeer, in het Belastingplan 2026 een regeling op te nemen die het voor particuliere vastgoedbeleggers mogelijk maakt om op tijdelijke, eenmalige basis verhuurde woningen over te hevelen, met als doel: het herstel van vertrouwen in ons belastingstelsel, het voorkomen van een stortvloed aan procedures en het voorkomen van verdere uitponing van huurwoningen. Dit zou het grootste deel van de ongewenste gevolgen van het eigenlijke box 3-stelsel verminderen. Mocht de staatssecretaris niet voor de geboden herkansing gaan, dan is dat weer een gemiste kans. In dat geval zal ik in mijn tweede termijn een motie van soortgelijke strekking indienen.

Voorzitter. Een tweetal specifieke pijnpunten van de wet. Op de eerste plaats de bijtelling voor de tweede woning, de vakantiewoning. Vanaf volgend jaar geldt voor deze woningen een bijtelling, ook als die niet worden verhuurd. Vanaf 2028 komt er weer een andere regeling. Had het nu echt niet anders gekund voor deze twee jaren, vraag ik de staatssecretaris. Ik neem toch aan dat het budgettaire belang relatief klein zal zijn, terwijl de irritatiegraad van een dergelijke heffing heel groot is. Graag een toezegging van de staatssecretaris dat hier nog eens goed naar wordt gekeken en dat deze bijtelling, indien mogelijk, geschrapt wordt in het Belastingplan 2026.

Het tweede punt betreft een verduidelijking ten opzichte van de vrije verdeling van box 3-vermogen tussen fiscale partners. Naar wij begrijpen gaat de Belastingdienst ervan uit dat voor het tegenbewijs dezelfde verdeling als in de aangifte moet worden aangehouden. De rechtbank Den Haag is daar niet zo zeker van en heeft in een vergelijkbare kwestie vragen gesteld aan de Hoge Raad. Wij zouden graag van de staatssecretaris de toezegging ontvangen dat belastingplichtigen, als dat voordeliger is, voor het leveren van tegenbewijs kunnen afwijken van de verdeling in de aangifte.

Voorzitter. Wat betekent het als deze wet niet wordt aangenomen? Een aantal vorige sprekers ging daar ook al op in.

De heer **Schalk** (SGP):

Ik heb vooral een toelichtende vraag: op welke wijze zouden al deze toezeggingen gestalte moeten krijgen? Het klinkt namelijk bijna alsof daar nieuwe wetsvoorstellen voor nodig zouden zijn.

De heer **Heijnen** (BBB):

Dank aan de heer Schalk voor deze vraag. Er komt een Belastingplan aan. Daar kun je natuurlijk een aantal wijzigingen in opnemen. Dat zou mijn reactie zijn.

De heer **Schalk** (SGP):

Ja, maar u stelt zulke specifieke vragen over de situatie in de Wet tegenbewijsregeling box 3 dat er een soort tegen-gestelde beweging komt binnen het Belastingplan ten opzichte van de wet. Moeten we dat de staatssecretaris en onze medeburger aandoen?

De heer **Heijnen** (BBB):

Dat is een goede vraag. Het tweede punt betreft een verduidelijking. Volgens mij kan dat punt, de verdeling tussen partners, in de uitvoering opgelost worden. Het eerste punt zou een wetswijziging betekenen, vandaar dat ik in mijn vraag "indien mogelijk" zei.

De **voorzitter**:

Vervolgt u uw betoog.

De heer **Heijnen** (BBB):

Voorzitter. Wat betekent het als deze wet niet wordt aangenomen? Een aantal sprekers had het daar ook al over. De staatssecretaris geeft als antwoord op onze vragen op 27 juni aan dat de wet zorgt voor duidelijkheid en rechtszekerheid. Daarnaast worden er nadere regels gegeven voor een aantal gedetailleerde vraagstukken waarover de Hoge Raad geen uitspraken heeft gedaan. De staatssecretaris geeft zelf echter al aan dat rechtsherstel sowieso moet plaatsvinden op basis van de uitspraak van de Hoge Raad, met of zonder wet. Ik stel de volgende vraag aan de staatssecretaris: is hij het met ons eens dat voor het toepassen van de verduidelijkingen over het genietingsstijdstip, de schuldendrempel en de vrijstelling met een grens of drempel, eveneens geen wet nodig is? Is hij het ermee eens dat dat ook zonder wet geregeld kan worden?

Voorzitter. Als deze wet wordt aangenomen, zijn de gevolgen voor belastingplichtigen dus naar onze mening niet zo groot. De wet vormt immers een codificatie van de uitspraken van de Hoge Raad. De gedachte dat met deze wet nu alle mogelijke situaties die de Hoge Raad heeft opengelaten, wél zijn geregeld, is ook niet juist. Ook met dit wetsvoorstel worden allerlei zaken niet geregeld.

Voor de Belastingdienst verandert er mogelijk iets meer aan de uitvoerbaarheid, maar hier geldt: zonder de wet is de hersteloperatie niet wezenlijk slechter uitvoerbaar dan mét de wet. De Belastingdienst beschikt al over het formulier — mevrouw Moonen noemde het "Opgaaf werkelijk

rendement" — waarmee belastingplichtigen hun werkelijk rendement op gestandaardiseerde wijze kunnen aangeven. Dit formulier maakt geautomatiseerde verwerking mogelijk. Ook zonder wet kan rechtsherstel dus individueel, juridisch zuiver en uitvoerbaar plaatsvinden.

Tot slot is een nieuwe wet ook juridisch niet nodig om rechtsherstel mogelijk te maken. We blijven in de kern echter pleiten voor rechtsherstel volgens het nieuwe box 3-regime dat vanaf 2028 geldt. Dat is volgens BBB rechtvaardig en ook logisch, vooruitlopend op het nieuw in te voeren stelsel.

Voorzitter. Mijn conclusie en afsluiting. Onze taak als Eerste Kamer is glashelder. Wij toetsen wetten op drie punten: rechtmatigheid, uitvoerbaarheid, handhaafbaarheid. Deze wet scoort op geen van de drie punten positief. Ze is juridisch kwetsbaar, slecht uitvoerbaar en moeilijk te handhaven.

Voorzitter, tot slot. In de Tweede Kamer is op 5 juni een breedgesteunde motie van het lid Inge van Dijk aangenomen, waarin wordt opgeroepen om de invoering van het werkelijkrendementsstelsel te versnellen, desnoods door de tijdelijk vooringevulde aangifte los te laten. In deze motie wordt expliciet erkend, ook door de partijen die voor de wet hebben gestemd, dat dit wetsvoorstel niet eerlijk is en juridisch kwetsbaar blijft en dat het de schatkist op termijn juist schade berokkent. Begrijp ik uit zijn brief van 3 juli goed dat de staatssecretaris deze motie niet zal of kan uitvoeren, vraag ik hem via de voorzitter.

Voorzitter. Ik rond af. Ik dank u allen voor uw aandacht. Ik kijk uit naar de reactie van de staatssecretaris en ik wens mevrouw Van der Linden alvast heel veel succes met haar maidenspeech.

Dank u wel.

De voorzitter:

Dank u wel. Dan is het woord aan de heer Schalk, namens de SGP.

De heer Schalk (SGP):

Voorzitter, dank voor het woord. Ook dank aan alle collega's die al prijzende woorden hebben gesproken ten aanzien van mijn collega Chris Stoffer in de Tweede Kamer. Ik zal de prijzende woorden van voor- en tegenstanders van dit wetsvoorstel natuurlijk doorgeleiden.

Voorzitter. Laat ik nu eens niet beginnen met toe te lichten hoe we de laatste jaren zijn gevaaren met box 3 en het forfaitaire rendement. Dat mag genoegzaam bekend zijn. Ik concentreert me graag alleen op de tegenbewijsregeling. Want ook met dit wetsvoorstel blijven mensen met een hoger werkelijk rendement nog steeds het fictieve forfaitaire rendement betalen, terwijl mensen met een lager werkelijk rendement in staat zijn om de belasting over dat lagere werkelijk rendement te berekenen. Men moet nog steeds zelf in bezwaar gaan om het werkelijk rendement aan te tonen. Mensen met een lager rendement dan het fictieve rendement kunnen middels dit voorstel tegenbewijs leveren en zo tot een belasting komen die klopt met het werkelijke rendement. Mensen die te veel betalen kunnen daardoor

du minder gaan betalen. Mensen met een hoger rendement worden echter niet verplicht om dat hogere rendement aan te geven. Ze zouden in werkelijkheid eigenlijk meer belasting moeten gaan betalen. Nu ontstaat dus de situatie dat als je verhoudingsgewijs minder rendement hebt, je steeds meer belasting kunt gaan betalen. Immers, als je meer rendement hebt en dus meer belasting zou moeten betalen, krijg je voordeel, want die werkelijke belasting hoeft niet te worden betaald. Hoe verhoudt deze wet zich tot het verbod op willekeur, vraag ik aan de staatssecretaris. Kom je niet een beetje in de buurt van inkomensdiscriminatie? En laat dat dus niet zien dat we zo snel mogelijk moeten naar een stelsel van werkelijk rendement?

De uitvoering van dit wetsvoorstel zorgt voor een enorme toename van complexiteit. Dat is niet te voorkomen, omdat belasting op het werkelijk rendement veronderstelt dat het werkelijk rendement juist wordt opgegeven door de belastingplichtige en daarna ter controle wordt nagerekend door de Belastingdienst. Hierbij zal ongetwijfeld een complexe en zware administratie worden gevoerd. Bij deze tijdelijke wet geldt die bewijsplicht alleen voor hen die tegenbewijs willen leveren van een lager rendement en niet voor hen die eigenlijk een hoger rendement hebben.

De vraag is welke uitgangspunten nu worden gehanteerd om het leveren van tegenbewijs zo eenvoudig mogelijk te maken in de uitvoering en de administratieve druk bij de belastingplichtige zo laag mogelijk te maken. Of anders gezegd, hoe laagdrempelig wordt het om het tegenbewijs te leveren? Collega's hebben dat overigens ook al gevraagd. Gaat het verplicht gestelde formulier, het document "opgave werkelijk rendement", hierbij helpen? Het is overigens verplicht dankzij het amendement van Chris Stoffer in de Tweede Kamer.

De gedupeerden van het forfaitaire rendement krijgen te maken met twee herstelregelingen voor aparte periodes. Er zijn vervolgens drie berekeningsmethodes geïntroduceerd: het oude forfaitaire rendement, de nieuwe berekeningssystematiek, waarbij ieder bestanddeel een eigen forfaitair rendement heeft, en de berekening van het werkelijk rendement, dat men moet aantonen door in bezwaar te gaan. Met andere woorden, er gelden straks eigenlijk drie verschillende regimes met drie verschillende berekeningsmethoden, die verschillend worden toegepast op twee herstelperiodes, waarbij één periode wordt onderscheiden in twee groepen belastingplichtigen, namelijk de bezwaarmakers en de niet-bezwaarmakers. En daarbij is voor die laatste groep onduidelijk of ze al dan niet rechtsherstel zullen ontvangen.

Uitgangspunt van de jurisprudentie, en ook van deze wetgeving, is dat het vanuit het oogpunt van rechtseenheid en rechtszekerheid wenselijk is dat het rendementsbegrip voor alle belastingplichtigen én voor de Belastingdienst duidelijk is en uniform wordt toegepast. Hoe verhoudt zich nu het hanteren van drie berekeningsmethoden in verschillende wetten, over verschillende periodes en voor verschillende groepen, waarbij voor een buiten de boot vallende doelgroep een aparte procedure wordt ingericht, zich tot de beginselen van rechtseenheid en rechtszekerheid?

Voorzitter. We leven in een tijd dat de ene na de andere herstelregeling of compensatiewet in het leven wordt geroepen vanwege foutief overheids-handelen. Helaas blijkt

uit de praktijk dat de compensatieregeling een lappendeken wordt van loshangende regelingen, berekeningen, doelgroepen en periodes. Welke algemene kaders zouden er nu moeten gelden voor het opstellen van een compensatieregeling?

Voorzitter. Het is algemeen bekend dat de ICT-infrastructuur van de Belastingdienst enorm complex en verouderd is. Hoe gaat dat met dat deze tegenbewijsregeling lopen? Kunnen de systemen dit moeiteloos verwerken? Hoe dan ook zal vernieuwing een grote en dure opgave zijn, maar met het oog op de toekomst wel de moeite waard.

Voorzitter. Ik zie uit naar de reactie van de regering en uiteraard ook naar de maidenspeech van mevrouw Van der Linden.

De voorzitter:

Dank u wel, meneer Schalk. Dan is het woord aan de heer Van Rooijen. Hij spreekt namens 50PLUS.

De heer Van Rooijen (50PLUS):

Voorzitter. We spreken op de valreep van het reces nog over het wetsvoorstel Tegenbewijsregeling box 3, dat op 13 maart werd ingediend.

Op de vraag van de BBB-fractie wat eigenlijk de voordelen van dit wetsvoorstel zijn in vergelijking met de situatie dat er helemaal geen tegenbewijsregeling is of komt, antwoordde de staatssecretaris als volgt. Ik citeer: "Het geeft ons nadere regels voor gedetailleerde vraagstukken waarover de Hoge Raad geen uitspraken heeft gedaan. Zonder dit voorstel ontstaat onduidelijkheid bij belastingplichtigen en komen er meer vragen bij de Belastingdienst binnen, waarop de kans op vervolgpcedures toeneemt om maar duidelijkheid te krijgen van de rechter. De nadere regels gaan bijvoorbeeld over genietingstijdstip van het inkomen, het buiten toepassing blijven van de schuldendrempel en de toepassing van vrijstellingen met een grens of een drempel."

Kan de staatssecretaris onze fractie uitleggen waarom dat een voldoende onderbouwing van dit wetsvoorstel zou zijn? Rechtsherstel kan immers toch ook zonder dit wetsvoorstel voor de belastingplichtigen?

In mijn bijdrage bij de Voorjaarsnota vorige week merkte ik het volgende op, ik citeer: "Op 12 december 2023 nam de Eerste Kamer de motie-Van Rooijen aan met de volgende strekking: 'verzoekt het kabinet primair de vermogenswinstbelasting onderdeel te laten zijn van de belastinghervorming.' Een glasheldere inzet op een vermogensheffing waar de mensen belasting betalen op basis van het daadwerkelijk gerealiseerde rendement. Het kabinetsplan voor de nieuwe box 3 is in de ogen van onze fractie een ramp. Bij box 1 en 2 wordt enkel gerealiseerd rendement belast en wordt gewacht op een moment van verkoop. De belasting kan dus uitgesteld worden. Kijk naar box 2. Voor directeur-grotaandeelhouders blijft dat gewoon zo; 500 miljard bevroren, niet-uitgedeeld in de pretbox van box 2. De echte reden van de huidige inzet ten aanzien van box 3 is naar mijn stellige mening vooral budgettair. De zware kritiek van de Raad van State is terzijde geschoven. Het voorstel van voormalig staatssecretaris Van Rij uit het kabinet-Rutte IV

is gewoon overgenomen, 'want bestaanszekerheid' of zoiets."

Waarom wordt de aangenomen motie-Van Rooijen niet uitgevoerd? Waarom wordt bij het wetsvoorstel Werkelijk rendement box 3 niet uitgegaan van realisatie, zoals dat het geval is bij box 1 en box 2? Is er niet toch het budgettaire argument van 10 miljard uitstel van belastingen? Waarom wordt in dat nieuwe box 3-stelsel zo ingrijpend afgeweken van de zware kritiek van de Raad van State? Waarom zijn de argumenten van de Raad van State zo slecht behandeld? Kan de staatssecretaris dit alsnog gaan doen? Ten slotte: waarom wordt zo gemakkelijk het voorstel van voormalig staatssecretaris Van Rij gewoon overgenomen? Was dat allicht gewoon om tijd te winnen? Want er was haast geboden, ook alweer een budgettair punt. Graag een antwoord.

Voorzitter. De ChristenUnie stelde vragen bij de schriftelijke voorbereiding van dit wetsontwerp, onder andere over de vermogenswinstbelasting en het heffen op vermogen in internationaal verband. Wordt erkend dat heffing bij realisatie de hoofdregel is? Immers, de staatssecretaris antwoordde op vragen van de ChristenUnie vorige week dat, ik citeer: "vermogenswinsten doorgaans worden belast op basis van realisatie, vermogenswinstbelasting. Veel landen belasten tegen een lager tarief dan het algemene tarief op inkomen." Wordt erkend dat een vermogensaanwasbelasting in internationaal perspectief een uitzondering is? Waarom wordt er dan toch eigenwijs afgeweken van die internationale trend, l'exception néerlandaise? Graag een duidelijk antwoord. Dit gebeurde ook in 2000 al, met een fictief rendement dat nergens bestond en ook deerlijk mislukt is.

We hebben blijkbaar onvoldoende leergeld betaald voor de internationaal eveneens ongekende regel van fictief rendement; een bizarre uitvinding van VVD'er Gerrit Zalm en PvdA'er Willem Vermeend. Minister Zalm lachte als een boer die kiespijn heeft; Heinen en Van Oostenbruggen hebben nu echte kiespijn. Zalm zei toen: sukkels, koop gewoon staatsobligaties, dan haal je makkelijk 4%. Nou, de sukkels zijn echt de sukkel. Wordt erkend dat hier destijds ook het budgettaire aspect speelde of zelfs leidend was? De belastinginkomsten waren verzekerd terwijl de belastingplichtigen bloedden. De werkelijke rente werd steeds lager en lager — het werd al eerder genoemd — ten opzichte van het fictieve rendement van 4% over alles. Het werd onhoudbaar. Onteigening; de Hoge Raad heeft het uiteindelijk ook genadeloos afgestraft.

Mijn fractie vond en vindt dat de kabinetten-Rutte eerder hadden moeten ingrijpen door het verlagen van het fictief percentage of verbetering van de regels omtrent het fictief rendement zelf. Wiebes deed echter juist het omgekeerde. Hij maakte de regeling nog fictiever met gedifferentieerde fictieve rendementen. Toen moest de Hoge Raad wel ingrijpen. Het was echt wel genoeg. De budgettaire gevolgen van de uitspraak van de Hoge Raad: 12,5 miljard. De kosten van de voorlopige tegenbewijsregeling: 2,5 miljard. Een budgettaire ramp van 15 miljard kon zich toen voltrekken. Het voorstel voor het nieuwe box 3-stelsel gaat uit van het werkelijk rendement. Het kabinet merkt daarbij op: een volledige vermogenswinstbelasting hebben we wel onderzocht. Het kabinet noemt zowaar drie voordelen: het sluit aan bij het realisatiebeginsel, het voorkomt liquiditeitspro-

blemen en voor een vermogenswinstbelasting is het helemaal niet nodig om jaarlijks de bezittingen te waarderen, want de heffing over een waardeontwikkeling vindt eenmalig plaats en wel bij verkoop. Voor mijn fractie zijn deze drie voordelen zo groot dat bij voorbaat, ook toen al, want ik kende die voordelen, onze voorkeur bleef en blijft uitgaan naar een algemene vermogenswinstbelasting. Waarom weegt de staatssecretaris die voordelen zo anders dan wij? Graag een reactie.

Een vermogenswinstbelasting kent volgens de staatssecretaris diverse nadelen. Ik noem ze uiteraard: de prikkel om belastingheffing uit te stellen, de fors negatieve budgettaire gevolgen voor de eerste jaren, het is complex voor de burgers, ingrijpende gevolgen voor de Belastingdienst en ten slotte bepalen belastingplichtigen nu zelf of en wanneer ze een vermogensbestanddeel verkopen, op economische gronden. Als dat voortaan op fiscale gronden wordt besloten, kan dat economisch zeer verstorend werken. Kan de staatssecretaris op elk van die vijf door hem genoemde nadelen nader ingaan? Vanuit de burger is het toch logisch dat hij zelf bepaalt wanneer hij verkoopt? Dat is toch geen uitstel? Waarom is dit uitstel? Uitstel van wat? Het betekent dat de belastingplichtige met een boeteheffing wordt gestraft voor dat beweerde uitstel omdat hij in de ogen van het kabinet gewoon niet verkoopt. Wat als de belastingplichtige dan in liquiditeitsproblemen komt? Waar haalt de belastingplichtige die verkoop uitstelt dan het geld vandaan om de belasting op de papieren, niet-gerealiseerde waardeverhoging te betalen? De staatssecretaris weet het wel. Die komt dan met de dooddoener van uitstel van betaling. Maar dat biedt geen soelaas als je het geld niet hebt. Het wordt gedwongen verkoop, gedwongen door jezelf. In wat voor land leven we?

Waarom komt het kabinet alles afwegende tot de conclusie dat de nadelen groter zijn dan de door de staatssecretaris zelf genoemde voordelen? Graag een uitvoerig antwoord. Mijn fractie komt tot het oordeel dat de afweging vooral plaatsvindt op budgettaire gronden en vanuit het gemak van de uitvoering voor de Belastingdienst. Klopt dat?

Voor mijn fractie telt het zwaarst dat er voor de belastingplichtigen een rechtvaardig belastingstelsel is wat betreft draagkracht, fiscaalrechtelijke onderbouwing en juridische houdbaarheid. Het gaat om een realisatiemoment in plaats van een fictief waarderingsmoment, zo zeggen wij. Voor box 3 is gekozen voor een hybride variant. Nou ja, gekozen ... Er wordt juist niet gekozen. Er wordt gehinkt op twee benen. Dat is doorgaans nogal gevaarlijk.

Dan kom ik bij het wetsvoorstel Tegenbewijsregeling. Ik begin met de volgende vier vragen. Is het voorstel EVRM-bestendig en rechtvaardig? Twee: wordt alleen het uitgangspunt van de Hoge Raad gekozen en wordt er niet getoetst op het EVRM en rechtvaardigheid? Waarom niet? Komen er veel nieuwe rechtszaken, gelet op de gevoelde onrechtvaardigheid? Dat gevoel neemt toe naarmate bekendheid met de nieuwe voorwaarden bij belastingbetalers toeneemt. Kan de kans hierop realistisch worden ingeschat? Leidt dit voorstel tot verstoring op de woningmarkt, dan wel de onroerendgoedmarkt? Exploitatie van vastgoed wordt immers minder rendabel of zelfs onrendabel, hetgeen leidt tot verkopen, waardoor het aanbod van huurwoningen daalt en woningnood toeneemt. Deze trend is bovendien al aanwezig. Minister Keijzer wees daar in het vorige debat ook

nog eens op. In De Telegraaf van vanochtend stond een artikel over het boxshoppen van box 3 naar box 2. Kan de staatssecretaris daar een reactie op geven? Hoe groot is dat gevaar of die kans? In Nieuwsuur van gisteravond — u ziet dat ik het nogal volg; ik heb toch niet zo veel te doen, soms — kwam de kamernood van studenten aan de orde. De student uit Tilburg die aan het woord kwam, vertelde hoe moeilijk het is voor studenten om aan een woning te komen. Het programma liet een straat zien met een heel groot beleggingspand, waar tientallen studenten wonen. Dat pand wordt nu verkocht en de studenten staan letterlijk op straat. In wat voor een land leven wij? Als oorzaak werd door Nieuwsuur, heel groot op een scherm te zien, gewezen op de samenloop van box 3 en de Wet betaalbare huur. Dit moeten we toch niet willen met z'n allen?

Voorzitter. Het wetsvoorstel bevat de volgende toelichting. "Er wordt zoveel mogelijk aansluiting gezocht bij de voorgenomen bepalingen uit het wetsvoorstel Werkelijk rendement box 3, voor zover dat overeenkomt met de regels die de Hoge Raad heeft geformuleerd, om te zorgen voor een consistente bepaling van het werkelijke rendement. Voor zover er verschillen bestaan tussen de arresten van de Hoge Raad en het nieuwe stelsel box 3, zijn de arresten leidend. Het niet toestaan van kostenafrek zoals volgt uit de arresten van de Hoge Raad is hiervan een voorbeeld." De toevoeging van een kostenafrek kost 1,1 miljard.

Voorzitter. De kostenafrek. Waardestijgingen behoren wel tot het rendement maar de uitgaven van werkelijk gemaakte kosten niet. Dat is toch vreemd? De 50PLUS-fractie vraagt om een uitvoerige uitleg van het niet-toestaan van de kostenafrek. Uit de wetgeschiedenis van box 3 blijkt dat het forfaitaire rendement van 4% netto-inkomsten beoogt. Kosten zijn globaal verwerkt, aldus de toelichting destijds. Het is dus het nettoforfait. De Hoge Raad heeft aangegeven dat het werkelijke rendement moet worden belast, waarbij zo veel mogelijk rekening moet worden gehouden met wat de wetgever beoogde bij het geven van inhoud aan het forfaitaire stelsel van box 3. In het gebruikelijke inkomensbegrip wordt nooit — let wel, nooit — het bruto-inkomen belast, maar het netto-inkomen. Dat past in het draagkrachtbeginsel. Inkomen is immers altijd opbrengst min kosten. Ook het nieuwe box 3-stelsel gaat terecht weer uit van een netto-inkomensbegrip. Het budgettaire argument is volgens 50PLUS pas aan de orde als er een goede onderbouwing is voor het ontbreken van een kostenafrek. Pas daarna zou de budgettaire afweging moeten volgen.

Als andere argumenten voor de keuze voor geen kostenafrek, los van het budgettaire, worden genoemd: extra complexiteit in de uitvoering en structuuradaptaties in het ICT-systeem. Dat is wel mager. Kan worden toegelicht waarom het ontbreken van een kostenafrek rechtvaardig is jegens belastingplichtigen? Ik lees daar namelijk geen woord over. Wel horen we van het kabinet verdere vertraging van de hersteloperatie en verdere vertraging van de invoering van het werkelijk rendement in box 3 als argument. Per jaar uitstel ontstaat er een budgettaire derving van 1,7 miljard vanaf 2028. Vanwege deze nadelen komt er geen kostenafrek. Is het kabinet alsnog bereid tot een kostenafrek? Dat zou in het Belastingplan van 2026 kunnen. Het verdere uitstel vanwege de kosten leidt nu tot het absurde percentage van 8% fictief rendement. Het is nu dus 36% over 8%. Dat is 2,1% belasting. We hadden 30% over 4%. Dat was 1,2%. Nu hebben we dus 36% over 8%, dus

2,1%. Dat is een verdubbeling, zeg ik ook maar in de richting van PvdA-GroenLinks.

Voorzitter. Dan het eigen gebruik van een tweede woning. Bij het vaststellen van het werkelijk rendement van onroerende zaken houdt de Hoge Raad geen rekening met een voordeel wegens eigen gebruik. Het voordeel wegens eigen gebruik van een onroerende zaak behoort in beginsel tot het rendementsbegrip dat de wetgever voor ogen stond bij de vormgeving van het forfaitaire stelsel in box 3, en daarmee ook het werkelijk rendement. Bij de vaststelling van de omvang van het voordeel wegens eigen gebruik moeten echter diverse keuzes worden gemaakt. De Hoge Raad vindt dat het maken van die keuzes meer een taak is voor de wetgever. De Hoge Raad heeft bepaald dat voor de jaren tot en met 2025 geen inkomen bij eigen gebruik van tweede woningen in aanmerking mag worden genomen. Vanaf 2026 wordt een inkomen bij eigen gebruik wel in aanmerking genomen op basis van de economische huurwaarde van box 1. Bij eigen gebruik van roerende en onroerende zaken geldt in het algemeen dat dat vermogensbestanddeel juist geen inkomen genereert. Alleen waardemutatie van vastgoed behoort tot het forfaitaire inkomen. Eigen gebruik is eigenlijk een keuze van de belastingplichtige voor consumptieve aanwending die niet tot inkomen leidt. Het Kerstarrest van 2021 sprak over de aan daadwerkelijk genoten inkomen ontleende draagkracht, terwijl het arrest van 2024 aangeeft dat eigen gebruik van de woning wel tot het rendementsbegrip van het forfait behoort. Is de staatssecretaris bereid om alsnog af te zien van inkomen bij eigen gebruik van de tweede woning?

Voorzitter. Ik wacht de antwoorden van de staatssecretaris met belangstelling af, evenals de woorden, de maiden-speech, van collega Van der Linden van de VVD-fractie, die dadelijk spreekt. Ik wens haar succes.

De voorzitter:

Dank u wel. Dan is het woord aan de heer Van den Oetelaar van Forum voor Democratie.

De heer Van den Oetelaar (FVD):

Dank u wel, voorzitter. Ook dank aan de staatssecretaris voor zijn aanwezigheid. Ik wil graag beginnen met een vraag aan de staatssecretaris. Mijn fractie heeft het hier al vaker gezegd: er vindt een trek plaats van succesvolle Nederlanders uit ons land. Dit zijn de mensen die de meeste belastingen betalen en zorgen voor werkgelegenheid. Vlogger Mees Wijnants stelde afgelopen week in een kort, pakkend filmpje de volgende vraag: hoelang duurt het voordat een land instort wanneer de mensen die de meeste belastingen betalen het land verlaten en er mensen bij komen die naar dat land gaan vanwege de gunstige welvaartsstaat en profiteren van alle toeslagen? Ik heb het filmpje zojuist gedeeld op X en de staatssecretaris getagd, zodat hij het straks in de schorsing kan bekijken. Ik zou van de staatssecretaris graag wat reflectie willen horen op deze vraag. Erkent de regering überhaupt dat dit iets is wat speelt? En ziet zij het als een serieus probleem?

Forum voor Democratie steunt desondanks vooralsnog de Wet tegenbewijsregeling box 3, die belastingplichtigen, en dus met name ondernemers en privébeleggers, de kans biedt om via de Opgaaf werkelijk rendement aan te tonen dat hun werkelijke rendement lager is dan het forfaitaire

rendement. Dit is een stap naar een eerlijker systeem, dat de onrechtvaardigheid van belasting over fictieve inkomsten corrigeert.

Ondanks de voorlopige verbetering maken we ons grote zorgen over de overgang naar de Wet werkelijk rendement box 3 die in 2028 wordt verwacht en deels wordt voorbereid met deze regeling. Vooral zelfstandige ondernemers, die vastgoed vaak als pensioenvoorziening gebruiken, omdat zij geen toegang hebben tot traditionele pensioenen of in het verleden nou eenmaal andere keuzes hebben gemaakt, worden getroffen. De onduidelijkheid over de manier waarop rendement, kosten en verkoopwinsten vanaf 2028 worden belast, creëert onrust en belemmert langetermijnplanning. Ondernemers verdienen snel duidelijkheid over tarieven en aftrekposten.

Het huidige systeem legt een te zware last op, met hoge WOZ-waarden en beperkte huurinkomsten door regulering, zoals de Wet betaalbare huur. De tegenbewijsregeling biedt verlichting, maar met de toekomstige wet dreigen nieuwe problemen te ontstaan. Bij verkoop van vastgoed, bijvoorbeeld om een pensioen liquide te maken, kan belasting op forse verkoopwinsten het pensioen van ondernemers uithollen. Daarnaast vereist het nieuwe systeem een nauwkeurige administratie van huurinkomsten, kosten en rente, wat voor ondernemers zonder boekhouder een onevenredige last kan zijn. Vastgoed kun je bovendien niet zomaar omzetten in geld, maar de box 3-belasting moet je elk jaar direct betalen, wat je financiële situatie in gevaar kan brengen.

Wij stellen voor om onderhoudskosten voor woningen in box 3 fiscaal aftrekbaar te maken, omdat deze maatregel niet alleen verhuurders stimuleert om in hun panden te investeren, maar ook de samenleving als geheel verrijkt. Door eigenaren te belonen voor onderhoud en verduurzaming bestrijden we zwartwerk, creëren we banen, verbeteren we de leefbaarheid van huurders en maken we buurten mooier en duurzamer. Deze investering betaalt zichzelf deels terug door extra btw-inkomsten uit legaal werk, terwijl het Nederland helpt duurzaamheidsdoelen te halen. Een aftrek met een flink plafond van bijvoorbeeld €10.000 per pand en strenge controles kan de schatkist ontzien, terwijl hij een krachtig signaal afgeeft: wie investeert in kwaliteit, bouwt aan de toekomst van ons land. Staat de staatssecretaris open voor een dergelijk voorstel?

Wij zien deze wet, nogmaals, slechts als een tijdelijke tussenstap. Alles staat of valt met het vertrouwen dat in de toekomst wordt gegeven. Daarom roepen wij ertoe op om snel met duidelijkheid te komen over de plannen voor 2028. Vereenvoudig de administratie met gestandaardiseerde aftrekposten en houd rekening met de impact op ondernemers en beleggers. Zij zijn geen melkkoe en zullen alleen in dit land blijven investeren als de voorwaarden eerlijk zijn. Een verdere kapitaalvlucht zal dit land uiteindelijk enorm schaden. Neem dit probleem alstublieft serieus. Alleen zo behouden zelfstandigen, de ruggengraat van onze economie, hun financiële zekerheid voor de oude dag en houden we welvaart in Nederland.

Tot slot, voorzitter. Wij zijn blij dat de Hoge Raad, gegeven de wet die nu voorligt, zich hard heeft gemaakt voor het ongestoorde genot van eigendom. FVD vindt dit alleen niet ver genoeg gaan. Wij willen over de gehele linie lagere

belastingen door de overheid te verkleinen en overheidsuitgaven te verlagen, door erf- en schenkbelastingen af te schaffen, door te stoppen met buitensporige vermogensrendementsheffing voor spaarders en door het heffingsvrij vermogen te verhogen naar 1 miljoen euro. Forum voor Democratie is de enige partij die het eigendomsrecht in Nederland echt wil herstellen.

Dank u wel. Alvast alle succes aan mevrouw Van der Linden voor haar maidenspeech.

De voorzitter:

Dank u wel, meneer Van den Oetelaar. Dan is het woord aan mevrouw Bakker-Klein namens het CDA.

Mevrouw Bakker-Klein (CDA):

Voorzitter. De Wet tegenbewijsregeling box 3, die we vandaag behandelen, heeft als doel om de heffing in box 3 in overeenstemming te brengen met de jurisprudentie van de Hoge Raad. In de specifieke situatie van de box 3-arresten heeft de Hoge Raad bepaald dat de schending van het EVRM opgeheven kan worden door de mogelijkheid van het kunnen leveren van tegenbewijs. Het is vandaag dus niet de vraag of deze wet nodig is, maar of we met deze wet herstellen wat naar de mening van de Hoge Raad in strijd was met het discriminatieverbod en de bescherming van het eigendomsrecht, zoals vastgelegd in het EVRM.

Voorzitter. Onze fractie in de Tweede Kamer heeft geconcludeerd dat dit niet het geval is. Ook de Raad van State, de NOB en diverse wetenschappers hebben daar twijfels bij. Er wordt immers nog steeds belasting geheven over ongerealiseerde waardevermeerderingen, bijvoorbeeld van vastgoed of effecten, dus over boekwinsten die in de praktijk helemaal niet zijn vrijgevallen. Volgens vaste jurisprudentie moet belastingheffing proportioneel, voorzienbaar en billijk zijn. Belastingen over papieren waardevermeerdering zonder reëel inkomen en zonder aftrek van kosten zijn dat niet. Ik heb een vraag hierover aan de staatssecretaris. In dit wetsvoorstel wordt nog steeds vastgehouden aan een vermogensaanwasbelasting naast een vermogenswinstbelasting voor onder meer onroerend goed. Hoe schat de staatssecretaris de kans in dat wordt geoordeeld dat een vermogensaanwasbelasting in strijd is met het EVRM, omdat dan inkomen wordt belast dat niet is gerealiseerd?

Voorzitter. Voor onze fractie is het feit dat de kosten niet voor aftrek in aanmerking kunnen moeilijk verteerbaar. Alleen directe financieringsrente komt in aanmerking voor aftrek. Cruciale lasten zoals onderhoud, verzekeringen, vve-bijdragen, beheervergoedingen, afschrijvingen en zelfs belastingen zoals ozb en waterschaplasten, die het rendement feitelijk drukken, worden volledig genegeerd. Voor veel belastingplichtigen en met name kleine vastgoedbeleggers leidt dit tot disproportionele belastingdruk. Ik heb in dit verband een vraag aan de staatssecretaris. Een verbod op kostenaftrek is in strijd met de gedachte van belastingheffing naar werkelijk rendement. De Hoge Raad heeft geoordeeld dat de kostenaftrek niet hoeft te worden toegepast op basis van de systematiek in 2001, maar op die visie bestaat veel kritiek. Zou de wetgever in 2001 ook hebben ingestemd met een verbod op kostenaftrek als die had geweten dat het toenmalige stelsel van vermogensrendementsheffing in strijd zou zijn met het EVRM?

Voorzitter. De CDA-fractie heeft in het overleg met de staatssecretaris vragen gesteld over de stapeling van maatregelen op de woningmarkt, waar deze fiscale maatregel er slechts een van is. Grote vastgoedbeleggers verkopen hun panden als die niet langer rendabel zijn, met nog niet te voorziene gevolgen voor de woningmarkt. Maar met name kleine vastgoedbeleggers, die een of twee panden verhuren en daarmee hun pensioen aan willen vullen, komen in de problemen. Zij zijn niet altijd in staat om de woningen te verkopen, ook vanwege de huurbescherming. De kleine vastgoedbeleggers die ik heb gesproken — dat zijn over het algemeen kleine ondernemers — willen dat ook helemaal niet, omdat ze een band hebben met hun huurders. Ze geven aan dat ze de kosten straks moeten verrekenen door een hogere huur te vragen. Ze zien het ook voor hun verhuurders als pijnlijk dat ze dat moeten doen.

Ik heb vernomen dat ze van hun belastingadviseurs het advies krijgen om te gaan beleggen in het buitenland, maar dat is vooral voor grotere ondernemingen haalbaar. Wel gaan zij op hoop van zegen voor slechts een paar honderd euro meedoen aan massaclaims die momenteel al in voorbereiding zijn. De staatssecretaris gaf aan dat mensen met een vermogen in box 3 in de afgelopen jaren weinig hebben bijgedragen aan de maatschappij en dat daar nu een correctie op komt. Dat zijn harde woorden, vooral voor kleine vastgoedbeleggers, die veelal ook lokale ondernemers zijn die altijd keurig belasting hebben afgedragen en zich op tal van manieren voor de samenleving inzetten.

Ik heb een vraag aan de staatssecretaris hierover. Voorziet de staatssecretaris ook het weglekken van vermogen naar het buitenland ten gevolge van dit wetsvoorstel? Is bij de uitvoering van dit wetsvoorstel, die volgens de uitvoerings-toets toch al zeer problematisch is, voorzien in de verwerking van mogelijke massaclaims? Dat hebben andere partijen ook al gevraagd. En krijgen we nu niet weer een wet waarvan we later zeggen: dit hadden we niet moeten doen? Hoe gaat de staatssecretaris met de collega van Volkshuisvesting de wenselijke en onwenselijke gevolgen van dit wetsvoorstel voor de woningmarkt monitoren?

Voorzitter. Dit wetsvoorstel stelt ons voor een dilemma. In het wetsvoorstel Werkelijk rendement box 3 komt hopelijk in 2028 een nieuw stelsel op basis van werkelijk gerealiseerd nettorendement en wordt wel de kostenaftrek opgenomen. Dat laatste zit er nu al in, dat eerste nog niet. Het gaat dus met dit wetsvoorstel over een overbruggingsperiode. We moeten concluderen dat met dit wetsvoorstel, waarin niet wordt uitgegaan van werkelijk rendement en dus ook van vermogensaanwasbelasting en waarin geen oog is voor de kosten, in die overbruggingsperiode hoogstwaarschijnlijk geen sprake is van werkelijk rechtsstatelijk herstel. Als we kostenaftrek zouden toevoegen aan dit wetsvoorstel, dan zou dat deze wet in ieder geval al rechtvaardiger maken. Aan de budgettaire derving die daarvan het gevolg zou zijn, is met enige politieke wil ook nog wel een mouw te passen. Een veel groter probleem is dat de structuuraanpassing die hiervoor nodig is, zou leiden tot een vertraging en dat ieder jaar uitstel van de Wet werkelijk rendement box 3 vanaf 2028 de Staat 1,7 miljard euro kost.

Voorzitter. Is dat voldoende reden voor het aannemen van een niet eerlijke wet? Dat is de afweging die we als Eerste Kamerfractie moeten maken. Ik zie uit naar de beantwoor-

ding van de vragen door de staatssecretaris. Ik wens uiteraard ook mevrouw Van der Linden veel succes met haar maidenspeech.

De voorzitter:

Dank u wel, mevrouw Bakker-Klein. Er is een interruptie voor u van de heer Crone namens GroenLinks-Partij van de Arbeid.

De heer Crone (GroenLinks-PvdA):

Ik heb al geponereerd in mijn termijn dat het CDA, maar overigens ook andere partijen, zomaar tegen dit wetsontwerp hebben gestemd. Het CDA heeft zelfs ook tegen een amendement gestemd om, nu het zo ten koste gaat van het arbeidsinkomen, dat te corrigeren om het meer in balans te maken. Het CDA is toch een wat progressievere partij die de sterkste schouders de zwaarste lasten wil laten dragen? Dus als u hiertegen stemt, waar komt dan het geld vandaan?

Mevrouw Bakker-Klein (CDA):

Bij het wetsvoorstel waar het hier over gaat, hebben we gekeken: kan dit ook de toets van het EVRM doorstaan? Hoe zit het met de uitvoeringsrisico's? Dat zijn vragen die we bij de behandeling van dit wetsvoorstel hebben geagendeerd. We zijn er in ieder geval in de Tweede Kamer niet voldoende gerust op gesteld dat dit goedkomt. De vraag die u stelt, gaat veel verder. Dat gaat over wat nou echt een evenwichtige en rechtvaardige manier van belasting heffen is en wie de zwaarste lasten moet dragen. Daar kan ik met u een politiek debat over beginnen. Daar hebben we ook heel veel opvattingen over. Maar dat gaat denk ik te ver voor de behandeling van dit wetsvoorstel.

De heer Crone (GroenLinks-PvdA):

Dat hoort hier onverbrekelijk bij. Nu wordt er dus 16 miljard uitgetrokken voor de reparatie, waarvan de helft door vermogenden wordt betaald. Dat zijn overigens voor een deel de kleine vermogenden, want er komt een lagere vermogensvrijstelling. Dat betekent dat de helft van die 16 miljard wordt betaald door mensen met een werkend middeninkomen. Een motie is aangenomen in de Tweede Kamer om dit zo mogelijk te corrigeren. Dat horen we straks van de staatssecretaris. Maar daar heeft u niet voor gestemd. En in de tweede plaats slaat u een enorm gat als u nu tegenstemt.

Mevrouw Bakker-Klein (CDA):

Dat enorme gat heb ik net ook geïdentificeerd. Dat is zo. Dat realiseren we ons ook. Maar moet je hier dan alleen maar vanwege financiële gronden onrechtvaardige wetten vaststellen? Overigens zien we nog wel andere risico's van het niet aannemen van de wet. Maar het is wel een weging. Daar wil ik graag de reactie van de staatssecretaris op horen.

U zegt dat het hier om vermogende mensen gaat. Deels is dat waar, maar hier wordt het beeld neergezet dat het om heel rijke mensen gaat die al jarenlang veel te weinig bijdragen en dat we dat nu eens even gaan corrigeren. Ik heb ondernemers gesproken die in een of twee en soms in drie panden hebben geïnvesteerd, zodat ze daar huur uit krijgen waarmee ze hun pensioenvoorziening zekerstellen. Dat zijn

niet de rijkste mensen op aarde. Dat zijn hardwerkende ondernemers die hun hele leven niet alleen via de belastingen hebben bijgedragen aan de schatkist, maar ook op andere manieren hebben bijgedragen aan de samenleving. Zij voelen zich hierdoor enorm gepakt. Dat gevoel van onrechtvaardigheid begrijpen we ook. Die zit in dit systeem, bijvoorbeeld al omdat zij hun kosten niet mogen aftrekken. Zij willen hun huisjes niet meteen verkopen, want daar zitten mensen in die daar al jaren in zitten en die ze er ook helemaal niet uit willen hebben. Er zit dus echt wel een onrechtvaardigheid in dit systeem waar we naar moeten kijken. Dat wil niet zeggen dat wij niet ook voor een evenwichtig belastingstelsel zijn. Dat betekent dat we niet alleen kijken naar de economische gevolgen, maar ook kijken of het een sociaal rechtvaardig stelsel is. Daar staat het CDA ook voor.

De heer Crone (GroenLinks-PvdA):

De helft van het geld gaat naar de degenen met het hoogste vermogen, zoals in de stukken staat. Meer dan de helft van het geld gaat naar de mensen met meer dan twee keer modaal. Dat is een hele kleine groep. Die krijgt het grootste deel van die miljarden. Dat steunt u. In de tweede plaats heeft u geen dekking bij tegenstemmen. Dus ik zou de heer Bontenbal kunnen citeren: gratis bier. Het CDA is voor gratis bier, want het stemt in de Tweede Kamer tegen een wetsontwerp, dat dan niet door zou gaan.

Mevrouw Bakker-Klein (CDA):

Overigens is in de Tweede Kamer een motie ingediend om de wet in ieder geval rechtvaardiger te maken. Daar is ook tegen gestemd. Daar zat een deugdelijke dekking onder. Daar kunt u van alles van vinden, maar die was er wel. De discussie gaat hier niet om de vraag welke bevolkingsgroep de meeste belasting moet betalen. Nogmaals, daar hebben we allemaal verschillende opvattingen over. Dat het evenwichtig moet zijn en dat we het over een sociale belastingheffing hebben, daar zijn we het met elkaar over eens. Maar over wat sociaal rechtvaardig en ook economisch verstandig is, hebben we verschillende politieke opvattingen. Hier gaat het om een wet waarin elementen zitten waarover wij zeggen: dit is niet rechtvaardig; dit kunnen we zo niet doen. De vraag is of dit het haalt bij het EHRM en de vraag is of dit het haalt bij de uitvoering. Dat zijn aspecten die wij hier aan de orde willen stellen voordat we een wet aannemen, want anders krijgen we daar later misschien spijt van.

De voorzitter:

Tot slot, meneer Crone.

De heer Crone (GroenLinks-PvdA):

Het is helaas een keuze uit twee kwaden. Daar heeft u gelijk in. Maar als u tegen de wet stemt, dan slaat u een gat van nog een paar miljard extra in de begroting. Dat komt ten gunste van de meest verdienenden en meest vermogenden in Nederland. En het is gratis bier. Ons wordt altijd verweten dat wij dingen doen die niet gedekt zijn. Wij hebben hier voorgestemd, en dit is een gedekt systeem. Het valt me tegen: gratis bier van Bontenbal.

Mevrouw Bakker-Klein (CDA):

Hier staat een Eerste Kamerfractie. Wij zijn op dit moment helemaal niet bezig met discussies over gratis bier. We behandelen een wet en we kijken of die wet doelmatig, rechtmatig en uitvoerbaar is. Dat is ook de rol van de Eerste Kamer.

De voorzitter:

Dank u wel, mevrouw Bakker-Klein. Dan geef ik het woord aan mevrouw Van der Linden van de VVD-fractie voor haar maidenspeech.

Mevrouw Van der Linden (VVD):

Voorzitter. Het is een voorrecht om vandaag het woord te mogen voeren in deze Kamer. Een maidenspeech. Een traditie die ruimte biedt voor reflectie, nuance en, zo heb ik me laten vertellen, een zekere mildheid van collega's. En niet onbelangrijk: vrij van interrupties. Ik ga er dankbaar gebruik van maken. Want als je dan toch voor het eerst mag spreken, waarom dan niet meteen over iets luchtigs als box 3?

Voorzitter. Ik geef het eerlijk toe: toen ik hoorde dat ik mijn maidenspeech over de tegenbewijsregeling box 3 zou gaan, dacht ik even dat ik per ongeluk was ingedeeld bij de commissie voor fiscale zelfkastijding. Want laten we eerlijk zijn, het dossier box 3 is het fiscale equivalent van een Russische roman: omvangrijk, complex en met een plot dat zich niet laat samenvatten. Maar zoals bij elke goede roman schuilt juist in die complexiteit de kern van het verhaal. Het gaat over vertrouwen. Het gaat over vertrouwen van burgers in een overheid die niet alleen rechtvaardig wil zijn, maar dat ook daadwerkelijk kan waarmaken.

Voorzitter. Ik spreek vandaag niet alleen als senator, maar ook als bestuurder. Als chief operating officer bij een groot mediabedrijf, dat sinds vorige week nog veel groter is geworden, weet ik hoe belangrijk het is dat systemen werken, dat regels niet alleen kloppen op papier, maar ook uitvoerbaar zijn in de praktijk en dat je mensen niet opzadelt met een doolhof aan uitzonderingen, formulieren en onzekerheid. Precies daar wringt deze wet. De Raad van State waarschuwt voor de complexiteit. Het Adviescollege toetsing regeldruk zegt: houd het simpel. De Belastingdienst trekt vijf rode vlaggen. Vijf! Om met meneer Heijnen te spreken: als dit een formule 1-race was, hadden we allang de pitstraat in gemoeten.

Voorzitter. Mijn partij heeft in de Tweede Kamer consistent gepleit voor uitvoerbaarheid, rechtszekerheid en fiscale redelijkheid. Onze partijgenoten in de Tweede Kamer hebben moties gesteund die oproepen tot monitoring, het beperken van negatieve effecten en het prioriteren van het nieuwe stelsel op basis van werkelijk rendement. Ook hebben ze voorstellen verworpen die het systeem nodeloos zouden compliceren of de lasten zouden herverdelen, zonder heldere dekking. Dit draait om verantwoordelijkheid. Herstel van recht moet niet tot chaos leiden.

Voorzitter. Sta mij toe een korte persoonlijke noot toe te voegen. Mijn drijfveren om namens de VVD in deze Kamer plaats te nemen, zijn diepgeworteld in de overtuiging dat vrijheid en verantwoordelijkheid onlosmakelijk verbonden zijn. In mijn loopbaan heb ik ervaren hoe essentieel het is dat wetgeving niet alleen rechtvaardig is, maar ook uitvoer-

baar en begrijpelijk voor de mensen die ermee te maken krijgen. Het is ironisch hoe vooruitziende blikken zich door mijn leven heen hebben gemanifesteerd. Op het gymnasium voorspelde mijn conector met profetisch enthousiasme dat ik ooit bij de televisie zou gaan werken. Dat toekomstbeeld verwierp ik destijds met het grootse afgrijzen. Toch bracht het leven mij via studies in de US, werk als advocaat op de Zuidas en als general counsel in het bedrijfsleven uiteindelijk naar de directiekamer van de grootse commerciële televisieomroep van Nederland, die sinds vorige week nog ietsje groter is. Toen een collega daar mij jaren later influisterde dat ik ooit de politiek in zou gaan, kon ik niet anders dan opnieuw glimlachen om zo veel visionaire overmoed. Die voorspelling kwam overigens niet uit de lucht vallen. In die periode reisde ik met grote regelmaat af naar Den Haag, vastbesloten om beleidsmakers uit te leggen hoezeer mijn bedrijf onnodig werd belast door een woud aan regels en administratieve verplichtingen. Het was een intellectuele uitdaging om, gewapend met argumenten en gezond verstand, de complexiteit en soms zelfs de ondoelmatigheid van regelgeving onder de aandacht te brengen. Juist die ervaringen hebben mijn liberale drijfveren versterkt. Wetten moeten mensen ruimte geven om hun eigen keuzes te maken, niet mensen onnodig belemmeren. Misschien had ik die visionairs destijds toch wat serieuzer moeten nemen. Maar gelukkig is relativering altijd mijn kompas gebleken.

Voorzitter. Die ervaringen kleuren ook mijn blik op de praktijk. Ik weet namelijk hoe het voelt om te werken in een organisatie waar de druk om te presteren binnen strakke deadlines enorm is, waar mensen hun uiterste best doen, maar de rek eruit is, waar je weet "dit moet anders", maar je vandaag ook gewoon je werk te doen hebt. Dat is precies de situatie waarin de Belastingdienst zich bevindt. We vragen het onmogelijke van een organisatie die al jarenlang onder druk staat. Dat moeten we erkennen, niet door retoriek, maar door concrete actie: met beleid dat uitvoerbaar is, met wetten die niet alleen recht doen, maar ook gedaan kunnen worden. En eerlijk is eerlijk: als ik als COO een plan zou presenteren dat leidt tot 2,6 miljoen extra dossiers, zonder extra budget, zonder extra mensen en met een deadline die gisteren al was, dan zou mijn team vriendelijk vragen of het niet tijd werd voor een weekje vakantie. Misschien is het mijn ervaring als moeder van vier kinderen, maar ik heb geleerd dat als de regels niet duidelijk zijn, de chaos nooit ver weg is. Dat geldt thuis, maar dat geldt ook hier.

Voorzitter. De politieke context is helder. De Hoge Raad heeft geoordeeld dat het oude box 3-stelsel in strijd is met het discriminatieverbod en het eigendomsrecht. Rechtsherstel is dus noodzakelijk. Maar over hoe dat herstel eruitziet, verschillen de meningen. Sommige partijen willen verder gaan: zwaardere regimes, vermogensaanwasbelasting. Andere willen juist minder: meer forfait, minder maatwerk. Intussen zitten burgers te wachten op duidelijkheid, op rechtvaardigheid, op een overheid die zegt: we hebben het begrepen en we lossen het op. En dan zijn er de financiële implicaties: een jaarlijkse derving van meer dan een miljard euro, geen aparte dekking, geen compensatie en een EU-korting van 600 miljoen als we te vroeg draaien aan de knoppen. Dit is geen begroting. Dit is een trapezeact zonder vangnet.

Ten slotte wil ik ook niet voorbijgaan aan enkele knelpunten die het vertrouwen van burgers in het stelsel op de proef

stellen. Een van die punten verdient bijzondere aandacht: de kostenafrek. Het niet toestaan van kostenafrek in deze tijdelijke regeling is voor velen een bron van frustratie en onbegrip. Het raakt aan het hart van het debat over rechtvaardigheid. Als we werkelijk rendement willen belasten, hoe rechtvaardigen we dan dat werkelijk gemaakte kosten buiten beschouwing blijven? Hoewel dit op het eerste gezicht wringt, begrijpt mijn fractie de keuze. De Hoge Raad heeft geoordeeld dat alleen de rente op schulden in box 3 hoeft te worden meegenomen. Dat is juridisch helder. Maar belangrijker nog, het toestaan van kostenafrek zou de regeling aanzienlijk complexer maken en de kostenderving nog omvangrijker maken.

Maar, voorzitter, mijn fractie begrijpt: dit is geen definitieve afwijzing van de kostenafrek. In het nieuwe stelsel, dat in 2028 wordt ingevoerd, zal kostenafrek wél mogelijk zijn. Vandaag kiezen we voor rechtszekerheid. Mijn fractie doet dat echter met een belangrijke kanttekening, want deze regeling is geen blauwdruk voor de toekomst. Dit is een pleister, geen genezing, een noodverband in afwachting van een structurele oplossing.

Voorzitter. Toch wil ik ook het positieve benoemen. Deze wet is namelijk een stap: een stap in de richting van een eerlijker belastingstelsel, een stap richting het herstel van vertrouwen en een stap richting een systeem waarin we niet langer fictieve rendementen belasten, maar werkelijke inkomsten. Laat dit wetsvoorstel een les zijn, niet alleen in fiscale rechtvaardigheid, maar ook in bestuurlijke bescheidenheid.

Voorzitter. Ik wil afsluiten met een aantal vragen aan de staatssecretaris, die hopelijk helderheid kan bieden in dit complexe, maar essentiële debat. Deelt de staatssecretaris de visie van mijn fractie dat het belasten van werkelijk genoten inkomsten uit vermogen de enige rechtvaardige keuze is? Hoe gaat de staatssecretaris de uitvoerbaarheid van deze regeling monitoren, vereenvoudigen waar mogelijk en daarbij het advies van de Raad van State ter harte nemen? Kan hij toezeggen dat er jaarlijks gerapporteerd wordt over de uitvoering en de gevolgen voor belastingplichtigen en de Belastingdienst, zodat we dit proces transparant kunnen volgen? Tot slot, kan de staatssecretaris toelichten hoe hij ervoor zorgt dat deze wetgeving zo eenvoudig en zo toegankelijk mogelijk blijft voor alle betrokkenen? Deze vragen dienen niet slechts ter verduidelijking, maar als kompas voor een belastingstelsel dat rechtvaardig is en vertrouwen herstelt.

Ten slotte. Laat mijn maidenspeech, hoe technisch het onderwerp ook is, een pleidooi zijn voor iets wat we in deze Kamer allemaal delen: de wil om het goede te doen, voor burgers, voor uitvoerders en voor het vertrouwen in onze democratische rechtsstaat.

Dank u wel.

De voorzitter:

Dank u wel, mevrouw Van der Linden. Mijn hartelijke gelukwensen met uw maidenspeech. Blijft u nog even staan en staat u mij toe iets van uw achtergrond te schetsen, zoals gebruikelijk is na een maidenspeech.

U studeerde rechtsgeleerdheid aan de Universiteit van Amsterdam en vennootschapsrecht aan de Grotius Academie. Later volgden nog verschillende postacademische opleidingen op het gebied van human resources en organisatieverandering in Londen, Boston en Parijs.

Na uw studie ging u aan de slag als advocaat bij NautaDutilh. Acht jaar later maakte u de overstap naar de media, toen u hoofd van de juridische afdeling van Endemol Holding werd. Sinds 2004 bent u werkzaam bij RTL Nederland, waarvan de laatste twee jaar als COO, chiefofoperating officer, in goed Nederlands. U combineert uw werk voor RTL met bestuursfuncties bij NLZIET, de Stichting Collectieve Gelden Omroepen, NDP Nieuwsmedia en Eurosonic Noorderslag. Zeven maanden geleden bent u geïnstalleerd als lid van de Eerste Kamer, tijdens de eerste vergadering na het kerstreces, en vandaag houdt u uw maidenspeech in de laatste vergadering voor het zomerreces.

Over uw motivatie om actief te zijn als volksvertegenwoordiger zegt u op de website van de VVD: "Een laatste controle op wetgeving, op inhoud en samenhang met andere wetten, is een rol die ik als jurist bij uitstek beheers. In mijn dagelijkse werk manoeuvreer ik tussen digitale disruptie, veranderde regelgeving en maatschappelijke thema's en verantwoordelijkheid. Ik ben daardoor in staat verder te kijken dan uitsluitend de letter van de wet, terwijl ik tegelijkertijd goed doordrongen ben van het belang daarvan." Vandaag hebt u daarvan een proeve gegeven bij de behandeling van deze wet, die bij uitstek een voorbeeld is van de complexe materie die hoort bij het belastingrecht.

Nogmaals van harte gefeliciteerd met uw maidenspeech. Ik schors zo dadelijk de vergadering, zodat de collega's u kunnen feliciteren, maar niet dan nadat ik u als eerste feliciteer.

Wenst een van de leden in de eerste termijn nog het woord? Dat is niet het geval.

Dan verzoek ik u zich op te stellen voor het rostrum voor de felicitaties.

Ik schors de vergadering voor de dinerpauze tot 18.00 uur.

De vergadering wordt van 16.06 uur tot 18.00 uur geschorst.

Voorzitter: Vos

De voorzitter:

Ik heropen de vergadering. Nu is aan de orde het antwoord van de regering in de eerste termijn. Ik geef het woord aan de staatssecretaris Fiscaliteit, Belastingdienst en Douane.

Staatssecretaris Van Oostenbruggen:

Voorzitter, dank u wel. Box 3, de zogenaamde tegenbewijsregeling, is een belangrijk onderwerp waar we al heel lang mee bezig zijn. Ik ben blij dat we dit vandaag kunnen bespreken, want sommige onderwerpen kunnen niet wachten. Box 3 is de spreekwoordelijke steen in mijn schoen in deze portefeuille. Het is mijn stellige ambitie om box 3 na acht jaar ellende in rustiger vaarwater te brengen. Dit wetsvoorstel is daarvoor de eerste stap.

Hoe zijn we hier gekomen? De Hoge Raad heeft in 2015, tien jaar geleden, al het eerste signaal gegeven dat het forfaitaire box 3-stelsel niet meer kon. Vanaf dat moment hadden we alles op alles moeten zetten om werkelijk rendement in box 3 in te voeren, maar achteraf is het makkelijk praten. Ik zeg daarbij: achteraf is ook mooi wonen, maar dat is meer omdat ik die grap altijd maak als we het hebben over "achteraf". Vanaf 2017 is de hoogte van het forfait afhankelijk gemaakt van de omvang van het box 3-vermogen. In 2021 heeft de Hoge Raad in het Kerstarrest gezegd dat het forfait te veel afweek van de werkelijkheid en dat dit een schending was van het eigendomsrecht. Per 2023 is het forfaitaire rendement afhankelijk gemaakt van het daadwerkelijk aangehouden vermogen in de categorieën "banktegoeden", "overige bezittingen" en "schulden". Afgelopen juni heeft de Hoge Raad hierover geoordeeld dat dit stelsel nog steeds tot een schending leidt van het eigendomsrecht. Door de uitspraak van de Hoge Raad in juni vorig jaar moeten belastingplichtigen met een lager werkelijk rendement dan het forfaitaire rendement de gelegenheid krijgen om dit aannemelijk te maken.

Dit is het typische voorbeeld van "zachte heelmeeesters maken stinkende wonden". Het is al stuk in 2015. We repareren het een beetje, we plakken er nog een pleister op en twee jaar later is het weer nodig en weer en weer. We krijgen jaar na jaar uitspraken van de rechter dat dit stelsel stuk is. Het moet gerepareerd worden.

Over spaargeld heeft de Hoge Raad gezegd dat de forfaits meestal goed aansluiten op de werkelijkheid. Het kan dus vooral voor beleggers gunstig zijn om gebruik te maken van deze regeling. De arresten van de Hoge Raad zijn geldend recht. Dat is voor mij ook een uitdaging, want elk bezwaar, elk verzoek om tegenbewijs aan te leveren, dien ik op dit moment te behandelen. Dit is geen uitlokking. Ik hoop niet dat ik morgen heel veel van dat soort verzoeken krijg, maar het is wel de juridische werkelijkheid waarin ik leef. Mensen mogen nu, op basis van wat de Hoge Raad zegt, bij ons, bij de Belastingdienst, een verzoek doen tot het mogen leveren van tegenbewijs om uiteindelijk eerlijker belasting te betalen.

Met het wetsvoorstel wordt de wetgeving in lijn gebracht met de jurisprudentie van de Hoge Raad. De Hoge Raad heeft regels gegeven voor het bepalen van het werkelijk rendement. Die zijn, niet voor mij, niet voor burgers, voor niemand vrijblijvend. Ze zijn wat we nu moeten volgen. Het is net geen wet, maar de Hoge Raad heeft gesproken en de regels van de Hoge Raad moeten we volgen. Ze zijn misschien duidelijk, maar niet volledig. Neem ik dat de Hoge Raad kwalijk? Het antwoord daarop is direct: nee. De Hoge Raad is geen wetgever. Die hoeft niet elk detail uit te werken. Toch, voor het behandelen van een herstelregeling van honderdduizenden, misschien wel meer dan een miljoen mensen, is het wel heel erg belangrijk dat elk puntje en kommaatje in de wet is uitgewerkt om uiteindelijk weer nieuwe procedures te voorkomen.

De Hoge Raad heeft niet geoordeeld over de volgende vijf vraagstukken. We codificeren met deze wet dus de uitspraken van de Hoge Raad. "Klik, klik, klik" zegt de fotograaf. We codificeren de uitspraken van de Hoge Raad, maar we moeten voor een fatsoenlijke uitvoering nog vijf zaken extra regelen. Ik wil die vijf zaken even benoemen. In het debat met de Tweede Kamer merkte ik dat dit bij heel weinig

mensen in hun spreektekst en vragen zat, maar ik vind het belangrijk dat dit meegewogen wordt. Dat gaat ten eerste over het genietingsstijdstip, over het vraagstuk op welk moment je nou rendement moet berekenen. Dat is nogal wat. Spaargeld kennen we allemaal. In 2022 heb je geld op de bank staan en de rente krijg je op 3 januari op je rekening gestort. Kan je dat nou toekennen aan een te laat betaalde verplichting van het jaar ervoor, zoals ze dat bij bedrijven doen? Of, zoals we dat bij de overheid doen met het kasstelsel, aan het moment van ontvangst? Bij de inkomstenbelasting of eigenlijk bij alle belastingmiddelen binnen de inkomstenbelasting doen we dat laatste: op het moment van ontvangst. Voor box 3 geef je op de peildatum van 1 januari je vermogen weer en dan komt daar op 3 januari de rente bij die je ontvangt. Het is van wezenlijk belang of het die datum is of dat je dat mag toerekenen aan het vorige jaar. Bij bedrijven is dat heel normaal; bij burgers is dat in de ib niet zo. U kent dat; u vult ook uw belastingaangifte in. Maar over dit soort dingen kun je in de eeuwigheid procederen. Daarom hebben we dat in deze wet vastgelegd.

Twee: het buiten toepassing blijven van de schuldendrempel. Op het moment dat je een schuldendrempel hanteert, zoals we dat nu standaard doen, betekent dat dat je bij het tegenbewijs discussie kunt krijgen over welk deel van de schuld van toepassing is op welk deel van je vermogensbestanddeel. Daarom hebben we ervoor gekozen dat op nul te zetten, zodat er in ieder geval geen discussie over kan bestaan. Dat is overigens ook in het voordeel van de belastingplichtige, want wij mogen niet negatief afwijken van de uitspraken van de Hoge Raad. Wij mogen niet een hogere schuldendrempel hanteren. Als wij afwijken van wat de Hoge Raad zegt, mag dit nooit in het nadeel zijn van de burger.

Drie: toepassing van vrijstellingen met een grens of een drempel, zoals de vrijstelling voor groene beleggingen. Hoe ga je nou om met een verleende vrijstelling? Het is heel goed om daar in de wet wat over op te nemen.

Vier: waarderingsregels. Hoe ga je nou om met de waardering van bepaalde vermogensbestanddelen met betrekking tot het bepalen van het werkelijke rendement? Als je daar discussie over krijgt — u voelt het komen — wordt dat weer een batterij aan rechtszaken. Het gaat mij er niet eens om of we meer of minder belasting kunnen binnenhalen of dat er meer of minder herstel geboden moet worden, maar dit soort details moet je wel scherp hebben, want anders kun je het niet digitaliseren en automatisch uitvoeren bij de Belastingdienst.

En dan de laatste: regels over het voordeel van eigen gebruik vanaf 2026. Deze wet is codificering en biedt duidelijkheid aan belastingplichtigen en de Belastingdienst. Het kabinet ziet het wetsvoorstel als een noodzakelijke stap om recht te doen en rechtsherstel te bieden. Maar als duurzame oplossing ziet het kabinet echt iets anders. Dat is namelijk vanaf 2028 het wetsvoorstel voor werkelijk rendement, dat recent bij de Tweede Kamer is ingediend. Graag ga ik daarover met u in gesprek bij de behandeling van het wetsvoorstel. Het ligt nu niet voor, maar veel van de kritiekpunten die ik hoorde ten aanzien van de tegenbewijsregeling gaan we oplossen in de Wet werkelijk rendement. En dat moet, want ik denk dat voor Nederland zo'n tegenbewijsregeling de beste van alle slechte opties is.

Voor de definities van werkelijk rendement en de tegenbewijsregeling sluiten we dus aan bij het oordeel van de Hoge Raad. Vanaf 2028 — we hebben tijd nodig om dit goed in een wet uit te werken en goed te verwerken in ICT-systemen — zullen we kostenaf trek toevoegen en komen we met een vermogenswinstbelasting om tegemoet te komen aan de bezwaren van vastgoedbeleggers voor alle illiquide vastgoedvermogensbestanddelen. Dat geldt ook voor startups. Dat is hetzelfde probleem. Een start-up is op dag één geen klap waard. En waarschijnlijk is die een aantal jaren geen klap waard. Totdat dat bedrijf ooit een keer verkocht wordt en dan is het heel veel geld waard, en heel vaak ook niet. Het is heel moeilijk om een waardering te geven van een bedrijf in de opstartfase. En dus wordt daarvoor in de nieuwe wet een vermogenswinstbelasting georganiseerd.

De voorzitter:

U heeft een interruptie van de heer Heijnen van BBB.

De heer Heijnen (BBB):

Dank aan de staatssecretaris voor de toelichting.

Staatssecretaris Van Oostenbruggen:

We zijn er nog niet, hoor.

De heer Heijnen (BBB):

Op dit punt dan. Twee vragen. Eén: zijn nu alle onduidelikheden in de wet geregeld, of zijn er nog wel andere onduidelikheden? Ik ben daar als fiscalist nieuwsgierig naar. Ik heb er al een drietal weten op te sommen, dus ik denk dat de staatssecretaris het met mij eens is dat niet alle onduidelikheden met deze aanvullingen opgelost zijn. Dat is mijn eerste vraag. Mijn tweede vraag is de volgende. Ik denk dat het heel goed is dat deze oplossingen gekozen zijn, maar die zouden ook gekozen kunnen worden zonder deze wet. Of klopt dat niet?

Staatssecretaris Van Oostenbruggen:

Allereerst denk ik dat we geen fiscaal adviseurs meer nodig hebben, als er in fiscale wetten geen onduidelikheden meer zouden zijn. Ik denk dat er vast nog wel ergens een onduidelijkheidje zou kunnen zijn. Ik zou die nu even niet kunnen noemen, maar u gaat mij er vast en zeker bij helpen. U vraagt of we dit op een andere manier kunnen regelen. Ik denk dat het heel goed is dat we dit in de wet vastleggen. Volgens mij is het heel goed om scherp vast te leggen dat het wet is dat het genietingsstijdstip op deze manier moet worden toegepast bij de herstelregeling. Dus ja, voor deze vijf punten moeten wij dit in de wet vastleggen.

De heer Heijnen (BBB):

Het is goed, maar het is niet nodig. Begrijp ik de staatssecretaris zo goed?

Staatssecretaris Van Oostenbruggen:

Zeker niet. Het is nodig en dat vind ik goed.

De heer Heijnen (BBB):

Kan dit, naar de mening van de staatssecretaris, niet geregeld worden op grond van de jurisprudentie van de Hoge Raad?

Staatssecretaris Van Oostenbruggen:

Het punt met jurisprudentie is dat het zich soms tegen spreekt. Soms zijn er ander knelpunten, bijvoorbeeld dat dit specifieke punt nog niet behandeld is. Juist door het nu op te schrijven in een wet verschaffen we duidelijkheid over hoe je dit moet toepassen. Als de toepassing zo scherp en duidelijk is, kan ze ook geautomatiseerd worden. We hebben er goede ervaring mee dat we voor tienduizenden mensen met het handje een hersteloperatie toeslagen opzetten. Dit gaat over een veelvoud van het aantal burgers dat herstel moet krijgen. Dat met het handje doen, lijkt mij heel, heel onverstandig. Ik sta voor uitvoerbare wetgeving. Ik zal er zo in mijn inbreng nog het een en ander over vertellen. Ik vind dat we dit zo goed en zo automatiseerbaar mogelijk moeten maken.

De voorzitter:

Tot slot, meneer Heijnen.

De heer Heijnen (BBB):

Bedoelt de staatssecretaris dat het zonder wet niet geautomatiseerd kan worden? Of begrijp ik het verkeerd?

Staatssecretaris Van Oostenbruggen:

Ik denk dat we het moeten automatiseren. Ik denk dat je vooraf de afweging moet maken over bijvoorbeeld de vraag of je het genietingsstijdstip volgens het kasstelsel gaat doen of volgens de manier zoals bedrijven dat doen. Ik denk dat je dat van tevoren moet kiezen om dat uiteindelijk te kunnen verwerken in de systemen. Zo kun je ervoor zorgen dat het automatisch werkt voor iedereen. Het antwoord is dus ja, ik denk dat het noodzakelijk is — dat het nodig is, in uw woorden — voor een fatsoenlijke uitvoering.

Mevrouw Bakker-Klein (CDA):

Ik hoor de staatssecretaris zeggen dat er nu nog geen duurzame oplossing is. We sluiten nu aan bij de definities van de Hoge Raad, maar straks komt de Wet werkelijk rendement en dan wordt daarin de kostenverrekening opgenomen, maar ook de vermogenswinstbelasting. Betekent dit dat er in de nieuwe wet geen vermogensaanwasbelasting meer is en dat we echt uitgaan van vermogenswinstbelasting?

Staatssecretaris Van Oostenbruggen:

Het antwoord is nee. Het is de toekomstige wet. In de toekomstige wet zetten we in op een vermogensaanwasbelasting voor de redelijk liquide vermogensbestanddelen, zoals sparen en beleggen. Voor de illiquide vermogensbestanddelen, vastgoed en startups, wordt aangesloten bij de vermogenswinstbelasting. Helaas kan dat niet op een andere manier. Dat heeft te maken met het feit dat de Nederlandse Vereniging van Banken op dit moment aangeeft dat zij een vermogenswinstbelasting voor sparen en beleggen niet kunnen aanbieden.

Mevrouw **Bakker-Klein** (CDA):

Dat betekent dus dat er in 2028 nog steeds geen oplossing is en dat we dan nog steeds met dit hybride systeem te maken zullen hebben?

Staatssecretaris **Van Oostenbruggen**:

Exact. Ik denk dat je uiteindelijk een systeem moet kiezen binnen de mogelijkheden. Niemand is gehouden tot het onmogelijke; ik ook niet, volgens mij. In het nieuwe systeem gaan we over tot een aanwassysteem voor vermogensbestanddelen die redelijk liquide zijn en de vermogenswinstbelasting voor vastgoed en start-ups. Met dat laatste ben ik heel blij, want de kern van de ellende uit de Wet tegenbewijsregeling zit juist in het feit dat we een forfaitaire belasting hebben over illiquide vermogensbestanddelen.

De heer **Van Rooijen** (50PLUS):

Uit de stukken is mij bekend dat de Nederlandse Vereniging van Banken het allemaal ingewikkeld vindt. Maar de Nederlandse Vereniging van Banken gaat niet over de vraag of wij voor de komende tien à twintig jaar belasting gaan heffen in box 3 over het werkelijke rendement of over het papieren rendement, bijvoorbeeld op aandelen. Om een voorbeeld te geven: ouderen, gepensioneerden, hebben vaak hun hele leven lang al aandelen Koninklijke Olie. Die zullen ze nooit verkopen. Maar als die aandelen straks zouden stijgen, moeten ze ieder jaar belasting betalen over een papieren waardeverhoging van aandelen die ze nooit willen en zouden verkopen. Dat is volgens mij het beste voorbeeld. De Nederlandse Vereniging van Banken moet toch in staat zijn, misschien een jaar later, om al die gegevens aan te leveren? Die levert nu met de voorgevulde aangiften alles al aan wat ze heeft. Dan maken de banken mij niet wijs dat ze niet in staat zijn om die gegevens — ze hebben al heel veel — te leveren. Dan kost dan misschien iets meer tijd, of de computers moeten sneller draaien, maar het moet kunnen. Ik heb ook nog nergens zwart-op-wit gelezen, behalve misschien in een of andere inbreng die de NVB aan u gestuurd heeft, dat het absoluut onmogelijk is.

Staatssecretaris **Van Oostenbruggen**:

Volgens mij geeft u in uw vraag eigenlijk al het antwoord; het was trouwens niet echt een vraag. Maar u geeft in ieder geval het antwoord: niet nu. Misschien dat het een jaar, twee jaar of drie jaar later, of nog verder in de toekomst, wel mogelijk is. Goedbeschouwd kunnen we nu ook veel meer dingen op IT-gebied dan twintig jaar geleden. Maar dit is echt voor de verdere toekomst. Ik ben wel gehouden aan de gegevensaanlevering van banken, wil ik dit soort dingen mogelijk maken. Of we moeten naar een systeem toe gaan waarin iedereen zelf met een schoenendoos met bonnetjes, afschriften en weet ik wat allemaal moet gaan aantonen wat het werkelijk rendement is. Dat kan natuurlijk ook, maar dat is op uitvoeringsvlak en doenvermogen vlak voor de burgers echt heel slecht.

Ik wil nog één ding zeggen over het voorbeeld van Koninklijke Olie. Dat ken ik en dat snap ik. Ik ken ook mensen die om die reden die aandelen houden, omdat er "Koninklijke" voor de naam staat, zodat dat wel goede aandelen zullen zijn. Maar dat is ook een aandeel dat elk jaar netjes dividend uitkeert. Dat is ook een inkomstenstroom, dus is niet een geheel illiquide aandeel. We zetten als het goed is

elk jaar netjes een dividendstroom op. Uiteindelijk zien we dan de waardeontwikkeling van die aandelen, plus de dividendstroom, als rendement. Ik zou niet willen dat we die niet gaan belasten.

De heer **Van Rooijen** (50PLUS):

In het najaar zullen we weer over het Belastingplan gaan praten. Twee jaar geleden heb ik een motie over box 3 ingediend. Die werd toen aangenomen. Ik vraag iedere keer, ook vandaag weer, waarom die niet wordt uitgevoerd. Box 3 is alweer een jaar uitgesteld vanwege de tegenbewijsregeling die eerst moet komen. Daardoor schuift alles op. Dat extra jaar had voor u misschien al een reden kunnen zijn om tegen de Nederlandse Vereniging van Banken te zeggen: die nieuwe wet komt weer een jaar langer, dus ik wil dat jullie absoluut jullie systemen zo gaan inregelen dat die gegevens komen. Bent u daartoe bereid? Ik ben blij met de steun van de CDA op dit punt, al heel lang, en met de steun van de andere fracties die mijn motie steunden. Wij willen een algemene vermogenswinstbelasting. Er is bijna geen land in Europa dat een vermogensaanwasbelasting heeft, net zoals niemand fictief rendement had. En we weten wat daarmee gebeurd is.

Staatssecretaris **Van Oostenbruggen**:

Volgens mij zijn we ook het enige land met een Afsluitdijk en Deltawerken, dus het feit dat je iets als enige hebt, maakt niet dat je land ineens onderaan bungelt op de lijstjes met landen die gekke dingen kunnen doen. Volgens mij hebben wij een heel mooi systeem bij de Belastingdienst, met vooringevulde aangiften, een zeer laag nalevingsgat en een fantastische, geweldige groep mensen die dat allemaal voor ons uitvoert. Dat willen we graag een beetje beheersbaar houden. Andere landen gaan op een heel andere manier om met het belasten van vastgoed of het belasten van rendementen. Wij doen dat in Nederland op onze eigen manier. Nederland is gewend aan een soort aanwasbelasting. Feitelijk is het forfaitaire systeem van de afgelopen twintig jaar ook een soort aanwasbelasting. Dat heeft tot nu toe altijd heel goed gewerkt in de aangiften en in de verwerking bij de Belastingdienst.

De **voorzitter**:

Tot slot, de heer Van Rooijen.

De heer **Van Rooijen** (50PLUS):

De Hoge Raad in het arrest en de Raad van State in de reactie op het box 3-wetsvoorstel hebben aangegeven dat het realisatiebeginsel — dus de verkoop, de realisatie — in box 1 en 2 geldend is. In box 2 is dat in extremis: daarin kun je 500 miljard niet uitkeren en oppotten. Dat is uitstel van belastingheffing. Bij box 3 wordt nu gezegd: als uw aandeel in welk fonds dan ook op papier stijgt, moet u aan het eind van het jaar over de stijging van dat aandeel belasting gaan betalen. Als er geen dividend is uitgekeerd op dat aandeel, stijgt het eerder in waarde. Dan moet je daar belasting over betalen. De staatssecretaris zegt uitstel van belasting te kunnen geven, maar dan zijn allemaal doekjes voor het verkeerde bloeden. Het gaat om het feit dat een belastingplichtige het recht moet hebben om zelf te bepalen wanneer hij zijn aandelen verkoopt. En als hij ze verkoopt, moet hij belasting betalen. Maar je kunt niet zeggen: wij willen niet dat u ze niet verkoopt en als u ze niet

verkoopt, krijgt u een boete van box 3; u gaat gewoon over papier belasting betalen en zoek het verder maar uit.

De voorzitter:

Tot slot, de staatssecretaris op dit punt.

Staatssecretaris Van Oostenbruggen:

Ik mis de vraag.

De voorzitter:

Die miste ik ook. Meneer Van Rooijen, als u een vraag heeft, kunt u die dan kort stellen.

De heer Van Rooijen (50PLUS):

Ja, die kan ik heel kort stellen.

De voorzitter:

Zonder inleiding.

De heer Van Rooijen (50PLUS):

Als de staatssecretaris mij in één woord probeert af te kappen door een grap te maken over de Afsluitdijk, moet ik hem weer bij de les brengen door uit te leggen wat de strekking van mijn betoog was. In de twee eerste antwoorden gaf hij ook geen antwoord. Ik herhaal de vraag: bent u bereid om voor box 3 alsnog een algemene vermogenswinstbelasting in te voeren? Het CDA pleit daar allang voor – dat weet u ook – en daar ben ik dolblij mee.

De voorzitter:

Dat was een heldere vraag.

Staatssecretaris Van Oostenbruggen:

Iets wat op dit moment niet uitvoerbaar is, kan ik niet toezeggen. Dat zou ik echt zeer onverantwoord vinden. Als het niet kan, kan het niet. En over de Afsluitdijk: daar is weinig grappigs aan. Het is een cruciale verbinding, een cruciale ...

De voorzitter:

Dat was uitlokking, meneer de staatssecretaris. Ik vraag u om verder te gaan met uw betoog. Maar eerst heeft de heer Crone een vraag.

De heer Crone (GroenLinks-PvdA):

Iemand heeft recht op vermogenswinst en hoeft niet te verkopen, maar moet wel belasting betalen. Ik vind het heel normaal dat iemand die vermogen heeft, rekening houdt met de planning van zijn vermogen: ik moet ooit iets betalen voor mijn pensioen of aan belasting. Ik vind het dus heel normaal dat een vermogensbelegger rekening houdt met toekomstige verplichtingen, of het nu pensioen is of wat dan ook. Niemand heeft recht op onbeperkte bescherming van zijn aandelen, maar wel op het eigendom van zijn geld.

De voorzitter:

En uw vraag is?

De heer Crone (GroenLinks-PvdA):

Is de staatssecretaris het daarmee eens? Dat is precies de sleutel tussen deze twee visies. Je hebt recht op vermogen en je hebt recht op vermogenswinst. Maar je kan niet zeggen: omdat ik mijn aandelen niet verkoop, hoef ik geen belasting te betalen.

Staatssecretaris Van Oostenbruggen:

In de context van de wet die we vandaag behandelen, zeg ik tegen de voorzitter, hebben we het heel specifiek over de regels van de Hoge Raad voor het vaststellen van het rendement. Daar horen het gerealiseerde rendement en het ongerealiseerde rendement bij. Beide bestandsdelen worden door de Hoge Raad gezien als werkelijk rendement.

De heer Crone (GroenLinks-PvdA):

Ja, dus daarmee bevestigt u wat ik mijn eerste termijn heb gevraagd.

De voorzitter:

Spreekt u via de voorzitter?

De heer Crone (GroenLinks-PvdA):

Is goed. Er speelt een soort eigendomsrecht, naast een draagkrachtbeginsel. Als je vermogen hebt, word je geacht belasting te betalen. Het liquiditeitsvraagstuk is daaraan wat mij betreft ondergeschikt. Want anders kan iedereen wel zeggen: ik blijf mijn vermogen oppotten, want dan hoef ik lekker nooit belasting te betalen.

Staatssecretaris Van Oostenbruggen:

Ik ga zo meteen nog heel wat vragen beantwoorden. Maar het feit dat mensen hun belasting kunnen betalen, vind ik wel relevant. Ik zou als Belastingdienst mensen niet onnodig met belastingschulden willen opzadelen. Om die reden hebben wij, naast deze wet, ook maatregelen getroffen voor vermogende mensen die hun belasting niet kunnen betalen omdat het vermogen vastzit in vastgoed. Deze maatregel houdt in dat mensen uitstel van betaling of een betalingsregeling kunnen aanvragen tot 72 maanden. Daardoor wordt een belastingschuld betaalbaarder. Normaliter komen dat soort burgers niet in aanmerking voor zo'n regeling vanwege de toets of er vermogen is. Het antwoord daarop is natuurlijk: ja, dat is er; mensen hebben in box 3 vermogen. Ze zouden dus niet in aanmerking komen voor een betalingsregeling, maar met deze maatregel wel, precies omdat ze zich daar toch zorgen over maken. Ook vermogende mensen kunnen soms klem komen te zitten, met stenen die niet verkoopbaar zijn.

De tegenbewijsregeling, waarover we het vandaag hebben, zal flink wat vragen van zowel belastingplichtigen als de Belastingdienst. De Belastingdienst doet er alles aan om het herstel in goede banen te leiden. Ik heb zelf werkbezoeken daaromtrent afgelegd. Volgens mij hebben jullie dat ook gedaan. Er is hard gewerkt om de tegenbewijsregeling in de systemen in te bouwen, zodat mensen snel rechtsherstel kunnen krijgen. Als mensen het formulier gebruiken dat jullie gezien hebben, zijn ze in staat om dat in te vullen

op een namiddag of een avond, met misschien wat ondersteuning. Dan volgt enkele maanden later per automatische verwerking het definitief vaststellen van aangiftes. Als je recht hebt op geld terug, dan krijg je geld terug. Het formulier is ontwikkeld om mensen te helpen.

Belastingplichtigen kunnen per jaar kiezen of ze gebruikmaken van de tegenbewijsregeling. In een van de inbrengen werd hiernaar gevraagd; ik weet niet meer wie dat vroeg. Ja, er zijn goede beursjaren geweest, maar er zat ook een heel slecht jaar tussen. Dat was 2022, maar daarna waren het weer goede jaren. Voor de goede jaren is de kans dat je aanspraak zult doen op de tegenbewijsregeling vrij klein. Voor 2022 is die kans vrij groot, vanwege het feit dat het gewoon een heel beroerd jaar was.

De formulieren komen zo snel mogelijk na dit debat en jullie stemming online. Dat is vanwege het feit dat we van start moeten met die operatie. Eigenlijk moeten we het herstel al leveren. Wij kunnen als organisatie geen uitstel hebben. Vanaf medio juli ontvangen belastingplichtigen die in aanmerking komen voor rechtsherstel alsdan gefaseerd een brief van de Belastingdienst. Er wordt deze zomer gestart met de oudste jaren. Dat zijn 2017 tot en met 2022. Ook in het uitnodigen voor het doen van een tegenbewijsactie zorgen we dat het gefaseerd binnenkomt, om de workload bij de Belastingdienst beheersbaar te houden.

In deze brief staat belangrijke informatie die belastingplichtigen helpt bij het invullen van het formulier. Dit is bijvoorbeeld het forfaitaire rendement waarmee zij hun werkelijke rendement moeten vergelijken. Daarom is het handig als belastingplichtigen het formulier invullen nadat ze de brief gehad hebben. In de brief staat natuurlijk heel veel informatie. Andere benodigde gegevens moet de belastingplichtige zelf verzamelen. Hier kunnen zij nu al mee beginnen. Wij hebben daarvoor al maanden dingen op de website van de Belastingdienst staan. Er zijn checklists van wat voor gegevens je nodig hebt.

Dan vraagt men direct: waarom doen wij dat niet? Het antwoord daarop is supersimpel: wij hebben niet alle gegevens, dus wij kunnen niet voorinvullen. Op basis van de gegevens uit de aangiftes van de afgelopen jaren hebben wij onvoldoende gegevens om het werkelijke rendement te bepalen. Hadden wij dat kunnen doen, dan hadden wij dat gedaan.

Het is ook goed om af te wegen of het werkelijke rendement per jaar lager lag dan het rendement waarvoor men is aangeslagen. Als je weet dat je een superhoog rendement hebt gehaald — dat is bijvoorbeeld 20% omdat je in die trekkers zit waarover meneer Crone net vertelde — dan kan je misschien wel op je vingers natellen dat je heel weinig geld terugkrijgt als je de tegenbewijsregeling invult.

Zoals gezegd moet er hoe dan ook herstel geboden worden. Dit wetsvoorstel zorgt voor duidelijkheid voor belastingplichtigen en de Belastingdienst. Ik waardeer het overigens zeer dat uw Kamer tijd heeft vrijgemaakt zodat we dit nu, nog voor het zomerreces, kunnen behandelen. Ik hoop uiteraard dat uw Kamer akkoord gaat met dit wetsvoorstel, want alleen dan kunnen we zorgen voor een zo vloeiend mogelijk herstelproces.

Dan de laatste opmerking die ik hierover wil maken. Die is ook echt belangrijk voor het debat dat we hierover hebben. Het gaat hier over het heden, over de jaren 2027, 2026 en 2025, en over het verleden, over 2024 en alles wat daarvoor zit, tot 2000. De toekomst gaan we nog behandelen. Dat wordt de Wet werkelijk rendement, maar die moet eerst door de Tweede Kamer.

De heer Van Strien (PVV):

Ik heb een praktische vraag. Misschien had ik het moeten weten, maar de staatssecretaris weet het ongetwijfeld. Moet de belastingbetaler om aan de tegenbewijsregeling te voldoen beginnen met 2017, of mag hij ook in een later jaar beginnen? Hoe gaat dat? Of ... Nou ja, ik denk dat de vraag duidelijk is.

Staatssecretaris Van Oostenbruggen:

Mensen worden per jaar uitgenodigd en per jaar kun je de afweging maken of je dat doet of niet. Niet iedereen heeft al die jaren een vermogen dat boven de drempel uitkomt en als je een vermogen hebt dat eronder zat, dan hoef je de tegenbewijsregeling natuurlijk niet in te vullen, want je betaalt geen belasting over je box 3-vermogen als je onder de drempel valt. Zo kun je dat dus per jaar afwegen en per jaar kun je dan ook kiezen of je dit formulier invult en het tegenbewijs aanlevert om uiteindelijk misschien een vergoeding te krijgen.

De voorzitter:

Nog één punt. U zei net dat deze wet tot 2000 gold. Maar klopt het dat het "tot 2017" moet zijn? Ik vraag dat even voor de Handelingen.

Staatssecretaris Van Oostenbruggen:

Volgens mij is het inderdaad 2017. Als dat verkeerd is, dan ...

De voorzitter:

... willen we dat even voor de Handelingen gecorrigeerd hebben. Mevrouw Moonen.

Mevrouw Moonen (D66):

De staatssecretaris veronderstelt dat zaken als "drempel", "vermogen" en het "verzamelen van gegevens" eenvoudig zijn. Ik heb betoogd dat dat voor de staatssecretaris en zijn ambtenaren wellicht zo is, maar dat het door een groot deel van de Nederlandse bevolking toch als ingewikkeld gezien kan worden. Mijn vraag is daarom waar deze mensen terecht kunnen. Is er bijvoorbeeld de BelastingTelefoon of een andere telefoonlijn? Kan je een fysieke afspraak maken bij je Belastingkantoor? Waar is dus de hulp voor de mensen die dit het hardste nodig hebben?

Staatssecretaris Van Oostenbruggen:

Allereerst kan dat via de reguliere kanalen. Wij geven veel informatie op websites en via de social media. We hebben verder de BelastingTelefoon. Mensen kunnen daarnaast bellen en vragen om hulp of hun vraag voorleggen. Dat kan allemaal op de normale manier. En uiteraard kunnen ze ook naar hun accountant gaan.

Naarmate je vermogen complexer wordt, wordt het ook ingewikkelder. Als je alleen spaargeld hebt, dan is het vrij eenvoudig om de rente erbij te zoeken die je over de jaren hebt betaald. Heb je alleen Nederlandse beleggingsfondsen, dan is dat een stuk makkelijker dan wanneer je ook beleggingsfondsen van buiten de Europese Unie hebt.

Ik zie verder ook dat het doenvermogen van burgers toeneemt naarmate het complexer wordt. Goedbeschouwd: als je vastgoed hebt en je verhuurt, dan moet je huurcontracten opstellen, het onderhoud uitvoeren, verzekeringen regelen, belasting betalen voor dat pand, klusjes doen en lekkages verhelpen. Je mag dan ook wel verwachten dat deze mensen voldoende doenvermogen hebben om hun administratie bij te houden.

Het is dus een beetje een wisselwerking tussen hoe complex het voor de een en hoe complex het voor de ander is. Ik denk dat het voor de een wat meevalt en voor de ander wat tegen, maar je hoeft toch niet van elke burger hetzelfde te verwachten? Dat is het antwoord daarop.

Mevrouw Moonen (D66):

Misschien gaat de staatssecretaris straks nog in op mijn vraag hoe we dit gaan monitoren en volgen. Ik was overigens niet de enige die hiernaar vroeg, want ik dacht dat mevrouw Van der Linden er ook naar vroeg. We kunnen wel van alles denken, maar uiteindelijk gaat het erom hoe het straks in de praktijk functioneert. Het viel me op dat deze tijdelijke wet niet voorziet in een monitor of een evaluatie. Ik hoor straks daarom graag een toezegging of in ieder geval een heel duidelijk antwoord. Hoe gaat het straks daadwerkelijk functioneren? En het gaat mij er dan dus niet om hoe we denken dat het gaat functioneren.

Staatssecretaris Van Oostenbruggen:

Sta mij toe deze vragen later even te beantwoorden, want ik heb deze antwoorden netjes in mijn set zitten.

Dan ga ik nu over op het beantwoorden van de individuele vragen. De heer Crone vraagt: heeft de Hoge Raad niet te strikt geredeneerd vanuit het eigendomsrecht? De heer Crone geeft daarbij aan dat vermogenden immers ook meer daadkracht hebben. Het huidige forfaitaire stelsel behandelt succesvolle beleggers en beleggers met slechte resultaten hetzelfde. Hiervoor bestaat volgens de Hoge Raad niet voldoende rechtvaardiging. Daarom heeft de Hoge Raad geoordeeld dat mensen met een lager werkelijk rendement tegenbewijs moeten kunnen leveren. Ik ben het ermee eens dat het wenselijk is om bij de heffing aan te sluiten bij de daadkracht. Daarom werkt het kabinet aan het zo snel mogelijk invoeren van een nieuw stelsel op basis van dat werkelijke rendement. Daarbij zullen ook belastingplichtigen met een hoger rendement belasting betalen over hun volledige werkelijke rendement.

Nog een vraag van de heer Crone: heeft de staatssecretaris overwogen om een hoger box 3-tarief in te voeren, omdat het forfait lager vastgesteld kan worden, of om een dekking te zoeken in box 2? Het kabinet heeft ervoor gekozen om de derving die ontstaat door het jaar uitstel van de Wet werkelijk rendement te dekken met het verhogen van het forfait op overige bezittingen en het verlagen van het hef-

fingsvrije vermogen. Dat laatste is gedaan om het dervings-technisch precies op het juiste bedrag te stellen.

Het kabinet vindt dit een evenwichtige verdeling en vindt de dekking bij voorkeur binnen het eigen domein, dus niet in box 3. Indien er zou worden gekozen voor een hoger tarief, bijvoorbeeld 38% of 40% — ik hoorde net zelfs 50% voorbijkomen — dan kan het forfait inderdaad omlaag. Maar het forfait is geen beleidsmatige knop waar zomaar aan gedraaid kan worden. Dit moet wel inhoudelijk onderbouwd kunnen worden. Het is geen nattevingerwerk. Daar zit een analyse achter van wat er precies meegenomen wordt in het forfait en wat niet.

Het verhogen van het forfait is daadwerkelijk onderbouwd vanwege het feit dat huurinkomsten nu worden meegerekend tot het behaalde rendement. Daarnaast betekent een verhoging van het tarief dat alle belastingplichtigen in box 3, dus ook de kleine spaarders, opdraaien voor het verlagen van het forfait op overige bezittingen. Als we het hebben over rechtsgevoel: ik heb er zelf voor gewaakt om te gaan draaien aan het percentage, vanwege het feit dat we nu globaal evenwicht hebben, zoals we dat in fiscale termen noemen. Ik vind het gewoon heel goed dat dat een stabiel, helder en duidelijk percentage is. Het wordt een heel gek stijfgevoel als je uitslagen gaat maken van 36% naar 50% en je, als die twee jaar daarna voorbij zijn, weer teruggaat naar 36%. Dat staat voor mij wel een beetje haaks op hoe je stabiel en voorspelbaar fiscaal beleid voert.

De heer Heijnen vraagt waarom de Belastingdienst onderscheid maakt tussen vastgoed en de rest. Dat is niet het geval. Bij de regels voor het bepalen van het werkelijk rendement gelden in de tegenbewijsregeling in beginsel dezelfde regels voor vastgoed als voor andere vermogensbestanddelen. Wel heeft de Hoge Raad een aantal specifieke regels gegeven voor vastgoed, bijvoorbeeld over de waardering. Deze regels zijn opgenomen in het wetsvoorstel.

De heer Van Strien constateert dat de regering na invoering van de wet de fictieve rendementen zou kunnen ... Zullen we eerst even teruggaan naar de vorige vraag?

De voorzitter:

Gaat het over het vorige punt? Ja. Dan willen we even terug naar het vorige punt. De heer Heijnen.

De heer Heijnen (BBB):

Dank u, voorzitter. Het duurde wat langer omdat ik even door mijn plenaire bijdrage moest lopen. Maar volgens mij heb ik niet de vraag gesteld of er een verschil is tussen de behandeling van vastgoed en overige beleggingen, maar of er een verschil is tussen de verkrijging van vastgoed door een particulier tegen 2% en de verkrijging van vastgoed door de eigen bv tegen 2%. Maar ik kan me vergissen.

Staatssecretaris Van Oostenbruggen:

Ik herken die 2% niet eens en ik herken ook niet dat we een vraag hebben gekregen over de bv, want uiteindelijk is box 3 alleen maar particulier vermogen. Ik denk dus dat we even verwarring hebben over de vraag waarover het gaat. Als u even uitzoekt wat uw vraag is, dan ga ik even door met de volgende.

De voorzitter:

Dan krijgt u van mij een interruptie.

Staatssecretaris Van Oostenbruggen:

Cadeau. De heer Van Strien constateert dat de regering na invoering van de wet de fictieve rendementen zou kunnen opschroeven met als argument dat men toch tegenbewijs kan leveren. Hij vroeg hoe ik daartegen aankijk. Zoals in de wet van het overbruggingsstelsel is opgenomen, is het forfait gebaseerd op de werkelijke, gemiddelde rendementen, en dat is een langjarig gemiddelde. Het is dus een goed onderbouwd forfait, dat niet zomaar opgeschroefd kan worden. Achter de bepaling van het forfait zit een hele analyse. Er is natuurlijk ook het idee om dat forfait naar 100% te doen, waarna eigenlijk iedereen tegenbewijs moet leveren. Dat is uitvoeringstechnisch lelijk en die 100% kunnen wij natuurlijk ook niet onderbouwen. Uiteindelijk sluiten wij dus echt aan bij langjarige rekendatasets om tot het forfait te komen dat nu voorligt.

De heer Van Rooijen vraagt hoe groot het risico op boxhopen is. Op basis van het wetsvoorstel dat hier nu voorligt, gaat geen enkele belastingplichtige méér belasting in box 3 betalen. Op basis van de tegenbewijsregeling kunnen belastingplichtigen alleen minder belasting gaan betalen ten opzichte van het huidige box 3-stelsel, en met terugwerkende kracht herstel krijgen. Er is dus geen reden om aan te nemen dat het vermogen door de Wet tegenbewijsregeling box 3 zou worden verplaatst naar box 2.

Een vraag van de heer Heijnen. Wat gebeurt er als het wetsvoorstel voor de tegenbewijsregeling niet wordt aangenomen? De heer Heijnen en ik kennen elkaar al een tijdje. Dit is precies de vraag die ik op mijn tweede werkdag — op mijn eerste werkdag zat ik in het Catshuis; dat weten jullie nog, 15 november — heb gesteld aan mijn collega's op het ministerie. Wat gebeurt er als we dit niet doen? Dat vind ik altijd heel belangrijk. Belastingplichtigen kunnen zich beroepen op de arresten van de Hoge Raad. De Belastingdienst moet mensen dus hoe dan ook de mogelijkheid geven om hun werkelijk rendement op te geven. Het wetsvoorstel zorgt ervoor dat de wetgeving in lijn wordt gebracht met de arresten. De gedetailleerde vraagstukken die net benoemd zijn, moeten daaraan toegevoegd worden. Het wetsvoorstel bevat extra regels voor deze vraagstukken; dat biedt duidelijkheid voor burgers en voor de Belastingdienst. Als het wetsvoorstel niet wordt aangenomen, zal dat dus tot onduidelijkheid en gedoe in de uitvoering leiden. Denk bijvoorbeeld aan wat ik net toelichtte over dat genietingsstijdstip en denk aan de vraag hoe je omgaat met aftrekposten voor groen beleggen. In het beste geval kan dat leiden tot allerlei vragen, maar waarschijnlijk leidt dat ook tot procedures. Procedures zetten alles weer on hold, met nog langer onzekerheid tot gevolg. Dat is niet in het belang van de burger, niet in het belang van de Belastingdienst en daarmee de facto ook niet in het belang van Nederland. Dat is wat ik daarover kan zeggen.

De heer Van Rooijen vroeg wat de voordelen zijn van het wetsvoorstel. Hij zei: het kan toch ook zonder wet? De Hoge Raad heeft aangegeven dat het huidige stelsel in strijd kan komen met het EVRM. Als blijkt dat onze wetgeving in strijd is met verdragen, is het voor mij duidelijk dat we wetgeving moeten aanpassen. Ook de Raad van State geeft in zijn advies aan dat de regering terecht haar verantwoordelijkheid neemt door de arresten van de Hoge Raad om te zetten

in een wettelijke regeling. Het klopt dat de Hoge Raad duidelijk heeft aangegeven hoe de schendingen opgeheven moeten worden. Deze regels volgen we dus ook in het wetsvoorstel. Maar de arresten zijn gewoon niet volledig. Over een aantal detailvraagstukken moet er gewoon meer duidelijkheid zijn om dit te kunnen uitvoeren. Daarmee ontstaat er ook een beter fundament voor de hersteloperatie.

Mevrouw Van der Linden vraagt of de staatssecretaris de mening deelt dat het belasten van de werkelijk genoten inkomsten uit vermogen de enige rechtvaardige optie is. Het antwoord daarop is: ja, daar ben ik het mee eens. Daarom wil ik ook zo snel als mogelijk toe naar de Wet werkelijk rendement box 3, vanwege het feit dat dit rechtvaardiger is dan een forfaitair stelsel. Je kan namelijk wel zeggen dat het een forfaitair stelsel is, maar het blijft nattevingerwerk.

Daarnaast heb ik recent het wetsvoorstel Wet werkelijk rendement box 3 ingediend bij de Tweede Kamer. Daar staan alle afwegingen in die we uiteindelijk maken om tot een eerlijk systeem te komen.

De heer Van Rooijen vraagt of het wetsvoorstel EVRM-bestendig en rechtvaardig is. Ook vraagt hij wat het risico is wat betreft nieuwe rechtszaken. Precies vanwege het risico dat dit niet het geval zou zijn, hebben wij dit wetsvoorstel geheel in lijn gebracht met de jurisprudentie van de Hoge Raad over het EVRM. Belastingplichtigen met een werkelijk rendement dat lager is dan het forfait, krijgen, conform de regels van de Hoge Raad, de mogelijkheid tot het leveren van tegenbewijs. Er is geen reden om aan te nemen dat er bij nieuwe rechtszaken een ander oordeel volgt. Het wetsvoorstel is een noodzakelijke stap om de uitspraken van de Hoge Raad uit te kunnen voeren. Als duurzame oplossing zetten we in op de Wet werkelijk rendement box 3. We komen nog veelvuldig te spreken over dit toekomstige stelsel.

De heer Van Rooijen (50PLUS):

Via de media, maar ook op een andere manier, is mij bekend dat veel mensen overwegen om met massaclaims naar de rechter te gaan, omdat er bijvoorbeeld geen kostenafrek is, omdat het eigen gebruik van de eigen woning wordt belast of om andere redenen. De Hoge Raad vindt dat ook de papieren waardestijgingen meetellen, maar heel veel mensen vinden dat onrechtvaardig; dat gaf ik daarstraks al even aan. Alle waardestijgingen op papier tellen mee als rendement. Mijn inschatting is dat die rechtszaken er op vrij grote schaal hoe dan ook gaan komen. U zegt: dat valt waarschijnlijk mee, juist door dit wetsontwerp. Ik heb juist het idee dat door dit wetsontwerp de belastingplichtige duidelijk wordt wat hier allemaal ten slechte wordt geregeld. Ik heb het idee dat die dit niet zal accepteren.

Staatssecretaris Van Oostenbruggen:

En uw vraag?

De heer Van Rooijen (50PLUS):

U gaat toch dadelijk niet weer iets zeggen over de Afsluitdijk, hè? Want dan kan ik beter gaan zitten. Mijn vraag is natuurlijk: verwacht u geen rechtszaken? Ik noem het ontbreken van kostenafrek, het belasten van eigen gebruik en

de papieren waardestijgingen. Die worden door mensen als onrechtvaardig beschouwd. Die mensen zullen proberen ... Ik zeg niet dat het zal lukken. Misschien lukt het niet wat betreft die waardemutatie. Of het wat betreft de kosten zal lukken, weet ik ook niet. Wat betreft het eigen gebruik lijkt me die kans veel groter. Maar ze gaan dus gewoon naar de rechter. Dan kunt u zeggen: ja, wat is uw vraag? Mijn vraag was uiteraard of u het niet met mij eens bent dat dat een groot risico is. Dan krijgt u weer een heleboel onzekerheid en grote problemen voor de uitvoering en de Belastingdienst. Dat is toch een duidelijke vraag?

Staatssecretaris Van Oostenbruggen:

Als u vraagt of ik dat een groot risico vind, is het antwoord nee.

De voorzitter:

De heer Van Rooijen, tot slot.

De heer Van Rooijen (50PLUS):

Dat is een variant op de Afsluitdijk; kennelijk begrijp ik het niet. Het is gewoon nee, maar kunt u dat dan minstens onderbouwen? Ik heb een verwachting en u zegt: die verwachting van u slaat nergens op.

Staatssecretaris Van Oostenbruggen:

Op het moment dat je nieuwe wetten maakt, is er natuurlijk altijd een risico dat deze gechallenged worden in de rechtbank. Tegelijkertijd, als dat het codificeren is van wat onze hoogste rechter al heeft uitgesproken, dan vind ik — laat ik het zo zeggen — dat wij echt de kleinst mogelijke kans hebben dat dat uiteindelijk weer leidt tot rechtszaken waarbij de Hoge Raad zegt: o ja, inderdaad, we hebben ons eigen arrest eigenlijk verkeerd uitgeroepen. Het feit is dat de Hoge Raad deze uitspraak heeft gedaan en dat wij heel dicht bij de Hoge Raad blijven. Sterker nog, we codificeren wat ze hebben gezegd en bij een paar punten waar ze het niet over gehad hebben in hun arrest, geven we nog een aanvullende toelichting. Daarom denk ik dat wij de juridische risico's tot een minimum beperken. Als u dan vraagt "zijn ze groot?", dan zeg ik nee. En als u vraagt "zijn ze er?", dan zeg ik: nou, wellicht.

De voorzitter:

Tot slot.

De heer Van Rooijen (50PLUS):

U zei eerder al in uw inleiding dat zonder deze wet iedere belastingplichtige naar de rechter kan gaan. Dat zei u; "een miljoen" zei u zelfs. Waar is het dan op gebaseerd dat als deze wet wordt aangenomen, eigenlijk niemand meer van dat recht gebruikmaakt, terwijl als die wet er niet is en deze wet alleen maar vastlegt wat de Hoge Raad vindt met een kleinigheid erbij, niemand meer gaat procederen? U gaf aan dat nu 1 miljoen mensen anders zonder wet naar de rechter stappen. Mijn inschatting is dat ondanks deze wet, die inderdaad meer duidelijkheid geeft, mensen het onrechtvaardig blijven voelen op de drie punten die ik net noemde en dus zeggen: we gaan hoe dan ook weer naar de rechter en we zien wel waar het schip strandt.

De voorzitter:

Tot slot de staatssecretaris. Ik denk dat u het nu niet hierover eens wordt, dus misschien kan het korter.

Staatssecretaris Van Oostenbruggen:

U geeft aan dat ik heb gezegd dat met deze wet niemand naar de rechter gaat. Dat heb ik niet gezegd. Bijvoorbeeld met het genietingsstijdstip leggen wij de keuze uit het een of het ander nu scherp vast zodat dat weg is. Op dat punt verwachten wij dus geen rechtsgang, omdat duidelijk in de wet staat, netjes onderbouwd, waarom wij kiezen voor het kasstelsel. Daarmee wordt het aantal rechtszaken beperkt. Dat er uiteindelijk iemand is die het niet eerlijk vindt en het gaat proberen, prima. Tegelijkertijd kan procederen tegen een codificatie van wetgeving van de Hoge Raad zelf heel duur zijn.

Mevrouw Bakker-Klein (CDA):

Ik wil toch aansluiten op deze vraag. Als ik het heb gehoord, heeft u ongetwijfeld ook gehoord dat er al behoorlijk wat bureaus, onder andere op de Zuidas, bezig zijn met het voorbereiden van massaclaims en dat ondernemers die ook kleine beleggers zijn worden uitgenodigd om daar voor een paar honderd euro bij in te stappen. Dat gaat dan niet over de discussie of deze wet qua beginselen et cetera rechtmatig is, maar over de persoonlijke situaties van mensen en vooral ook over de manier waarop een aantal berekeningen dan worden gedaan. Er is dus echt wel een groot risico op massaclaims, dat zich nu eigenlijk al aan het voordoen is. U kunt zeggen dat die allemaal gaan stuklopen, maar wat betekent dat voor de uitvoeringskracht van de organisaties die hiermee aan de slag moeten?

Staatssecretaris Van Oostenbruggen:

Allereerst staat het elke burger natuurlijk vrij om een rechtszaak te beginnen. Ik heb niet gezegd dat een rechtszaak bij voorbaat volledig kansloos is. Maar ik denk dat procederen tegen de regels zoals vastgesteld door de Hoge Raad ... Ja, jongens. De Hoge Raad heeft een uitspraak gedaan over hoe je werkelijk rendement moet bepalen. Dat hebben ze, voor de Hoge Raad, bijzonder gedetailleerd uitgewerkt. Ik wijk daar bewust niet van af om het juridisch risico zo klein mogelijk te maken. Dat u het daarna zo classificeert dat er toch nog een groot risico overblijft, ja, dan ... Ik zou niet weten hoe je het nog kleiner kan maken.

Mevrouw Bakker-Klein (CDA):

Mijn vraag ging vooral over de uitvoeringskracht, over wat dit niet alleen voor de rechterlijke macht maar ook voor de organisaties die dit moeten uitvoeren, betekent. Ik mag toch hopen dat er wel rekening wordt gehouden met de werkelijkheid die zich nu aan het voordoen is.

Staatssecretaris Van Oostenbruggen:

Nou, uiteindelijk is de Belastingdienst, zeg ik via de voorzitter, een organisatie die vrij veel procedeert, vanwege het feit dat mensen en bedrijven toch ook regelmatig een zaak beginnen tegen een besluit van de Belastingdienst. Je ziet wel dat die natuurlijk het meest kansrijk zijn op het moment dat het gaat over iets waarbij er een open norm is of er gewogen moet worden hoe iets zit. Juist deze uitspraak van de Hoge Raad schrijft bijzonder gedetailleerd voor hoe

je werkelijk rendement moet vaststellen. Juist omwille van juridische houdbaarheid wijken wij dus niet af van die uitspraak.

De voorzitter:

Een nieuwe vraag van de heer Van Rooijen.

De heer Van Rooijen (50PLUS):

Ja, aansluitend op de vraag van de CDA-collega. U zegt: een belastingplichtige maakt weinig kans als hij in beroep gaat tegen codificatie van de Hoge Raad. Maar we hebben ook nog iets als het EVRM. De Hoge Raad heeft juist gezegd dat die regelingen voor box 3 in strijd waren met het eigendomsrecht van het EVRM. Dus mensen zullen gaan procederen, niet over deze wet van u rechtstreeks tegen de Hoge Raad. Nee, die zullen zeggen: wij gaan ons beroepen op het eigendomsrecht, beschermd door het EVRM. Dat was ook mijn eerste vraag over het wetsvoorstel. Het gaat dus niet over procederen tegen de Hoge Raad. Het gaat erom dat mensen procederen met een beroep op het EVRM. Ik ben benieuwd wat de Hoge Raad vindt van deze nieuwe regeling.

De voorzitter:

De staatssecretaris, als dit voldoende een vraag is.

Staatssecretaris Van Oostenbruggen:

Dat begrijp ik goed. Tegelijkertijd is dat precies de reden geweest dat de Hoge Raad zich hierover heeft gebogen in meerdere zaken en uiteindelijk is gekomen met: beste overheid, op deze wijze moet u een tegenbewijsregeling vormgeven en op deze wijze moet u herstel bieden. Ja, als dan dit herstel tegen het EVRM zou zijn, zou dat bijzonder spijtig zijn. Wij doen er alles aan om die risico's tot een minimum te beperken.

De voorzitter:

Dank u wel. Vervolgt u uw betoog.

Staatssecretaris Van Oostenbruggen:

Een vraag van de heer Heijnen: kunt u toezeggen dat belastingplichtigen voor het leveren van tegenbewijs kunnen afwijken van de verdeling in de aangifte van partners? De verdeling van de gezamenlijke rendementsgrondslag, en daarmee het box 3-inkomen tussen partners, kan worden aangepast tot het moment waarop de aanslag van de belastingplichtige en van zijn partner onherroepelijk vaststaan. Als partners de verdeling van de gezamenlijke rendementsgrondslag willen wijzigen, kan dat door het indienen van een aangepaste aangifte inkomstenbelasting of via een apart schriftelijk verzoek bij het belastingkantoor. Het kan dus niet in het formulier zelf, maar elke burger heeft hier recht op. Het goede nieuws voor de burger is dat de aangifte van iedereen met box 3-vermogen nog niet definitief is, dus dat je een nieuwe aangifte kan doen.

Dan een vraag van de heer Schalk: "Mensen met een lager rendement kunnen dit aantonen. Mensen met een hoger rendement hoeven dit niet aan te geven. Hoe verhoudt dit zich tot het verbod op willekeur?" Dat is een hele leuke. Het antwoord daarop is: iedereen, iedereen, mensen met een

laag en mensen met een hoog rendement, mag gebruikmaken van dit formulier. Het hoeft niet; het mag. Niemand moet het. Ook als je een laag rendement hebt en recht hebt op herstel, hoef je het formulier niet in te vullen en herstel te vragen. Dat is een keuze. Ook als je een rendement hebt van weet ik veel — net vloog 20% door de zaal — mag je het formulier nog steeds invullen. Dan is het daarna: streep eronder, u krijgt geen herstel. Maar het mag allemaal. De Hoge Raad heeft in de uitspraken van juni 2024 aangegeven dat het eigendomsrecht wordt geschonden als belastingplichtigen belast worden over een forfaitair rendement dat hoger is dan hun werkelijk behaalde rendement. Ik kan me niet voorstellen dat mensen heel graag dat formulier invullen als ze geen recht hebben op herstel, maar het zou kunnen gebeuren. Het mag in ieder geval wel.

De heer Schalk (SGP):

Ik snap het. Je mag een formulier invullen. Als daarmee mijn vraag beantwoord was ... Maar het ging mij er natuurlijk om dat als je een hoger rendement hebt, je eigenlijk meer zou moeten gaan betalen, maar dat dat dan niet gebeurt, omdat het dan gewoon het forfaitaire bedrag wordt.

Staatssecretaris Van Oostenbruggen:

Helder. Dat is een iets andere vraag. Nou ja, dat betekent dus dat mensen op basis van wetgeving die we nu gaan aannemen, zo meteen misschien meer belasting moeten betalen dan het forfait waarvoor ze in het verleden zijn aangeslagen. Dat betekent dus dat we met terugwerkende kracht extra belasting gaan heffen. Dat is juridisch buitengewoon risicovol. Sterker nog, ik denk dat het kansloos is om dat te handhaven. Het is goed gebruik bij wetgeving dat je niet met terugwerkende kracht belasting heft bij mensen over een paar jaar geleden. Is daarmee uw vraag voldoende beantwoord? Ja, begrijp ik.

Nog een vraag van de heer Schalk: welke kaders zouden er moeten gelden voor het openstellen van een compensatieregeling? Iedereen die recht heeft op herstel, krijgt rechtsherstel. Bij het bepalen van de doelgroep voor het rechtsherstel volgen we de uitspraak die de Hoge Raad hierover heeft gedaan. Voor de belastingplichtigen van 2021 en later geldt dat in principe alle belastingplichtigen in aanmerking komen voor rechtsherstel. Belastingplichtigen moeten wel altijd tijdig, binnen de vijfjaarstermijn, een verzoek doen. Voor de belastingjaren 2017 tot en met 2020 komt niet iedereen in aanmerking voor rechtsherstel. Voor de oudere jaren gaat het alleen om belastingplichtigen met een aanslag die op 24 december 2021 nog niet onherroepelijk vaststond die tijdig bezwaar hebben gemaakt. 24 december 2021 is de datum van het zogenoemde "Kerstarrest". Op die dag besloot de Hoge Raad dat het box 3-stelsel in bepaalde gevallen in strijd was met het EVRM.

Mevrouw Bakker vraagt hoe ik de kans inschat dat een vermogensaanwasbelasting in strijd wordt geoordeeld met het EVRM. Nogmaals, in het wetsvoorstel Tegenbewijsregeling sluiten we voor de definitie van "werkelijk rendement" volledig aan bij de uitspraken van de Hoge Raad om het juridisch zo sterk mogelijk te houden. De Hoge Raad heeft over de tegenbewijsregeling geoordeeld dat zowel gerealiseerde als ongerealiseerde waardeontwikkeling tot het werkelijk rendement hoort. Het wetsvoorstel is daarmee dus in lijn. De tegenbewijsregeling kan er overigens alleen

voor zorgen dat iemand minder box 3-belasting betaalt dan onder het forfaitaire stelsel. Niemand betaalt meer, echt niemand; het kan alleen minder zijn. Hoogst theoretisch kan het zo zijn dat een paar mensen precies op het forfait zaten en op nul uitkomen. Maar je betaalt alleen maar minder en nooit meer met deze wet.

Nog een vraag van mevrouw Bakker: de Hoge Raad heeft geoordeeld dat kostenafrek niet hoeft te worden toegepast op basis van de systematiek van box 3 uit 2001, maar zou de wetgever in 2001 ook hebben ingestemd met een verbod op kostenafrek als hij had geweten dat het stelsel in strijd zou zijn met het EVRM? Als de wetgever in 2001 had geweten dat de Hoge Raad zou oordelen dat het stelsel in strijd is met het EVRM, dan had de wetgever de forfaitaire systematiek waarschijnlijk überhaupt niet ingevoerd. Ik kan natuurlijk niet weten wat de wetgever dan wél had gedaan. Misschien was er in dat geval al in 2001 werkelijk rendement ingevoerd voor box 3, op de een of andere manier. Ik weet wel dat kostenafrek niet noodzakelijk is om de schending van het EVRM ongedaan te maken, want dat heeft de Hoge Raad duidelijk gezegd in zijn arrest. Als we de kostenafrek zouden invoeren in de tegenbewijsregeling, dan zitten daar dus ook budgettaire gevolgen aan en ook gevolgen voor de uitvoering. Uiteindelijk zijn wij de wetgever. Wij kunnen dus stelsels waar mensen beter van worden altijd invoeren.

Kostenafrek zorgt in 2026 en 2027 voor een budgettaire derving van cumulatief 1,1 miljard. Dit leidt ook tot vertraging bij het bieden van rechtsherstel. Verdere vertraging leidt bovendien weer tot een verdere vertraging van de Wet werkelijk rendement box 3. Het opnemen van de kostenafrek zorgt voor extra complexiteit in de uitvoering. Het is namelijk een structuuraanpassing in de ICT-systemen. Per jaar uitstel van de Wet werkelijk rendement box 3 ontstaat alsdan een aanvullende derving van ongeveer 1,7 miljard vanaf 2028. Daarom zetten wij in op een zo snel mogelijke invoering van de Wet werkelijk rendement box 3. In dat stelsel is kostenafrek wel mogelijk.

Ik ben ook heel blij met de motie die in de Tweede Kamer is aangenomen om box 3 blijvend op de hoogste trede van prioritering bij de Belastingdienst te zetten, vanwege het feit dat we zo snel mogelijk uit dit moeras moeten komen. Ik heb daar in het FD en ook een maand geleden in de Kamer de opmerking over gemaakt van Winston Churchill. We zitten hier in een herstelactie en we moeten door: "If you're going through hell, keep going"; ga niet stilstaan. We moeten echt toe naar een nieuw systeem. Alleen, de Belastingdienst kan dat gewoon niet aan voor 2028.

Een vraag van de heer Schalk: er gelden straks meerdere regimes met verschillende berekeningsmethodes over twee periodes; hoe verhoudt dit zich tot de rechtseenheid en rechtszekerheid? Dit is de tweede keer dat we rechtsherstel geven voor box 3. Door dit aanvullende rechtsherstel wordt het er inderdaad niet eenvoudiger op. Voor spaarders sluiten de forfaits goed aan op de werkelijkheid. Zij hoeven dan ook geen gebruik te maken van de tegenbewijsregeling. De tegenbewijsregeling zal vooral gunstig zijn voor beleggers. Juist vanwege de rechtseenheid en rechtszekerheid is het belangrijk om zo goed mogelijk uitvoering te geven aan de arresten van de Hoge Raad, en ook niet tegen de Hoge Raad in te gaan. In de arresten van juni 2024 heeft de Hoge Raad duidelijke regels gegeven voor hoe we dit moeten doen. Met de tegenbewijsregeling sluiten we aan bij de regels

van de Hoge Raad en brengen we wetgeving weer in overeenstemming met het EVRM. Ik herhaal het nog maar een keer: er is geen twijfel dat wij keihard werken om zo snel mogelijk te komen met een stelsel waarin wij op basis van werkelijk rendement belasten, namelijk het stelsel dat we vanaf 2028 kunnen invoeren.

Ik zou graag wat willen zeggen over de uitvoering. Ik voel dat dit voor jullie ook zwaar weegt. Dat zeg ik uiteraard via de voorzitter. Ik krijg altijd teksten mee, maar heb bovenaan staan: zachte heelmesters, stinkende wonden. Wij hadden dit eerder moeten doen. Het gerommel van de afgelopen acht à tien jaar heeft ons niet vooruitgeholpen. De tegenbewijsregeling zal flink wat vragen van belastingplichtigen en de Belastingdienst. Dat heeft de uitvoeringstoets duidelijk laten zien. De rode vlaggen in de uitvoeringstoets duiden erop dat de hersteloperatie die nodig is om de arresten ten uitvoer te brengen grote impact heeft. Maar de uitvoeringstoets gaat over de arresten en het wetsvoorstel samen. Normaal gaat een uitvoeringstoets alleen over een nieuwe wet, over het punt waar we vandaag staan. We maken dan een uitvoeringstoets om te bezien wat het effect van de wet is die we voorstellen. Maar hier hebben we een herstelactie uit te voeren van de Hoge Raad. De uitvoeringstoets gaat over allebei. De uitvoeringstoets gaat dus niet alleen over de wet. De uitvoeringstoets is verschrikkelijk waar het gaat over het herstel bieden voor de Hoge Raad. Dat is hartstikke moeilijk, maar het is dus niet volledig. Met deze wet wordt het simpeler. Tegen mijn collega's op het ministerie heb ik ook gezegd: jongens, dan moeten de vlaggen voor dit wetsvoorstel toch groen zijn, want het wordt met dit wetsvoorstel toch makkelijker? Ja, maar uitvoeringstoetsen werken zo niet. Het gaat om de hersteloperatie plus de wet ineen. Dat de hersteloperatie een hoop chagrijn en heel veel werk oplevert ... Ja, hersteloperaties doe je ook liever niet. Het is dus wel ingewikkeld. Dat is het probleem met die uitvoeringstoets. Deze wet maakt het wel makkelijker.

De heer **Schalk** (SGP):

Moeten we het dan zo zien dat die rode vlaggen alleen maar te maken hebben met het feit dat er iets hersteld moet worden? Als dat er niet meer bij zou zitten en er alleen gekeken zou zijn naar de voorliggende wet, zou het dan allemaal groen zijn?

Staatssecretaris **Van Oostenbruggen**:

Nou, dit is filosoferen over de uitvoeringstoets, maar je zou er ook twee gedaan kunnen hebben. Bij een uitvoeringstoets voor de uitspraak van de Hoge Raad is alles rood, want je moet herstel bieden conform de regels van de Hoge Raad. Daarna zou je een uitvoeringstoets kunnen doen, specifiek voor deze wet. Wat is dan het verschil met wat je al hebt? Helemaal niks, plus vijf verduidelijkingen waar het makkelijker van wordt. Dan durf ik er nu geen kleur aan te geven, maar ik zou 'm groen maken.

De heer **Schalk** (SGP):

Je zou kunnen zeggen: als je het sec bekijkt, zou het allemaal groen kunnen zijn.

Staatssecretaris **Van Oostenbruggen**:

Dat zou kunnen, ja.

De heer **Schalk** (SGP):

Maar dat kunt u dus niet van tevoren aangeven, want hier zitten dus ook nog haken en hogen aan, uitvoeringstechnisch gezien?

Staatssecretaris **Van Oostenbruggen**:

Nou, ik wil heel helder zijn. De arresten van de Hoge Raad plus deze wetgeving gaan een majeure operatie voor de Belastingdienst zijn. Mensen zitten met zwetende handjes te hopen dat deze wet erdoorheen komt, omdat het anders echt heel ingewikkeld wordt. Met deze wet kunnen we het automatiseren. Of je daarna 1 miljoen of 1,5 miljoen keer herstel moet bieden, maakt niet meer uit als je het kunt digitaliseren. Maar dat dit heel veel vraagt van de ontwikkelorganisatie, de IT-organisatie en de mensen die daarna de handhaving, het toezicht en de controles moeten doen, mag duidelijk zijn. Daar ga ik zo meteen nog het een en ander over zeggen.

In het voorliggende wetsvoorstel zijn er dus uitvoeringsrisico's, maar zonder dit wetsvoorstel zijn die groter. Dit wetsvoorstel geeft duidelijkheid aan de Belastingdienst, de belastingplichtigen en ook aan alle ketenpartners. Wij ondersteunen belastingplichtigen bij het invullen van het formulier Opgaaf werkelijk rendement. Wij verstrekken algemene informatie op websites, social media en we beantwoorden korte inhoudelijke vragen via de Belasting-Telefoon. Wij versturen attentiebrieven. Op die attentiebrieven leggen we van alles uit. Voor meer ondersteuning kunnen mensen altijd contact leggen en een afspraak maken bij balies in een belastingkantoor of eventueel middels videobellen. Dat doen we tegenwoordig ook. Ik ben daar overigens vorige week geweest. Er kwam toen iemand. Dat ging niet over dit onderwerp, maar over een ander onderwerp. We hebben samen een belastingaangifte over twee jaar geleden gedaan. Het was een hartstikke ingewikkelde, complexe situatie. Mevrouw vond het bijzonder spannend om in te voeren en wilde geen fouten maken. De Belastingdienst hielp. Ik ben echt positief verrast over de kundigheid waarmee deze dame te woord werd gestaan door de collega die daar achter de balie zat. Dat doen wij op dit moment voor alle belastingplichtigen in Nederland.

Een vraag van de heer Holterhues: is de Belastingdienst qua personele capaciteit nu voldoende voorbereid op de uitvoering van de tegenbewijsregeling? Ja. Wij zouden graag nog deze maand van start willen gaan. De Belastingdienst heeft al een derde van de benodigde nieuwe medewerkers geworven. Hier komt nog een klein beetje kritiek van mij op de uitvoeringstoets. Ik hoop niet dat die negatief wordt opgepakt. In de Tweede Kamer hebben we dit gesprek ook gehad. In de uitvoeringstoets stond dat er voor dit traject 1.758 mensen nodig zijn. Ik vond dat veel. Ik viel daarvan van m'n stoel. Dat is, als je het zo bekijkt, meer dan 5% van de totale Belastingdienst. Dat is nogal wat. Het is in drie jaar tijd. Het is gemiddeld 600 fte over drie jaar. Die worden bij elkaar opgeteld in manjaren. Het zijn 600 mensen, met een piek in 2026, want dat is het eerste jaar waarin we beginnen met het herstel en dat ook daadwerkelijk uitvoeren en in definitieve aangiftes laten landen. 600 is vele malen beter behapbaar en geen 5% van het totaal. Zo zie je ook weer dat een uitvoeringstoets ook mij op een verkeerd been zet.

Van die mensen is een derde al geworven. Wij hebben op dit moment een wervingscapaciteit van enkele honderden

per maand. Ik ben vandaag bij de start geweest van de mensen die vandaag gestart zijn bij de Belastingdienst, een dikke 200 man. Dit was de derde keer dat ik daarbij was. De eerste keer waren er 400. Ik ben een keer geweest toen er 300 waren. Nu waren het er 200. Ik ben ook weer gevraagd of ik er in september wil zijn. In september starten er naar schatting iets meer dan 450 mensen. Dat heeft ook te maken met het feit dat we geen startersdag hebben op 1 augustus. We nemen grote aantallen mensen aan.

Ik dacht dat er een personeelstekort was bij de Belastingdienst. Wij zitten tussen de 99% en de 100% vulling. Dat wil niet zeggen dat we geen uitdaging hebben om de meest schaarse IT-profielen te vinden, zoals elke organisatie die heeft in dit land, maar de Belastingdienst heeft gewoon zijn formatie op orde. Natuurlijk gaan er mensen uit dienst en pensioneren er mensen. Dat kan allemaal. We hebben op dit moment meer capaciteit dan er vertrekt bij de Belastingdienst. Dat is op orde. Natuurlijk: een schaaft met vijf poten is altijd moeilijk te vinden, maar daar hebben we heel kundige recruiters voor.

De Belastingdienst zegt — dat hebben ze ook in een brief bevestigd aan de Tweede Kamer — dat de hersteloperatie conform planning kan worden gestart. Voor de wervingsopgave worden ook gericht medewerkers benaderd van afdelingen binnen en buiten de rijksoverheid die gaan afschalen. Momenteel kijkt de Belastingdienst ook of werkprocessen nog verder kunnen worden vereenvoudigd of worden geautomatiseerd om de hersteloperatie minder arbeidsintensief te maken. Het wervingsbeleid van de Belastingdienst is over het geheel succesvol geweest de afgelopen jaren. Ik herhaal nog een keer: de verhalen van vijf jaar geleden zijn echt niet meer aan de orde. Daar ben ik blij mee en trots op. De credits daarvoor liggen bij mijn collega's. Dit geeft mij in ieder geval het vertrouwen dat dit deze maand nog van start zou kunnen gaan.

Een vraag die werd gesteld door mevrouw Bakker en de heer Crone: "Is bij de uitvoering van dit wetsvoorstel voorzien in de verwerking van mogelijke massaclaims? Krijgen we nu niet weer een wet waarvan we later zeggen dat we die niet hadden moeten invoeren? Wat verwacht de staatssecretaris van een massaclaim?" Dat zijn meerdere vragen. Nee, in de uitvoeringstoets is geen rekening gehouden met de verwerking van mogelijke massaclaims, omdat er bij het opstellen ervan geen reden was om ervan uit te gaan dat deze zullen worden toegewezen. Het wetsvoorstel volgt de eerdere arresten van de Hoge Raad van mei 2022. Er is geen reden om aan te nemen dat op een later moment een ander juridisch oordeel volgt. Met het wetsvoorstel wordt herstel geboden aan belastingplichtigen die hiervoor in aanmerking komen en wordt de schending van het EVRM opgeheven. Mocht een dergelijke claim uiteindelijk toch worden toegewezen, dan zal hiermee in de herijking van de toets rekening worden gehouden om te bepalen hoe deze kan worden verwerkt, wat de benodigde capaciteit is en wat de aard van de nieuwe massaclaim is. De eerste herijking van de uitvoeringstoets wordt vanaf het derde kwartaal van dit jaar uitgevoerd. We gaan dus eerst een kwartaal formulieren binnenharken waarop mensen hun tegenbewijs aanleveren. Als die formulieren binnen zijn, zullen we in het vierde kwartaal beginnen met het verwerken en komen tot definitieve aangiftes. Daar zullen we uiteraard u en ook de Tweede Kamer over informeren.

Dan een vraag van mevrouw Moonen en de heer Schalk. Is het formulier Opgaaf werkelijk rendement wel zo eenvoudig? Waarom is er nog zes weken nodig om aanvullende stukken aan te leveren en welke uitgangspunten worden gehanteerd om de levering van de tegenbewijsplicht in de uitvoering mogelijk te maken? Hoe laagdrempelig gaat de administratiedruk zijn en gaat het formulier daarbij helpen? De tegenbewijsregeling vraagt inderdaad dat belastingplichtigen nog wat moeten doen, want je hebt inderdaad informatie nodig over wat dan je werkelijk rendement is. Vooraf invullen is niet mogelijk, want wij hebben een belangrijk deel van die gegevens niet. Het formulier Opgaaf werkelijk rendement is zo begrijpelijk mogelijk opgezet zodat een burger op een gestructureerde manier, zoals bij een normale belastingaangifte, opgave van dat rendement kan doen. Net als bij de aangifte inkomstenbelasting zitten er helpteksten in. Het lijkt eigenlijk heel erg op de jaarlijkse ib-aangifte. Jullie hebben het gezien en gedaan en ik heb het ook gedaan. Zelfs ik kon het! Ik moet er wel bij grappen dat mijn voorgangers Idsinga en Van Rij fouten maakten in het formulier, maar toen was het formulier nog niet af en waren de helpteksten nog niet gereed; ik vind het wel leuk om dat even te noemen. Tegelijkertijd moet ik ook nog even zeggen — want ik noemde de heer Van Rij — dat ik zou willen dat dit mijn wet was, maar de heer Van Rij is hiervan de grondlegger. Ik heb een klein beetje het gevoel dat ik sta te pronken met zijn veren. Maar goed, dat is nou eenmaal het lot dat je als staatssecretaris hebt: je neemt het werk van je voorganger mee. Ik denk dat hij hier hele wijze en juiste dingen heeft gedaan.

Ik kom op een vraag van mevrouw Moonen en mevrouw Van der Linden: hoe maken we de tegenbewijsregeling zo eenvoudig en toegankelijk mogelijk voor alle betrokkenen? Mevrouw Moonen vraagt ook naar de financieel minder vaardige belastingplichtigen. Ze zegt dat de schriftelijke beantwoording niet overtuigt en vraagt of we niet het risico lopen om het vertrouwen te verliezen van mensen die het overzicht verliezen. Als staatssecretaris wil je niet dat mensen het vertrouwen in de overheid verliezen. Daarvan hebben we er al genoeg. We hebben als overheid een trackrecord waar je in het bedrijfsleven niet heel ver mee komt. Tegelijkertijd vind ik dat je elke dag je bed uit moet stappen om te proberen het beter te doen, en dat proberen we hiermee. We hebben ook geleerd van eerdere hersteloperaties. In de schriftelijke beantwoording is aangegeven dat er geen tegemoetkoming is voor belastingplichtigen die kosten maken voor het inschakelen van een adviseur. Maar uw zorgen zitten juist bij de belastingplichtigen zonder adviseur die het allemaal zelf moeten doen. Op dat punt kan ik u wel geruststellen. Het formulier Opgaaf werkelijk rendement is zo ontworpen dat het zo eenvoudig en toegankelijk mogelijk is. En als onderdeel van de werkwijze van de Belastingdienst als je dit soort zaken opzet, testen we dit op gebruikerspanels. Het blijft natuurlijk ingewikkelde materie, maar dat is belasting betalen sowieso. De Belastingdienst verleent ondersteuning. Ik heb daar net het een en ander over genoemd. En ik zeg nog een keer: dat is niet alleen de BelastingTelefoon. Dat is ook langskomen bij het belastingkantoor en dat is ook videobellen. En er zijn allereerst vrijwilligersorganisaties die mensen helpen met het doen van de belastingaangifte. Het zijn ook juist de wat kleinere vermogens die doorgaans op spaarrekeningen staan en misschien op normale beleggingsproducten. Maar ja, wat is "kleiner vermogen"? Vinden we €115.000 een klein vermogen? Het zijn juist de mensen met een paar ton, zeg ik er even bij, die de grootste groep vormen van mensen

die box 3-vermogen hebben. De gekke vermogens die daar ruim boven gaan — mensen met 1 miljoen plus, hoorde ik net roepen — zijn de mensen die volgens mij in staat moeten zijn om hun eigen advies te organiseren. Dat zijn ook de mensen die echt complexe beleggingsproducten hebben in binnen- en buitenland, en misschien ook wel buiten de Europese Unie. Ik bedoel: hoe verder van Nederland, hoe gekker het wordt. En tegelijkertijd hebben we die gegevens wel nodig om het werkelijke rendement te bepalen.

Dan een vraag van de heer Crone. Waarom kunnen de kosten niet worden afgetrokken en waarom is dit lastig voor de uitvoering? Kunnen we als belastingplichtige meer vragen als er een hoger rendement wordt behaald dan het forfait? Volgens mij heb ik die al beantwoord, dus ik ga deze direct omslaan.

Nog een vraag. De heer Heijnen vraagt: begrijp ik goed dat de staatssecretaris de motie-Van Dijk niet kan of zal uitvoeren? Allereerst ligt er een vrij hoge drempel voor de regering om een motie niet uit te voeren. De motie van Inge van Dijk verzocht om voor het zomerreces een brief te sturen, waarin de mogelijkheid is uitgewerkt om bij de invoering van het nieuwe stelsel van box 3 op basis van werkelijk rendement de vooraf ingevulde aangifte tijdelijk los te laten, en vroeg hoeveel sneller het stelsel in dat geval kan worden ingevoerd. Deze brief heb ik verstuurd. Ik heb de motie dus uitgevoerd. Het nieuwe stelsel kan niet sneller worden ingevoerd als we de vooraf ingevulde aangifte loslaten. Zoals ik in de brief heb toegelicht, moet de Belastingdienst eerst de verouderde software Cool:Gen uitfasen voordat een nieuw stelsel kan worden ingevuld. Het loslaten van de vooraf ingevulde aangifte levert geen snelheidswinst op. De vooraf ingevulde aangifte verbetert ook nog eens een keer de uitvoerbaarheid voor de Belastingdienst en de doenbaarheid voor de burger. Ik zie echt geen aanleiding om de vooraf ingevulde aangifte tijdelijk los te laten. Ik heb overigens ook, mede omdat ik mevrouw Van Dijk hoog heb zitten, lang en uitvoerig besproken met onze collega's of hierin niet iets van een loophole zit om dit te versnellen. Het antwoord daarop is negatief.

De heer Crone vraagt: ligt u op schema met de uitvoering? Gaat dit niet ten koste van het herstel van de toeslagenaffaire? De uitvoering ligt op schema. We zouden het liefst deze week beginnen. U ziet dat ook in beslisnota's. Alles wordt voor mij ingescand. Mensen staan te trappelen. We kunnen deze week beginnen. Hiervoor is het formulier ontwikkeld. Het staat klaar. Het is echt een kwestie van nu gaan. Dit staat geheel los van de Dienst Toeslagen en daarmee van de hersteloperatie toeslagen. Er is geen verband tussen de twee.

Nog een vraag van de heer Heijnen, namelijk: aanpassing van het huidige formulier zou toch geen probleem moeten zijn? Ik heb gezegd dat ik het zou zeggen als er zo'n vraag zou komen. Dit klinkt als "een vakje erbij". In de ICT-ontwikkeling denken alle niet-ICT'ers: met een vakje erbij wordt alles opgelost. En ja, dat heb ik inderdaad meermalen gevraagd, gezegd en inmiddels grap ik erover. Als je IT'ers echt over de kling wil jagen, vraag je om een vakje erbij, want achter dat vakje zit een wereld van ellende met betrekking tot de correcte verwerking in aangiften en de correcte verwerking van de hele hersteloperatie. We hebben het hier over zeer complexe systemen. Honderdduizenden

mensen zullen dit formulier straks gebruiken. Het is uitvoerig getest. We moeten echt beginnen. Time is ticking. En nu nog even een vakje erbij is op z'n zachtst gezegd riskant. En fouten maken ... Ik zie de koppen in de krant al staan: "Box 3-hersteloperatie loopt in de soep door softwarematige aanpassingen in de laatste week voordat die live gaat." Dat is echt te ingewikkeld.

Nog vraag van mevrouw Moonen. Hoe is in het wetsvoorstel voorzien dat bij de uitvoering wordt gemonitord wat er gebeurt en kan er bijgestuurd worden als het te moeilijk wordt voor mensen die het niet meer snappen? Volgens mij heb ik daar net antwoord op gegeven.

Mevrouw Moonen (D66):

De staatssecretaris heeft gezegd welke mogelijkheden er allemaal zijn voor hulp. Hij noemde de BelastingTelefoon, het videobellen en langsgaan bij een kantoor. Die vraag heeft hij duidelijk beantwoord. Maar het gaat mij om het volgende. Dit is allemaal wat je vooraf in stelling brengt. Bij monitoring volg je echter hoe het in de praktijk gaat. Dat is een verschil. Vervolgens begon mevrouw Van der Linden daar ook over in haar betoog. En ik dus ook. Straks hebben we de werking. U start het liefst volgende week. Als het straks werkt, wie volgt dan hoe het in de praktijk gaat? Wordt dat gemonitord en kun je dan zien of er iets extra's nodig is of niet? Het gaat dus over de werking.

Staatssecretaris Van Oostenbruggen:

Ik heb me natuurlijk voorbereid. Ik heb hier twee vragen staan. De volgende vraag is die van mevrouw Van der Linden: hoe gaat de staatssecretaris de uitvoerbaarheid monitoren? Kan hij toezeggen jaarlijks te rapporteren over de uitvoerbaarheid en over de gevolgen voor burgers en de Belastingdienst? Nu snap ik dat deze twee bij elkaar staan. Ik legde zelf even de klemtoon verkeerd. Ja, ik zal jaarlijks rapporteren over de hersteloperatie. Bij de behandeling in de Tweede Kamer is deze vraag ook gesteld. De motie-Kouwenhoven/Grinwis is aangenomen. De Belastingdienst zal jaarlijks een integrale impactanalyse opstellen. Daarin wordt informatie opgenomen over het gebruik van de regeling, effecten op burgers, uitvoering en realisatie ten opzichte van de raming. Ook het financiële aspect wordt dus meegewogen. Deze rapportage zal ik u toesturen, samen met de herijking van de uitvoeringstoets. Nogmaals, die herijking zal starten tegen het einde van het derde kwartaal en zal eind dit jaar klaar zijn. Dan zal deze naar uw Kamer toe komen.

Mevrouw Moonen (D66):

Dank, staatssecretaris. Dat is een mooie toezegging aan mevrouw Van der Linden en aan mevrouw Moonen.

Staatssecretaris Van Oostenbruggen:

Zeker. Ik heb nog een vraag van mevrouw Moonen. Kunnen belastingplichtigen met vastgoed in het buitenland eenvoudigweg het formulier gebruiken? In het formulier Opgaaf werkelijk rendement is het mogelijk om een opgaaf van werkelijk rendement te doen als er sprake is van vastgoed in het buitenland. Het opgeven van werkelijk rendement gaat op een vergelijkbare manier als voor vastgoed in Nederland. Er zitten wel enkele verschillen in. Zo zal de belastingplichtige de waarde van het object in het economi-

sche verkeer moeten opgeven, in plaats van de WOZ-waarde, zoals die in Nederland geldt. En nee, zo'n strak en keurig kadaster met WOZ-waarden zoals wij hebben, is geen gemeengoed in het buitenland. Ook in delen van de Europese Unie hebben ze niet zo'n geweldig kadaster als wij hebben. Om de belastingplichtige zo goed mogelijk te ondersteunen wordt in de hulptekst van het formulier uitgelegd welke gegevens de belastingplichtige nodig heeft en wanneer er sprake is van vastgoed in het buitenland.

Dan ga ik naar de budgettaire vragen en de economische effecten. Ik begin met een vraag van de heer Crone. Er is een motie van GroenLinks-PvdA en D66 aangenomen door de Tweede Kamer, waarin staat dat een groter deel van de herstelkosten moet worden teruggehaald bij vermogenden in plaats van verhaald op arbeid. Wat vindt de staatssecretaris daarvan, wordt gevraagd. Het meeste geld van het rechtsherstel komt naar verwachting terecht bij belastingplichtigen met een hoog inkomen en een groot vermogen. Ook is duidelijk dat dit rechtsherstel, anders dan het rechtsherstel naar aanleiding van het Kerstarrest ...

De voorzitter:

Er wordt voetbal gekeken!

Staatssecretaris Van Oostenbruggen:

Ik word nu wel benieuwd naar de tussenstand, maar die vraag ik straks wel even.

Ik begin even opnieuw met het beantwoorden van de vraag. Het meeste geld van het rechtsherstel komt naar verwachting terecht bij de belastingplichtigen met een hoog inkomen en een groot vermogen. Ook is duidelijk dat dit rechtsherstel, anders dan het rechtsherstel naar aanleiding van het Kerstarrest, met name terechtkomt bij beleggers, vanwege het feit dat de situatie voor mensen met spaargeld waarschijnlijk weinig afwijkt van het forfaitair rendement dat zij moeten betalen. Het huidige en het voorgaande kabinet zijn op diverse momenten geconfronteerd met budgettaire kosten als gevolg van de verschillende Hoge Raadarresten over box 3. Deze kosten zijn dan ook op verschillende momenten betrokken in de budgettaire besluitvorming. Ik heb eerder zo goed mogelijk uiteengezet bij wie de dekking is neergelegd. Van de 10 miljard aan dekking is 7 miljard gezocht bij kapitaal en 3 miljard bij arbeid. Circa 6 miljard is in het saldo gelopen. Het kabinet vindt dit een evenwichtige en haalbare verdeling.

Dan de vraag van de heren Van Strien en Van Rooijen. Vastgoedbeleggers zijn nu niet geholpen met de tegenbewijsregeling en zijn de dupe, aldus de leden Van Strien en Van Rooijen. Wat zijn de effecten op de huurmarkt en kunt u een reactie geven op de uitzending van Nieuwsuur, waarin aangegeven werd dat studentenkamers verdwijnen? Hier geef ik direct een disclaimer bij. Jullie hebben net al een debat gehad met mevrouw Keijzer. Dit is natuurlijk ook deels het beleidsterrein van mevrouw Keijzer. Als het heel goede antwoorden zijn, zeg vooral tegen mevrouw Keijzer dat ik ze heb gegeven. Als het slechte antwoorden zijn, dan heb ik ze niet gegeven; dan moet u dat maar een keer met mevrouw Keijzer bespreken. Dat was een grapje, meneer Van Rooijen.

De voorzitter:

Desalniettemin toch nog een interruptie van de heer Van Rooijen.

De heer Van Rooijen (50PLUS):

Ik heb gisteravond Nieuwsuur gezien. Ik was erg geschokt door die student uit Tilburg die tweeënhalve uur moet rijden om naar zijn opleidingsplek te gaan. Hij zei: je kunt daar nergens iets vinden en als er iets is, is het onbetaalbaar. Toen kwam op het scherm te staan — ik kijk altijd goed — box 3 en de Wet betaalbare huur. Met andere woorden: beide zijn daar de oorzaak van en zorgen voor een samenloop. U gaat over box 3 en mevrouw Keijzer gaat over de Wet betaalbare huur. Mijn vraag is: erkent u dat de combinatie waarvoor twee verschillende bewindslieden verantwoordelijk zijn, de combinatie van box 3 en de Wet betaalbare huur, ertoe leidt dat er een steeds grotere uitponding komt van kleinere beleggers, zoals mevrouw Bakker ook zei, waarover we al eerder onze zorgen hebben geuit? Dit leidt tot een woningnood onder studenten op veel grotere schaal. Er is veel vraag en minder aanbod.

Staatssecretaris Van Oostenbruggen:

Ik erken zeker dat er samenloop is van onze beide beleids-terreinen. Dat is overigens een van de redenen om in het najaar nog een debat te plannen over het onderwerp woningmarkt en fiscaliteit. Dat debat zal ik samen met mevrouw Keijzer doen — ik heb er nu al zin in! U bent van harte uitgenodigd om daar te komen kijken.

Zoals ik eerder heb aangegeven, is het doel van het wetsvoorstel dat niemand te veel belasting gaat betalen. Veel belastingplichtigen gaan dan ook minder belasting betalen. Ook beleggers in verhuurd vastgoed kunnen gebruikmaken van de tegenbewijsregeling indien zij van mening zijn dat het rendement over het hele vermogen lager is dan het forfaitair berekende rendement in de betreffende jaren.

In bepaalde gevallen zal een box 3-belegger misschien de afweging maken om de woning te verkopen. In dat geval komt de woning beschikbaar voor andere verhuurders of bijvoorbeeld koopstarters op de woningmarkt. Naar verwachting zal in 2028 het stelsel van werkelijk rendement voor box 3 in werking treden. Voor beleggers in vastgoed zal dan de vermogenswinstsystematiek van toepassing zijn, een systematiek waarvan de sector duidelijk heeft aangegeven hier goed mee uit de voeten te kunnen.

Wat betreft de effecten op de huurmarkt: inderdaad was in het eerste kwartaal van 2025 het aantal verkochte huurwoningen onder private verhuurders hoger dan het aantal aangekochte huurwoningen. De daling van het aantal huurwoningen van private verhuurders wordt beperkt door toevoeging van nieuwbouw en door transformatie en splitsingen. Daardoor daalde de private huurvoorraad in het eerste kwartaal van 2025 met 183 woningen in heel Nederland. Ik merk daarbij nogmaals op dat woningen die verkocht worden, niet van de aardbodem verdwijnen, maar voor een heel groot deel terechtkomen bij starters of andere huurders.

Ten aanzien van de uitzending van Nieuwsuur, waarin ook wordt gesproken over de effecten van de Wet betaalbare huur op de beschikbaarheid van studentenkamers, kan ik u het volgende melden. Op 10 april heeft de minister van

VRO met uw Kamer haar analyse gedeeld van de situatie op de huurmarkt. In deze Kamerbrief deed ze ook enkele voorstellen voor het verlichten van knelpunten in de huurregulering voor verhuurders. De minister van VRO zal u op zeer korte termijn nader informeren over haar vervolgpak.

De voorzitter:

Is dit een voldoende antwoord, meneer Van Rooijen?

De heer Van Rooijen (50PLUS):

Ja, voorzitter, het is beter dan de Afsluitdijk. Zeer veel dank. Het is goed dat de staatssecretaris hier zo goed op ingaat. Maar ik heb met mevrouw Bakker onze zorg gedeeld. Ook eerder, bij de Wet betaalbare huur, heeft het CDA gewezen op het feit dat vooral kleine beleggers — ondernemers, boeren, zelfstandigen — die geen pensioen hebben opgebouwd, leven van de huuropbrengsten. Je ziet nu dat sinds de Wet betaalbare huur is aangenomen beleggers massaal hun panden verkopen. Box 3 helpt daar uiteraard ook niet bij; die drukt de rendementen ook. Kleine beleggers, de grote ook maar vooral de kleine beleggers die de enkele pandjes die ze hebben verhuren en daarvan leven, verkopen die pandjes. Alle cijfers die u net noemde zullen ongetwijfeld waar zijn, maar een feit is dat kleine beleggers massaal kleine pandjes verkopen om in ieder geval van dat negatieve rendement af te zijn. Ik zie dat in mijn eigen omgeving bij ouderen die geen pensioen hebben. Box 3 en betaalbare huur, en ook alles daaromheen, leiden tot negatieve rendementen, ook door de kosten die niet meer aftrekbaar zijn.

De voorzitter:

Ik hoor geen vraag. Het hoeft niet, hoor

De heer Van Rooijen (50PLUS):

Heel kort: erkent u dat dit een grote zorg is? Als we dat samen delen, heb ik er alle vertrouwen in dat u samen met minister Keijzer daar nog eens heel grondig naar gaat kijken voor het debat dat u aankondigde.

Staatssecretaris Van Oostenbruggen:

We hebben zeker met elkaar afgesproken dat we hier samen naar kijken. Ik vind dat fiscaal beleid en woningmarktbeleid hand in hand gaan en elkaar niet moeten tegenwerken. Er gebeurt veel op de woningmarkt. We missen niet alleen studentenhuisen, maar we missen een kleine 400.000 woningen in Nederland. Ik citeer mevrouw Keijzer als ik zeg dat het "probleem nummer één" in Nederland is. Ik kan daar helemaal niets aan afdoen. Tegelijkertijd is dat precies de reden waarom ik zo snel mogelijk naar de Wet werkelijk rendement-situatie in 2028 wil.

De voorzitter:

Ik heb een vraag, namelijk: hoeveel vragen heeft u nog? Wij willen om 20.30 uur starten met het volgende debat en we hebben nog een tweede termijn te gaan, waarop ruim is ingeschreven door de geachte afgevaardigden. Dus hoeveel vragen heeft u nog?

Staatssecretaris Van Oostenbruggen:

Ik denk een vraag of zes.

De voorzitter:

Ik stel voor dat u de antwoorden daarop geeft en dat we dan nog een veegronde hebben voor vragen daarover. Daarna gaan we snel door naar de tweede termijn van de zijde van de Kamer.

Staatssecretaris Van Oostenbruggen:

Helder. Ik heb een vraag van mevrouw Bakker. Hoe gaat de staatssecretaris met de collega van VRO de gewenste en ongewenste gevolgen van het wetsvoorstel monitoren? Die vraag heb ik eigenlijk net behandeld. Er zitten volgens mij ook nog allerlei voortgangsrapportages in en een onderzoek naar de huurmarkt, waar beide ministeries mee bezig zijn. Dat gaat goed komen.

Dan was er een vraag van de heer Van Strien. Door het belasten van het werkelijk rendement in de nieuwe box 3, zal de inkomstenbron voor de overheid vanaf 2028 minder stabiel worden. Wordt het stelsel dan, bij derving door een slechte economie, gelijk weer afgeschaft bij een eerstvolgende crisis? Ik begrijp de vraag goed, maar de Wet werkelijk rendement, het nieuwe box 3-stelsel, is eigenlijk een geniale systematiek voor juist trendmatig begroten. Je zal zien dat in goede tijden de opbrengsten veel hoger zijn en de Belastingdienst meeprofiteert van de hogere rendementen, en in slechte tijden juist niet. Dat past in hoe wij omgaan met trendmatig begroten. De raming bij het wetsvoorstel Wet werkelijk rendement is vastgesteld bij het indienen van het wetsvoorstel. Het is ook gecertificeerd door het CPB. Eventuele mee- en tegenvallers lopen in het saldo. Tegenvallers hoeven dus ook niet gedekt te worden. Eveneens biedt een meevaller geen ruimte om het forfait te verlagen. Dit geldt voor alle ramingen van de fiscale maatregelen. Dat draagt bij aan stabiel fiscaal beleid. Wat betreft de vraag of het bij de eerstvolgende crisis wordt afgeschaft, denk ik dat de mensen dan de debatten wel even zullen terugkijken en dat ze zullen zien dat dit een heel slecht idee is. Maar dat dacht meneer Zalm in 2001 ook.

Dan een vraag van de heer Van Rooijen. Speelden met de invoering van de Wet inkomstenbelasting 2001 budgettaire redenen een rol bij het bepalen van het forfait? Het hoofddoel van belastingheffing is het ophalen van budgettaire opbrengsten. Budgettaire redenen spelen dus altijd een rol bij de vormgeving van belastingwetgeving.

Dan heb ik nog een vraag van mevrouw Bakker. Voorziet de staatssecretaris het weglekken van vermogen naar het buitenland ten gevolge van dit wetsvoorstel? Op basis van dit wetsvoorstel gaat geen enkele belastingplichtige in box 3 meer betalen. Op basis van de tegenbewijsregeling kunnen belastingplichtigen alleen minder belasting gaan betalen ten opzichte van het huidige box 3-stelsel. Er is dus geen reden om aan te nemen dat vanwege deze wet vermogen verplaatst zal worden naar het buitenland. Zelfs als je je als particulier gaat vestigen in het buitenland, wordt vastgoed in Nederland gewoon in Nederland belast. Wij verwachten dus niet dat dat in grote mate zal gebeuren. Ik kan me wel voorstellen dat grote beleggers misschien de overstap zullen maken naar box 2, maar dat moet iedereen voor zichzelf weten.

Dan vroeg de heer Holterhues: hoe zien de gevolgen van het ontbreken van kostenaftrek voor beleggers eruit en wat is het mogelijke effect van het wetsvoorstel op huurprijsstijgingen? Op basis van de tegenbewijsregeling kunnen belastingplichtigen alleen minder belasting gaan betalen en niet meer. Het doel van het wetsvoorstel is het opheffen van de EVRM-schending van het forfaitaire stelsel. De Hoge Raad heeft geoordeeld dat bij het bepalen van het werkelijk rendement in het kader van het verlenen van rechtsherstel, kosten niet afgetrokken mogen worden. Ik ga er dus van uit dat dat niet verder tot problemen leidt. Op 10 april heeft de minister de analyse van de situatie op de huurmarkt met uw Kamer gedeeld. In deze Kamerbrief deed zij ook enkele voorstellen voor hoe zij knelpunten in de huurregulering wil verlichten voor verhuurders. De minister van VRO zal u daarover op zeer korte termijn informeren.

De voorzitter:

Meneer Holterhues, ik wil de interrupties aan het eind van het rijtje doen, maar dan bent u als eerste aan de beurt.

De heer Holterhues (ChristenUnie):

Ik kan het ook in mijn tweede termijn doen.

De voorzitter:

Dat kan ook. Dan gaat het wel wat sneller, maar we hadden net afgesproken dat de staatssecretaris eerst zijn antwoorden afmaakt.

Staatssecretaris Van Oostenbruggen:

Dan een vraag van de heren Van Strien, Heijnen en Van Rooijen. De heer Van Strien en de heer Van Rooijen vroegen of het niet onrechtvaardig is dat er geen kostenaftrek is. De heer Heijnen vroeg waarom kostenaftrek niet mogelijk is en of de wet niet duurder wordt door de procedures. Volgens mij hebben we het hierover al uitvoerig gehad. De laatste bullet is ook hier weer: we moeten echt zo snel mogelijk naar de Wet werkelijk rendement voor het belasten van de werkelijke rendementen in box 3 en de vermogenswinstbelasting voor vastgoed.

Dan nog een vraag van de heer Heijnen. De heer Heijnen verwees naar het amendement-Vermeer in de Tweede Kamer om de overdrachtsbelasting aan te passen. Hij vroeg of ik bereid ben dit op te nemen in het Belastingplan 2026. Ik heb het amendement om inhoudelijke en budgettaire redenen ontraden. Het amendement is ook verworpen door de Tweede Kamer. Ik meen dat dat met 54 voorstemmers was. Om die reden ben ik niet van plan om dit amendement op te nemen in het Belastingplan.

Dan de volgende vraag van de heer Heijnen en de heer Van Rooijen. Zij vroegen naar de behandeling van het eigen gebruik vanaf 2026. Zij vroegen: wilt u hiervan afzien? Het eigen gebruik van onroerende zaken hoort tot het rendementsbegrip in box 3. De Hoge Raad heeft dit geoordeeld en heeft aangegeven dat het aan de wetgever is om te regelen hoe de omvang hiervan bepaald wordt. Daarom is hiervoor een regeling opgenomen in de tegenbewijsregeling. Het voordeel van eigen gebruik in de tegenbewijsregeling wordt vanaf 2026 gesteld op de werkelijke economische huurwaarde. Zonder deze regeling zou er sprake zijn van een extra budgettaire derving van 600 miljoen in totaal, als

het voor 2026 en 2027 wordt opgeteld. Wil ik daarvan afzien, dan zal ik daarvoor dekking nodig hebben.

Dan nog een vraag van de heer Heijnen. Tijdens de behandeling in de Tweede Kamer is het amendement-Vermeer ingediend omtrent het overbrengen van vastgoed van box 3 naar box 2, met een verlaagd tarief voor de overdrachtsbelasting. Hij vroeg: kan deze route tijdelijk worden opengesteld? Hierover is al heel veel gezegd en geschreven, maar dit is geen begaanbare weg. In de eerste plaats is dat omdat boxhopping in feite zou worden gefaciliteerd. Het is eigenlijk een boxhop, namelijk van box 3 naar box 2. Dit is naar mijn mening een vorm van onwenselijk fiscaal beleid. Ten tweede leidt het tot belastingontwijking en structurering. Er is ook een risico op staatssteun. Een regeling die deze specifieke groep een fiscaal voordeel geeft, is mogelijk ongeoorloofd en zou naar verwachting ook pas in 2027 uitvoerbaar zijn. Gelet op de waardepeildatum in box 3 van 1 januari zou het in 2027 nog geen effect hebben op het forfaitaire rendement en in 2028 gaat het nieuwe stelsel in, op basis van het werkelijke rendement. Zelfs al zouden we dit doen, dan komt dit dus op hetzelfde moment als het moment waarop het werkelijke rendement wordt geïntroduceerd. Volgens mij is niemand daarmee geholpen.

Dan nog een vraag van de heer Van Rooijen. Hij vroeg: waarom kiest u in het toekomstige stelsel gedeeltelijk voor een vermogensaanwasbelasting? De Wet werkelijk rendement box 3 is op 16 mei ingediend bij de Tweede Kamer. In dit wetsvoorstel is gekozen voor het hybride stelsel, met een vermogenswinstbelasting voor onroerende zaken en start-ups en een vermogensaanwasbelasting voor overige vermogensbestanddelen. Een vermogenswinstbelasting voor alle vermogensbestanddelen kent gewoon verschillende nadelen. Hierover heb ik ook verschillende brieven met uw Kamer gedeeld. Na de behandeling in de Tweede Kamer ga ik hierover graag uitgebreid met uw Kamer in gesprek. Op dit moment is dit niet mogelijk. De Nederlandse Vereniging van Banken geeft ook aan dat banken dit niet kunnen ondersteunen.

Dit waren mijn vragen, voorzitter.

De voorzitter:

Dank u wel. Wellicht zijn er nog Kamerleden die vragen willen stellen aan de staatssecretaris naar aanleiding van zijn termijn? Zo niet, dan stel ik voor dat wij verdergaan met de tweede termijn van de kant van de Kamer. Dan geef ik graag het woord aan de heer Crone van de fractie van GroenLinks-PvdA.

De heer Crone (GroenLinks-PvdA):

Dank u, voorzitter. Dank ook aan de staatssecretaris voor de enorme inzet van hemzelf en van al die ambtenaren. We zijn op werkbezoek geweest. We hebben ook zelf gezien hoe hard eraan gewerkt wordt. De staatssecretaris is wel een charmeur, want toen hij hier vorige week was, zei hij: er waren zo veel Kamerleden van de Eerste Kamer en zo veel zijn het er van de Tweede Kamer nog nooit geweest. Toen had hij mij dus al ingepakt: ik stem voor de wet. Maar goed.

Voorzitter. Ik heb ook nog wel wat inhoudelijke argumenten. De staatssecretaris maakt duidelijk dat deze wet binnen de

grenzen van de Hoge Raad past. Sterker nog, voor zover die afwijkt van de grenzen van de Hoge Raad, is dat in het voordeel van de burgers. Dan denk ik inderdaad dat het niet kansrijk is om daartegen te procederen, maar het zal zeker gebeuren. Dat is namelijk voor sommige advocaten en fiscalisten een verdienmodel. De winst is dat deze wet duidelijkheid vooraf geeft. Je moet een formulier invullen. Ik heb het zelf, ook met anderen, gezien dat het niet zo moeilijk lijkt. Het is natuurlijk ook gebaseerd op het kasstelsel. Nogmaals, de vraag is of 1 miljoen mensen dat gaan doen. Ze gaan het thuis wel invullen, maar als ze dan zien dat hun rendement hoger is dan het forfait, weten ze al dat ze voor dat jaar niets moeten aanvragen.

Ik noemde al de voorbeelden van de ETF-winsten: alle jaren 20% winst, rendement, één jaartje min 20%, dan 18%. Voor dat ene jaar ga je dan om een vergoeding, om een teruggave, vragen. Voor die andere jaren ga je niks inleveren. Ze hoeven niet bij te betalen. Ik zou tegen degenen die zo snel box 3 definitief ingevoerd willen hebben, willen zeggen dat die mensen dus heel veel meer gaan betalen. Als het nieuwe stelsel er is en je hebt een rendement van 20%, ga je over dat rendement betalen. Nu hoeft je maar over 7,8% te betalen en bij spaargeld is het zelfs maar 1,4%.

Voorzitter. Ik ben heel blij dat de rechtse partijen hier nu tegen stemmen, omdat ze zo graag een nieuw stelsel willen. Dat wordt namelijk veel beter belast, eigenlijk meer, zoals ik wil, naar draagkracht. Ik hoop dat het nieuwe stelsel er gauw komt, want het huidige stelsel is eigenlijk een loterij zonder nieten. Is jouw rendement hoger, dan hoeft je niet bij te betalen en is het rendement lager, dan krijg je geld terug. Volgens mij klopt dat zo, maar dat wilde ik de staatssecretaris nog wel vragen.

In de overgangssituatie zou ik toch ook een sterker draagkrachtbeginsel willen hebben, want het is nu nog ondergewaardeerd. De staatssecretaris verwees naar de motie waar ik hem naar had gevraagd. Dat is de motie van de Partij van de Arbeid, GroenLinks en D66. Ik wil toch graag dat hij probeert om bij de Miljoenennota voor '26/'27 toch meer weg te halen bij het vermogen. Dat kan binnen dit systeem, maar ook in box 2. Daar heeft hij niet op gereageerd, maar we kunnen natuurlijk in box 2 de tarieven verhogen. We kunnen excessief belonen wat scherper verlagen, enzovoorts. Ik zou nadrukkelijk willen vragen om het mee te nemen in de Miljoenennota.

Men maakt zich druk of je nou wel moet betalen, want je hebt aandelen en je hebt winst gemaakt. Je hebt rendement. Waarom moet je dan belasting betalen? Een btw-ondernemer moet ook belasting betalen. Is ie één dag te laat, dan heeft ie al €50 boete, weet ik uit ervaring. Tegen een btw-ondernemer zeggen we toch ook niet: u heeft geen liquiditeit; u hoeft geen btw te betalen? Natuurlijk los van uitstelregelingen.

Ik vind het bizar dat mensen hier zeggen: "U hoeft niet te betalen, want u moet uw aandelen verkopen. U heeft aandelen. U heeft winst gemaakt, want anders hoeft u niet te betalen. Dus u heeft twee ton aandelen. €115.000 is sowieso vrijgesteld. Over die aanvullende ton betaalt u dan dus deze belasting." Die is dus maar 2,8%, want je betaalt niet 7,8%, maar 36% over 7,8%. Dat is maar 2,5%. Dus over je twee ton betaal je maar 1,4% belasting. Daar hoeft je dus je aandelen niet voor te verkopen, want een klein beetje van je

winst is genoeg. Dat staat los van de situatie dat je al liquideit zou hebben, omdat je een spaarrekening hebt.

Ik vind het bizar dat mensen dit verdedigen en daarom doe ik nu een dringend beroep, niet op de staatssecretaris, maar op CDA, PVV en BBB. Hoe hebben zij hiertegen kunnen stemmen? Hoe kunnen zij verantwoorden dat mensen met die hoge inkomens — de meerderheid zit boven twee keer modaal — geen vermogensbelasting hoeven te betalen? Ze krijgen dit niet terug, maar wel op een andere manier, nog los van de uitvoeringsproblematiek.

Hoe kunnen zij, overigens de ChristenUnie ook, mensen met deze grote vermogens in een zetel zetten, terwijl ze tegelijkertijd zeggen: het gaat veel duurder worden als het nieuwe stelsel er komt? Stemt u dus alstublieft hiervoor! Laten we op dit punt nou eens even laten zien dat de vermogensbelasting erbij hoort. Je krijgt een prachtige regeling. Je hoeft minder te betalen dan voorzien. Je krijgt geld terug. En zelfs dát tegenhouden ... Ik begrijp het niet. Ik zou dus echt een beroep op hen willen doen. En als u deze wet wegstemt, kost ons dat 1,7 miljard per jaar. En dat moet ook weer betaald worden door gewone mensen. Ik begrijp werkelijk niet waarom. Ik hoor het graag in hun tweede termijn. Ik ben de eerste. ChristenUnie, CDA, PVV en BBB, gratis bier bestaat niet!

De voorzitter:

Dank u wel. Dat klopt. Dan geef ik nu graag het woord aan de heer Holterhues van de fractie van de ChristenUnie.

De heer Holterhues (ChristenUnie):

Dank u, voorzitter. Wij danken de staatssecretaris voor het beantwoorden van de vragen. Wat ons betreft complimenten voor de heldere uitleg.

Zoals eerder aangegeven begrijpen we het dilemma: als de kostenafrek wordt meegenomen, dan had dit geleid tot nog grotere problemen bij de uitvoering en tot verdere vertraging. Desalniettemin houden wij de zorg dat het mogelijke effect kan zijn dat verhuurders hogere huurprijzen gaan rekenen en ook flink gaan beknibben op het onderhoud van de panden. Onze zorg — dat zeg ik ook richting collega Crone — ligt dus niet of niet zozeer bij de impact op de bezitters van huurwoningen als wel op de impact op de huurders. Ik denk bijvoorbeeld aan studenten of aan mensen met een krappe beurs. De staatssecretaris heeft op de vraag van daarnet gezegd dat de minister van VRO nog bezig is met deze analyse, maar ik vind die vrij cruciaal bij dit wetsvoorstel. Graag een wat uitgebreidere reactie van de staatssecretaris in dezen.

We houden tevens onze zorg over de uitvoering. Ook de staatssecretaris geeft aan dat er uitvoeringsrisico's zijn. Al met al blijven wij zitten met het dilemma of wij positief moeten stemmen op een wetsvoorstel dat, in de woorden van de staatssecretaris, "de beste is van alle slechte opties". Is dat nog steeds genoeg reden om positief te stemmen?

Tot zover, voorzitter.

De voorzitter:

Dank u wel. Dan is nu het woord aan mevrouw Moonen van de fractie van D66.

Mevrouw Moonen (D66):

Voorzitter. Ik dank allereerst de staatssecretaris voor de beantwoording van al onze vragen. Ik heb ooit zelf op het ministerie van Financiën geleerd dat, als je getallen gebruikt, die altijd moeten kloppen. Dan ga ik toch nog één punt met de staatssecretaris opnemen, want hij zegt dat het getal van die 1.700 zoveel mensen verspreid is over drie jaar. Dat zijn er gemiddeld 600 per jaar. Maar het gaat niet om het gemiddelde. We hebben het inmiddels uitgezocht en hebben gezien dat er 975 mensen nodig zijn in het jaar 2026 omdat er enorme pieken zitten in het werk. Dat is dus geen gelijke verdeling van drie keer 600. Er zit een piek in het jaar 2026. Als u zegt: ik heb al 200 mensen aangenomen, dan hebben we dus nog 775 te gaan. Ik vraag daar toch wel aandacht voor: is die piekbezetting ook gegarandeerd? Het is immers geen normale verdeling.

Voorzitter. Tot slot wil ik de toezegging herhalen. Ik vind het heel prettig dat de staatssecretaris heeft toegezegd dat we gaan monitoren hoe het in de praktijk uitwerkt, in het bijzonder voor mensen die zich geen financieel adviseur kunnen veroorloven en alles op eigen kracht moeten doen. Als uit die monitoring blijkt dat daar iets extra's voor nodig is, zei de staatssecretaris daar ook toe bereid te zijn. Maar het begint met het monitoren van hoe het in de uitwerking daadwerkelijk verloopt. Dat is voor D66 belangrijk.

Verder heb ik geen andere nieuwe punten, want alle overige vragen zijn adequaat beantwoord.

De voorzitter:

Ik dank u wel. Dan is nu het woord aan de heer Van Strien van de fractie van de PVV.

De heer Van Strien (PVV):

Dank u wel, voorzitter. Ik dank de staatssecretaris en zijn ambtenaren oprecht voor de deugdelijke en uitgebreide beantwoording van de vragen. Ik blijf evenwel met een aantal knelpunten zitten. Op de eerste plaats levert de tegenbewijsregeling ook na dit debat onvoldoende verlichting voor de verhuurders, omdat hun kosten niet aftrekbaar zijn. Vervolgens blijf ik zitten met principiële aspecten. Ik noem de omgekeerde bewijslast, en uitvoeringsaspecten: handhaafbaarheid, fraudebestendigheid en complexiteit. Ik heb echter ook begrip, alle begrip, voor het feit dat de staatssecretaris nu eenmaal met een oplossing móét komen. Maar de taak van de Eerste Kamer is nu eenmaal om wetsvoorstellen te toetsen op juridische kwaliteit, uitvoerbaarheid en handhaafbaarheid.

Resumerend: ik overleg met mijn fractie voordat wij morgen bij het stemmen tot een definitief oordeel komen.

Dank u wel.

De voorzitter:

Ik dank u wel. Dan is nu het woord aan de heer Heijnen van de fractie van BBB.

De heer **Heijnen** (BBB):

Dank u wel. Heel veel dank aan de staatssecretaris voor zijn uitgebreide en bevlogen antwoorden. Hij heeft heel veel vragen beantwoord. Over een van mijn vragen was er nog wat discussie, maar ik geloof dat dat achter de coulissen inmiddels uitgezocht is of wordt, dus dat komt vast goed.

Voorzitter. Wij hebben het over een wet die heel slecht uitvoerbaar is, die moeilijk handhaafbaar is en waarbij je ook wel discussie kunt hebben over de rechtmatigheid. De staatssecretaris gaf aan dat het een mooie erfenis van de heer Van Rij was. Dat vind ik heel lovende woorden, maar ook de heer Van Rij kon er natuurlijk niets aan doen: dat is iets uit een ver verleden. Deze wet stelt ons wel voor een dilemma. Enerzijds snappen wij dat er rechtsherstel moet worden geboden, maar anderzijds zijn wij er nog steeds niet van overtuigd dat deze wet daarvoor nodig is, omdat het rechtsherstel ook kan worden geboden op basis van de uitspraak van de Hoge Raad. De staatssecretaris geeft aan dat deze wet duidelijkheid en rechtszekerheid geeft, maar beide zaken kunnen ook op basis van de Hoge Raaduitspraak worden verleend. Dat is dus een dilemma. We zijn nog steeds niet overtuigd. Ik ben in ieder geval blij dat de focus met name ligt op ervoor zorgen dat dat nieuwe stelsel in ieder geval — dat gaf de staatssecretaris ook aan — in 2028 ingevoerd kan worden, want wij als BBB denken dat dit heel belangrijk is. Het liefst zouden we dat eerder zien, maar dat is niet mogelijk, begrijpen wij.

Voorzitter. Tot slot. Ik had een motie aangekondigd. De staatssecretaris kon mij helaas niet tegemoetkomen als het gaat om de toezegging wat betreft het Belastingplan 2026 en het amendement-Vermeer. De argumenten rond boxhopen en staatssteun hoor ik nu alweer, eigenlijk zonder veel onderbouwing. Ik mag de staatssecretaris wijzen op de fiscale tbs-regeling uit 2001 waarin precies hetzelfde werd toegestaan. Daarbij was er geen sprake van staatssteun of van boxhopen. Het was een eenmalige faciliteit. Door het invoeren van de tbs-regeling kon privévermogen eenmalig zonder belastingheffing worden ingebracht in de bv. Die argumenten overtuigen dus niet helemaal.

Een ander punt betreft mijn berekening. Daar is de staatssecretaris helaas niet op ingegaan. Misschien kan hij dat in de tweede termijn nog doen. Ik vind het nog steeds jammer dat hij die toezegging niet kan doen. Daarom wil ik nu mijn motie voorlezen.

Motie

De Kamer,

gehoord de beraadslaging,

constaterende dat verhuurders van woningen in box 3 in toenemende mate onder druk staan door regulering van de woningmarkt en het ontbreken van de mogelijkheid tot kostenaf trek in de Wet tegenbewijsregeling box 3;

overwegende dat dit zorgt voor een uitpondgolf, waardoor eigenaren van huurwoningen gedwongen worden hun bezit te verkopen, wat catastrofale gevolgen heeft voor het huuraanbod in de vrije sector;

overwegende dat bij de heffing van vennootschapsbelasting kostenaf trek wel mogelijk is en daadwerkelijk gerealiseerd rendement belast wordt;

verzoekt de regering om in het Belastingplan 2026 in de Wet op belastingen van rechtsverkeer een faciliteit op te nemen die het voor particuliere vastgoedbeleggers mogelijk maakt om op tijdelijke, eenmalige basis verhuurde woningen over te hevelen van box 3 naar box 2, onder toepassing van het bestaande 2%-tarief in de overdrachtsbelasting;

verzoekt de regering om deze faciliteit vorm te geven conform het gewijzigd amendement van het Tweede Kamerlid Vermeer (36706, nr. 25) van 12 juni 2025,

en gaat over tot de orde van de dag.

De **voorzitter**:

Deze motie is voorgesteld door het lid Heijnen.

Zij krijgt letter E (36706).

De heer **Crone** (GroenLinks-PvdA):

Mag ik collega Heijnen vragen hoe hij ...

De **voorzitter**:

Sorry, ik moet eerst nog even vragen of de motie voldoende wordt ondersteund. Dat is het geval. Nu mag u uw vraag stellen, meneer Crone.

De heer **Crone** (GroenLinks-PvdA):

Ik wil aan de heer Heijnen vragen hoe hij de derving van de inkomsten die hiermee samenhangt, gaat regelen. Of is ook dit weer gratis bier?

De heer **Heijnen** (BBB):

Welke derving bedoelt de heer Crone?

De heer **Crone** (GroenLinks-PvdA):

Nou, het overhevelen naar box 2 gaat natuurlijk geld kosten; dat heb ik uit alle stukken begrepen.

De heer **Heijnen** (BBB):

Dat is precies de vraag die ik heb gesteld aan de staatssecretaris. Volgens onze berekeningen, volgens échte berekeningen, levert het geld op.

De heer **Crone** (GroenLinks-PvdA):

Dat lijkt me vrij ondenkbaar, want men gaat boxhopen om erop vooruit te gaan; anders doe je het niet. Je gaat dan boxhopen van 3 naar 2, want dan heb je een voordeel ten opzichte van als je in box 3 blijft. Of de particuliere eigenaar van box 3 doet dat, omdat hij dan een voordeel heeft — en dan hebben wij te maken met een derving — of hij doet het niet. Gratis bier bestaat echt niet.

De heer **Heijnen** (BBB):

Dit is duurbetaald bier, zeg ik tegen de heer Crone, want het levert heel veel geld op. Laat ik dit nog een keer voor hem uitleggen; ik dacht dat ik het vrij duidelijk had toegevoegd in mijn eerste termijn. Op het moment dat we deze faciliteit niet hebben, gaan al die woningen in box 3 verkocht worden. Dat is denk ik wel duidelijk. Dat is in ieder geval het rekenvoorbeeld waar de staatssecretaris van uitgaat. Als je appels met appels wil vergelijken, moet je daar dan toch van uitgaan bij de berekening?

De voorzitter:

Meneer Crone, u was net vanuit de zaal aan het praten. Ik wil de heer Heijnen zijn antwoord laten afmaken en de heer Schalk heeft eerder het woord gevraagd, dus laten we het zo doen.

De heer Crone (GroenLinks-PvdA):

Excuus, voorzitter, maar hij gaf antwoord op mijn vraag. Dan wil ik hem toch nog even vragen hoe het kan.

De voorzitter:

Ja, ja, ja. Doe het snel, want ik heb het idee dat het een beetje heen-en-weer gaat.

De heer Crone (GroenLinks-PvdA):

Hoe kan het nou gratis zijn? Als jij het wil doen, dan heb je dus een voordeel. Anders doe je dat toch niet in box 2?

De heer Heijnen (BBB):

Op het moment ... Sorry, voorzitter.

De voorzitter:

Ja, tot slot de heer Heijnen in antwoord op de heer Crone.

De heer Heijnen (BBB):

Met faciliteit levert het 2% overdrachtsbelasting op. Zonder faciliteit levert verkoop minder dan 2% overdrachtsbelasting op. Met faciliteit levert de overdracht heffing van vennootschapsbelasting over het nettoresultaat op. Zonder faciliteit worden woningen verkocht — dat is, denk ik, helder — wat tot hypotheekrenteaftrek leidt, dus tot minder inkomsten in box 1. De faciliteit levert meer overdrachtsbelasting op, extra vennootschapsbelasting en meer belastingheffing in box 1. Dat is het antwoord.

De heer Schalk (SGP):

Ik moet het natuurlijk even doen met datgene wat ik gehoord heb, want ik heb de motie nog niet gelezen. Ik meen gehoord te hebben dat de heer Heijnen in het dictum vraagt of de staatssecretaris iets gaat uitvoeren wat in een amendement van de heer Vermeer stond, terwijl dat amendement verworpen was. Kan hij aangeven op welke manier dat dan vorm of inhoud zou moeten krijgen? Want dan gaat de staatssecretaris weer een probleem met de Tweede Kamer krijgen.

De heer Heijnen (BBB):

Een terechte vraag; dank daarvoor. Nee, in mijn dictum heb ik opgenomen dat ik verzoek om die faciliteit. Die faciliteit beschrijf ik ook. Wellicht ten overvloede geef ik aan: een en ander langs de lijnen zoals opgenomen in het amendement-Vermeer. Ik geef dus niet aan dat het amendement-Vermeer in het Belastingplan moet worden opgenomen.

De heer Schalk (SGP):

Zoals ik al zei, moet ik het even doen met datgene wat ik gehoord heb. Ik hoop dat er duidelijkheid komt in de tweede termijn van de staatssecretaris, want anders zijn we iets aan het doen wat niet helemaal zuiver is.

De voorzitter:

Daar zijn wij allen zeer benieuwd naar. Meneer Heijnen, u heeft uw motie ingediend. Was u aan het eind van uw betoog?

De heer Heijnen (BBB):

Jazeker.

De voorzitter:

Dank u wel. Dan is nu het woord aan de heer Schalk voor zijn tweede termijn.

De heer Schalk (SGP):

Voorzitter. Dank voor het beantwoorden van alle vragen door de staatssecretaris en voor de bevoegen manier waarop hij deze wet heeft verdedigd. Er zijn natuurlijk altijd een paar mooie opmerkingen die blijven hangen, bijvoorbeeld: je betaalt nooit meer op basis van deze wet, alleen minder. Dat moet sommige mensen als muziek in de oren klinken.

De eerlijkheid gebiedt te zeggen dat zachte heelmeesters stinkende wonden hebben gemaakt. We zijn nu tien jaar aan het tobben met het box 3-gebeuren. De staatssecretaris heeft gezegd: 2028, dat wordt echt het werkelijk rendement. Ik zou het heel mooi vinden als hij nog even kan bevestigen dat dat daadwerkelijk het geval is.

De vraag die ik nog heb, gaat over de uitvoeringstoets. Er waren twee dingen die mij opvielen. Het eerste was dat er in feite een wonderlijk probleem is als er vijf rode vlaggen zijn en we ze hier kunnen wegredeneren door te zeggen: dat komt omdat er twee onderdelen tegelijk werden besproken. Als je kijkt naar deze voorliggende wet, dan zouden die vijf rode vlaggen in ieder geval voor een deel veranderend zijn. Dan is de vraag: worden we dan niet op het verkeerde been gezet door een uitvoeringstoets die niet helemaal correct wordt uitgevoerd?

Dan het tweede. Dat gold eigenlijk ook voor het aantal mensen dat nodig is, de 1.758 geloof ik. De staatssecretaris moest even heel goed zoeken om erachter te komen dat het eigenlijk gaat over drie keer 600 mensen, drie jaren achter elkaar. Misschien valt het een beetje buiten dit debat, maar ik ben wel benieuwd hoe de staatssecretaris aankijkt tegen het volgende. Hoe moeten we met zo'n uitvoeringstoets aan de gang om te voorkomen dat we op het verkeerde been worden gezet of het gevoel hebben dat we iets aan het doen zijn wat onmogelijk is, terwijl de staatssecre-

taris hier gaat zeggen: het is eigenlijk vrij eenvoudig, want we hebben die 600 al binnen?

Dat waren de vragen die ik nog had, voorzitter. Dank u wel.

De voorzitter:

Dank u wel. Dan is nu het woord aan de heer Van Rooijen van 50PLUS.

De heer Van Rooijen (50PLUS):

Voorzitter. Ik dank de staatssecretaris voor zijn antwoorden. Gelukkig heeft hij een aantal vragen van mij uitvoeriger beantwoord dan met het woord "Afsluitdijk" of alleen "nee".

Voorzitter. Ik citeer het volgende uit de memorie van toelichting, op pagina 10 over het bepalen van de vermogensaanwas: "Volgens de Hoge Raad behoren zowel gerealiseerde als ongerealiseerde waardeontwikkelingen tot het werkelijk rendement. Dit komt neer op een vermogensaanwasbelasting." Aldus de memorie van toelichting van de staatssecretaris. Dat is toch eigenlijk een contradictio in terminis, zo vraag ik. Ongerealiseerd rendement, maar toch werkelijk, is toch tamelijk onwerkelijk? Het is een onwerkelijke belastingheffing. Graag een reactie.

Voorzitter. We zijn gewaarschuwd voor wat kan gaan volgen in het nieuwe box 3-stelsel: een ongerealiseerde waardestijging van bijvoorbeeld aandelen die straks belast worden in box 3. Een ongerealiseerde waardemutatie doet zich voor als de aandelen in een kalenderjaar op 31 december een hogere of lagere koers hebben dan bij aanschaf, maar de aandelen nog niet zijn verkocht. Kan de staatssecretaris erkennen dat aandelen veelal worden gekocht als een relatief veilige langetermijnbelegging, en niet om te verkopen bij een eerste zuchtje waardestijging en winst? Velen kennen bijvoorbeeld het weduwen- en wezenfonds van Koninklijke Olie. Veel ouderen zijn wijs en verkopen niet, vaak zelfs nooit. Dat is voor de 50PLUS-fractie de werkelijkheid waarin wij leven. Die miskent het kabinet bij box 3. Koninklijke Olie is inderdaad populair, maar met name ook vanwege het dividend. De staatssecretaris wees daarop. Maar ik wijs hem erop dat dat zo populair was en wellicht ook nog is, omdat dat dividend nodig was om van te leven, want die weduwen hebben vaak een heel slecht pensioen. Dat dividend is er dus niet om dadelijk belasting te betalen voor een niet-gerealiseerde waardestijging van aandelen.

Voorzitter. Tot slot nog twee punten. Het eigen gebruik van de eigen woning. In het Kerstarrest van 2021 heeft de Hoge Raad vastgesteld dat het eigen gebruik van de eigen woning geen rendement, geen inkomen is tot en met 2025. In het arrest van 2024 is echter bepaald — dat is totaal iets anders — dat het ineens wel inkomen is vanaf 2026. Wij vinden dat een tamelijk onbegrijpelijke redenering van de Hoge Raad, maar dat even terzijde. Wij zijn in ieder geval niet overtuigd van het feit dat eigen gebruik van de woning — ik moet "tweede woning" zeggen — wordt belast, wordt meegerekend.

Voorzitter. Tot slot. We zijn vroeger met Zalm en Vermeend begonnen met 30% over 4%. We kunnen allemaal op een sigarendoosje uitrekenen dat dat een belastingdruk is van 1,2%. We hebben nu, althans dat wordt het, al een tarief van 36% over straks 7,78%. Dat is een belastingdruk van

2%. Ik zeg maar tegen de GroenLinks-Partij van de Arbeid-fractie dat dat toch ook volgens hen — die kunnen ook goed rekenen, zo blijkt altijd — ook praktisch een verdubbeling is, van 1,2% naar 2% belastingdruk in box 3. Mijn fractie houdt het hart vast. Ik krijg uit de brief van de staatssecretaris een beetje een indruk van de val van het kabinet en het Belastingplan. Mijn fractie houdt haar hart vast — we zitten niet in de Tweede Kamer, althans nog niet — voor de amendementenregen in Tweede Kamer voor en vlak na de Tweede Kamerverkiezingen. Mijn vrees is dat box 3 een zo gewilde schietschijf wordt voor amendementen dat het tarief van 36% door het dak kan gaan en ook het fictief rendement makkelijk richting 10,6% kan gaan, zoals we dat ook bij de overdrachtsbelasting hebben gezien. Van der Lee heeft toen amendementen ingediend, die wij er niet uit konden amenderen. We hebben een hele omslachtige weg nodig gehad met betrekking tot die amendementen, via nieuwe voorstellen van het toen gelukkig volgende kabinet met alle steun van demissionair staatssecretaris Van Rij. Maar ik houd mijn hart vast voor de amendementenregen en met name voor box 3 als gewilde schietschijf.

De voorzitter:

Er is een interruptie van de heer Crone.

De heer Crone (GroenLinks-PvdA):

Ik wil even rechtzetten wat hier gezegd wordt. Dit zijn niet de cijfers van GroenLinks-Partij van de Arbeid. Wij willen helemaal niet 2% rendement over iedereen en dat wil ook de staatssecretaris niet. Er is een heffingsvrije som en het forfaitair rendement voor spaargeld is maar 1,4%. Dus daar is de heffing onder de 1%. Daarboven is het 7,8% maal 36%. Dat is ongeveer 2%, maar dan heb je dus een hoog rendement, want dan zit je in de risicodragende factor. Dan geven we ook nog een cadeau: mensen die het rendement niet halen, krijgen het geld terug. Er is geen sprake van dat wij dit heffen. Wat u gaat doen bij de rendementsheffing die er echt komt, is: bij 7,8% betaal je dit, maar als je feitelijk rendement hoger is, moet je ook meer gaan betalen. U moet dus zeggen tegen mensen met grote vermogens: doe zo snel mogelijk box 3, het nieuwe stelsel, want dan gaat u meer betalen dan nu.

De voorzitter:

Dank u wel.

De heer Van Rooijen (50PLUS):

Ik dacht het simpel te houden. Ik spreek over de overige beleggingen en niet over sparen. Bij overige beleggingen was de druk 30 over 4 en hij wordt straks 36 over 7,78. Dan gaat hij dus van 1,2% naar 2%, voor de overige beleggingen.

De voorzitter:

Dank u wel. Ik wil in deze tweede termijn geen discussie over de cijfers. Dat laat ik straks aan de staatssecretaris over in zijn beantwoording. Ik geef graag het woord aan de heer Van den Oetelaar van de fractie van Forum voor Democratie.

De heer Van den Oetelaar (FVD):

Dank u, voorzitter. Op mijn vraag over het wegtrekken van succesvolle Nederlanders heeft de staatssecretaris helaas

geen echte reactie gegeven. Mijn fractie ziet het toch als een groot probleem. Uit onderzoek onlangs gedaan door de website "verhuisoffertes.com" bleek dat 27,8% van de Nederlanders overweegt te emigreren. Dat zijn bijna 5 miljoen mensen, een zorgelijke ontwikkeling. Als deze voorstelling uitkomt, moeten we straks nog belasting gaan heffen op toeslagen.

De reactie van de staatssecretaris toont aan dat het box 3-stelsel nog steeds veel vragen oproept. Hoewel de tegenbewijsregeling een stap is naar belastingheffing op werkelijk rendement, blijven werkelijke kosten zoals onderhoud van woningen buiten beschouwing. Dit legt een zware last op particuliere eigenaren en verhuurders, wat mogelijk investeringen in de woningvoorraad beperkt en de doorstroming op de woningmarkt belemmert.

De Hoge Raad heeft gewezen op de noodzaak van een rechtvaardige heffing die rekening houdt met de werkelijke omstandigheden. Het aftrekbaar maken van onderhoudskosten met een maximum van €10.000 per jaar zou hieraan kunnen bijdragen. Dit stimuleert eigenaren om te investeren in hun woningen en ondersteunt de woningmarkt in een tijd van schaarste. Bovendien kan het gebruik van officiële facturen de transparantie in de sector vergroten. We moeten ervoor waken dat het box 3-stelsel het eigendomsrecht verder beperkt. Ik verzoek de regering daarom een wetsvoorstel uit te werken dat onderhoudskosten aftrekbaar maakt binnen de tegenbewijsregeling, als onderdeel van het Belastingplan 2026. Daarnaast vraag ik om een analyse van de effecten op de schatkist en de woningmarkt om weloverwogen besluiten te kunnen nemen.

Daarover wil ik graag een motie indienen.

Motie

De Kamer,

gehoord de beraadslaging,

constaterende dat de Wet tegenbewijsregeling box 3 belasting heft op werkelijk rendement maar onderhouds- en verduurzamingskosten voor woningen in box 3 niet standaard aftrekbaar zijn, wat particuliere verhuurders onevenredig belast;

constaterende dat deze kosten cruciaal zijn voor woningkwaliteit, leefbaarheid, energiebesparing en esthetische waarde van buurten;

constaterende dat aftrekbaarheid investeringen stimuleert, zwartwerk tegengaat, banen creëert en duurzaamheid ondersteunt;

overwegende dat het gelijktijdig aftrekbaar maken van onderhouds- en verduurzamingskosten de Wet tegenbewijsregeling box 3 versterkt en aansluit bij de Hoge Raaduitspraken over een eerlijker box 3-stelsel;

overwegende dat een aftrek van maximaal €10.000 per object per jaar de vrije markt bevordert en particuliere verhuurders ondersteunt, die essentieel zijn bij woningnood;

overwegende dat extra belastinginkomsten uit legaal werk en hogere vastgoedwaardes de budgettaire impact beperken;

verzoekt de regering bij de inwerkingtreding van de Wet tegenbewijsregeling box 3 onderhoud- en verduurzamingskosten voor woningen in box 3 aftrekbaar te maken in de inkomstenbelasting, met een maximum van €10.000 per object per jaar;

verzoekt de regering alleen kosten met officiële facturen toe te staan om zwartwerk te bestrijden;

verzoekt de regering vóór 1 juli 2026 een impactanalyse van de effecten op de schatkist, woningmarkt en werkgelegenheid voor te leggen aan de Kamer,

en gaat over tot de orde van de dag.

De voorzitter:

Deze motie is voorgesteld door het lid Van den Oetelaar.

Naar mij blijkt, wordt de indiening ervan voldoende ondersteund. Daarmee maakt zij deel uit van de beraadslaging.

Zij krijgt letter F (36706).

Dank u wel. Dan is het woord aan mevrouw Bakker-Klein van de fractie van het CDA.

Mevrouw Bakker-Klein (CDA):

Voorzitter. Dit wetsvoorstel stelt ons voor verschillende dilemma's. In dit wetsvoorstel zit geen volledige kostenaf trek en er zit nog steeds ruimte in voor vermogensaanwasbelasting. Daar wringt het met de principiële visie van het CDA op rechtvaardige belastingen. Maar het niet doorgaan van deze wet is ook niet in het voordeel van belastingplichtigen en kost ook veel geld. Voor ons is het van belang dat bij deze tijdelijke wet ook duidelijk is wat nou het perspectief is. We zien dat in de definitieve wet het toestaan van de kostenaf trek wordt gerepareerd, maar in de Wet werkelijk rendement geldt nog steeds de vermogensaanwasbelasting. We houden het hybride stelsel straks dus intact in box 3, ook na 2028, in tegenstelling tot in andere boxen, die wel uitgaan van vermogenswinstbelasting. In box 3 blijft er dus nog een vermogensaanwasbelasting. Maar goed, volgens de staatssecretaris is daar weinig aan te doen omdat de banken het niet aankunnen.

Voorzitter. Dit perspectief weegt voor de CDA-fractie heel zwaar bij de beoordeling van dit wetsvoorstel. Dat is een dilemma dat we morgen in de fractie willen bespreken. We houden ook zorgen over de uitvoering, maar ik moet zeggen dat ik er wel meer inzicht in heb gekregen door de uitgebreide beantwoording van de staatssecretaris dat de uitvoering ingewikkeld is, maar dat het niet doen ook een ingewikkelde uitvoering oplevert. Over dat punt hebben we in ieder geval veel helderheid gekregen.

Ik dank de staatssecretaris dus voor de uitgebreide beantwoording. We gaan morgen de dilemma's in de fractie bespreken.

De voorzitter:

Ik dank u wel. Dan geef ik tot slot het woord aan mevrouw Van der Linden van de fractie van de VVD.

Mevrouw Van der Linden (VVD):

Voorzitter. Dank aan de staatssecretaris voor de beantwoording in eerste termijn en voor de heldere toelichting op de voorgestelde regeling. Mijn fractie heeft met waardering kennisgenomen van de mededeling dat de Belastingdienst in staat is deze regeling uit te voeren, mede dankzij een op orde zijnde formatie. Tevens nemen wij met vertrouwen kennis van de bevestiging dat de uitvoering op schema ligt, dat ze graag morgen zouden willen beginnen, dat de Belastingdienst dus deze week kan aanvangen met de uitvoering en dat het formulier is getest op gebruiksvriendelijkheid.

We hechten bovendien waarde aan de toezegging van de staatssecretaris om de uitvoering van de tijdelijke regeling zorgvuldig te monitoren. Gelet op het tijdelijke karakter van de regeling, die ruimte biedt om in de tussentijd te werken aan een structurele oplossing, en in het licht van de uitspraak van de Hoge Raad, zal ik mijn fractie adviseren in te stemmen met het wetsvoorstel.

Dank u wel.

De voorzitter:

Ik dank u wel. Staatssecretaris, bent u in de gelegenheid om direct te reageren op de vragen? Nee, zie ik. Hoeveel minuten heeft u nodig? Zeven? Dan schors ik tot 20.18 uur.

De vergadering wordt van 20.11 uur tot 20.18 uur geschorst.

De voorzitter:

Ik heropen de vergadering en geef het woord aan de staatssecretaris Fiscaliteit, Belastingdienst en Douane voor zijn beantwoording in de tweede termijn.

Staatssecretaris Van Oostenbruggen:

Helder. Ik zou graag willen beginnen met het beantwoorden van een vraag van de heer Holterhues. Ik schrok even, maar gelukkig: hij is er. De heer Holterhues vraagt een uitgebreide reactie op de gevolgen voor de huurmarkt, met name voor de huurders. Ik begrijp die vraag. Ik heb geen contact kunnen leggen met mevrouw Keijzer, dus dan doe ik het met alle wijsheid die mij toegewuifd wordt door de ambtenaren van Financiën. Zij wijzen ook op het feit dat huurprijzen met name beïnvloed worden door de huurprijsregulering. In principe worden huurprijzen als gevolg van de situatie rondom deze wet niet verhoogd, omdat de meeste mensen zich aansluiten bij de huurprijzen uit de huurprijsregulering. Dit wetsvoorstel zorgt er overigens voor dat men bij een lager rendement minder gaat betalen dan het forfait. De verhoging van het forfait kan wel leiden tot beperkte verhoging van die belasting. Dat ben ik met u eens. Tegelijkertijd worden de huurprijzen ook steeds verhoogd met de inflatiecorrectie. Elk jaar worden die opnieuw vastgesteld. Dat is echt het werk van mevrouw Keijzer. In de Tweede Kamer is overigens de motie-Van Eijk/Stoffer aangenomen. Daarin wordt verzocht om met doelgroepen die geraakt worden door de verhoging van het forfait in gesprek te gaan en de effecten goed in kaart te brengen. Dat ga ik doen.

De heer Holterhues (ChristenUnie):

Ik begrijp uiteraard de reactie van de staatssecretaris. Natuurlijk begrijp ik dat er geen ongelimiteerde huurstijgingen zijn en dat die ook aan wet- en regelgeving zijn gebonden. Mijn andere vraag was nog of het iets zou kunnen doen voor het onderhoud van panden. Ik kan me zomaar voorstellen dat huizenbezitters zeggen: weet je wat, uit de lengte of uit de breedte, ik ga nu beknibbelen op het onderhoud. Denk aan studentenwoningen. Heeft de staatssecretaris daar zicht op?

Staatssecretaris Van Oostenbruggen:

Het niet-doen van onderhoud valt in de categorie "penny wise, pound foolish". Het lost nu wellicht een probleem op, maar dat krijg je later weer terug. In 2028 en verder kun je het wel aftrekken. Dat is natuurlijk een afweging die verhuurders zelf moeten maken. De kosten worden hoger als je een aantal jaren niet schildert. Een jaartje uitstellen kan wel. Als je het drie jaar uitstelt, moet je misschien een kozijn vervangen en dan zijn de kosten hoger dan het voordeel dat je hebt bij aftrek. Dat er een effect zal zijn, geloof ik, maar dit herstel moeten we bieden en we moeten de komende twee jaar door voor we bij een nieuwe Wet werkelijk rendement uitkomen.

De heer Holterhues (ChristenUnie):

Ook dit antwoord van de staatssecretaris begrijp ik. Ik kan het ook anders vragen. De staatssecretaris heeft net aangegeven dat hij de effecten ervan meeneemt in de gesprekken met de doelgroep. Het gaat me dus met name, zeg ik ook richting de heer Crone, om het effect op de huurders, niet op de huishoudhouders. Zou de staatssecretaris dat onderhoud van de panden ook mee willen nemen in het gesprek met verhuurders? Kan hij dat toezeggen?

Staatssecretaris Van Oostenbruggen:

Absoluut. Ik zal de effecten van deze wet meenemen, conform de motie-Stoffer/Van Eijk. Dat ga ik zeker doen. Tegelijkertijd blijft natuurlijk het punt staan dat ik herstel moet bieden. Ik ben gehouden aan de hersteloperatie. Ook tegen u en uw fractie wil ik graag zeggen dat ik deze wet echt nodig heb voor die laatste vijf punten, om het scherp te maken en geen discussie te krijgen over bijvoorbeeld zoiets sufs als het genietingsstijdstip.

De heer Holterhues (ChristenUnie):

Dat dilemma bespreken we morgen in de fractie.

Staatssecretaris Van Oostenbruggen:

Dat begrijp ik. Ik wens u wijsheid toe.

Dan heb ik een vraag van de heer Schalk: worden we niet op het verkeerde been gezet door de uitvoeringstoets? Ook werd er gevraagd naar het aantal mensen. Ik heb letterlijk gezegd: het zijn er 1.758. Dat zijn er gemiddeld 600, verdeeld over drie jaren, met een piek in 2026. Inderdaad, in de schriftelijke beantwoording is die piek genoemd. Die zit rond iets meer dan 900. I know. Tegelijkertijd, het is geen 1.700 fte voor deze actie. Alle uitvoeringstoetsen, niet alleen die van de Belastingdienst, worden gerekend in manjaren, niet in fte.

Ook in de uitvoeringstoets staat dat herstelwerkzaamheden moeten worden uitgevoerd. Het is gewoon lastig. De meeste uitvoeringstoetsen, 99 van de 100, gaan over een wet die aangenomen wordt of niet aangenomen wordt en over het verschil tussen het moment van aannemen en daadwerkelijk starten of het überhaupt niet doen. Hier moeten we uitvoering geven aan de uitspraak van de Hoge Raad en herstel bieden. Dat zit erbij. En daarom wordt die zo diepdonkerrood. Ik zou het anders wensen. Het is een majeure operatie waar we al een jaar mee bezig zijn. De IT staat klaar. Hebben we de deadline gehaald? Vink: die hebben we gehaald. Zit het goed met de werving? Ja. We hebben op dit moment overcapaciteit. We houden in die zin momenteel mensen aan bij de BelastingTelefoon zodat we dit ook aankunnen. Ik denk dat ik hier voldoende over gezegd heb. Ik neem graag uw ...

De heer Schalk (SGP):

De vraag was informatief bedoeld, niet kritisch op degenen die de uitvoeringstoetsen doen. Dank voor deze extra uitleg. Misschien is het dan handig dat we er in het proces van tevoren iets meer woorden bij krijgen aangereikt als het zo'n ingewikkelde uitvoeringstoets is.

Staatssecretaris Van Oostenbruggen:

Worden we op het verkeerde been gezet, vraag ik via de voorzitter. Het antwoord daarop is ja. Is dat bewust? Nee. Had ik diezelfde vraag? Ja. Daarom heb ik opdracht gegeven om te kijken of we er iets mee kunnen in toekomstige uitvoeringstoetsen. Ik vind het belangrijk dat een uitvoeringstoets aangeeft wat het effect is van het besluit dat de Kamer neemt. Voor 99% van de wetten geldt alleen de vraag of de wet wordt aangenomen ja of nee. Het gebeurt niet zo vaak dat de Hoge Raad een herstelactie verordonneert. Gelukkig, zeg ik erbij.

Dan een vraag van de heer Van Rooijen over ongerealiseerde waardeontwikkeling. Hij vraagt of het geen contradictio in terminis is als wordt gesteld dat ongerealiseerde waardeontwikkeling tot het werkelijk rendement hoort. Allereerst: deze vraag gaat niet over deze wet, maar over de vermogensaanwasbelasting en dat is een belasting die we hebben in de Wet werkelijk rendement. Daarover ga ik graag met u in gesprek bij die wetsbehandeling, maar het antwoord op de vraag of dit een contradictio in terminis is, is nee. De Hoge Raad heeft geoordeeld dat ook ongerealiseerde waardeontwikkeling behoort tot het werkelijk rendement. U kunt het hiermee eens of oneens zijn, maar op het moment dat ik als staatssecretaris de uitspraken van de Hoge Raad niet meer respecteert, wordt het heel ingewikkeld voor mij om staatssecretaris te zijn. Dat begrijpt u, want u bent ook staatssecretaris geweest.

De voorzitter:

Meneer Van Rooijen, ik zit in tijdsdruk.

De heer Van Rooijen (50PLUS):

[Wegens een ontbrekende geluidsregistratie is een deel van de uitgesproken tekst niet beschikbaar.]

Staatssecretaris Van Oostenbruggen:

Volgens mij staat de microfoon niet aan, want ik hoorde geen versterking. De vraag is inderdaad of ik in gesprek wil gaan met de Nederlandse Vereniging van Banken om te kijken wat er mogelijk is rondom een eventuele vermogenswinstbelasting. Het antwoord daarop is ja. Ik kan u ook geruuststellen. We zijn voortdurend in gesprek met de Nederlandse Vereniging van Banken, niet alleen hierover, maar ook over DAC-richtlijnen en de hele boel erbij. Het antwoord is dus ja.

De voorzitter:

Vervolgt u uw betoog. Er waren twee moties.

Staatssecretaris Van Oostenbruggen:

Ik ga door naar de vragen rondom de moties. De heer Heijnen vraagt waarom de Belastingdienst onderscheid moet maken tussen de verkrijging van een eigen woning en het verkrijgen van een woning door een bv en achterliggende systemen. Dit zou de enige reden zijn dat er sprake is van een structuurwijziging. Het onderscheid ziet op twee heel verschillende soorten verkrijgingen voor de overdrachtsbelasting die in de handhaving duidelijk van elkaar moeten kunnen worden onderscheiden. Voor de huidige verkrijging onder het 2%-tarief geldt dat er sprake moet zijn van een natuurlijk persoon die een woning verkrijgt en die woning als hoofdverblijf zal gebruiken. Met het amendement-Vermeer werd een geheel andere categorie voorgesteld die onder het 2%-tarief zou vallen, namelijk inbreng van de woning vanuit box 3 in de eigen bv. En dat woord "eigen" kan eraf. Het is gewoon een ondernemer waar die woning dan in ondergebracht kan worden, een rechtspersoon. Deze tweede mogelijkheid leidt tot een nieuwe categorie in het aangifteformulier voor de overdrachtsbelasting, de zogenaamde categorie "vakje erbij". Dat heb ik net al toegelicht. Dat is een structuurwijziging.

Een andere vraag daarover ging over een nadere toelichting van de raming bij het amendement van de heer Vermeer. Zoals de heer Crone heeft gezegd: gratis bier bestaat niet. Een belastingplichtige zal alleen overstappen naar box 2 als dat hem een belastingvoordeel oplevert. Een belastingvoordeel zal de overheid geld kosten. Als een deel van de woningen dit jaar nog zou overgaan naar een bv, zoals voorgesteld, zou dit twee jaar aan box 3-belasting kosten. Eenmalig 2% overdrachtsbelasting en twee jaar vennootschapsbelasting maken dit niet goed. Per saldo resteert een aanzienlijke derving van ruim 1 miljard. Deze derving wordt in het amendement niet gedekt. In de eerdere raming is er ten onrechte van uitgegaan dat alle woningen in box 3 gebruik zouden kunnen maken van deze faciliteit. Het amendement ziet alleen op verhuurde woningen die onder de huurbescherming vallen. Als we uitgaan van alleen verhuurde woningen die onder de huurbescherming vallen, komt de derving uit op ruim 1 miljard. Deze derving is niet gedekt. De raming bestaat uit een eenmalige opbrengst van 1 miljard, twee jaar een opbrengst in de vpb van 0,9 miljard, twee jaar een derving in box 3 van 3 miljard, dus per saldo een derving van ruim 1 miljard.

De voorzitter:

Ik kan uw appreciatie bijna raden. Gaat u die nog geven?

Staatssecretaris Van Oostenbruggen:

Ja, die appreciatie ga ik zeker geven. De motie van de heer Heijnen verzoekt in het Belastingplan 2026 een faciliteit op te nemen om eenmalig van box 3 naar box 2 te gaan. Zoals eerder aangegeven is dat beleidsmatig ongewenst. Het kan niet per 1 januari 2026. Er is een risico op staatssteun. U begreep dat niet, maar dat is vanwege het feit dat je een lager tarief gaat toepassen voor een selecte groep bv's en niet voor alle bv's. Dat is gek, want juist met het bevoornden van een specifieke groep bv's krijg je een risico van staatssteun. Het kost geld en het is ongedekt. Het amendement met gelijke strekking is overigens verworpen. Nemen we het op in het Belastingplan, dan creëer ik voor mezelf risico's. Het was niet fiftyfifty: het was 54 stemmen tegen de rest. Ik ben het eens met de heer Crone: als het niks kost, is het niet de moeite waard. Ik moet dit helaas ontraden.

Dan ga ik naar de motie met letter F van de heer Van den Oetelaar over het bij wet aftrekbaar maken van onderhouds- en verduurzamingskosten à raison van maximaal €10.000 per jaar en daarvan een impactanalyse opstellen. De motie is ongedekt. De budgettaire derving is fors. Als iedereen dat doet, gaat het in de miljarden lopen, zeg ik er even bij. Het is een structuuraanpassing. Het leidt tot vertraging van de modernisering en dus ook tot vertraging van de Wet werkelijk rendement. Dat wordt dan 2029 of 2030. Dat laat alle vastgoedbezitters nog twee jaar zitten met dat hoge forfait. Om die reden moet ik de motie ontraden.

De voorzitter:

Dank u wel. Ik kijk rond en zie dat uw woorden duidelijk zijn.

De beraadslaging wordt gesloten.

De voorzitter:

Ik kom tot afhandeling van het wetsvoorstel. Wenst een van de leden stemming over het wetsvoorstel? Dat is het geval. Ik stel voor om morgen, 8 juli, aan het einde van de vergadering te stemmen over het wetsvoorstel en de ingediende moties. Kan de Kamer zich daarin vinden? Dat is het geval.

De vergadering wordt enkele ogenblikken geschorst.